

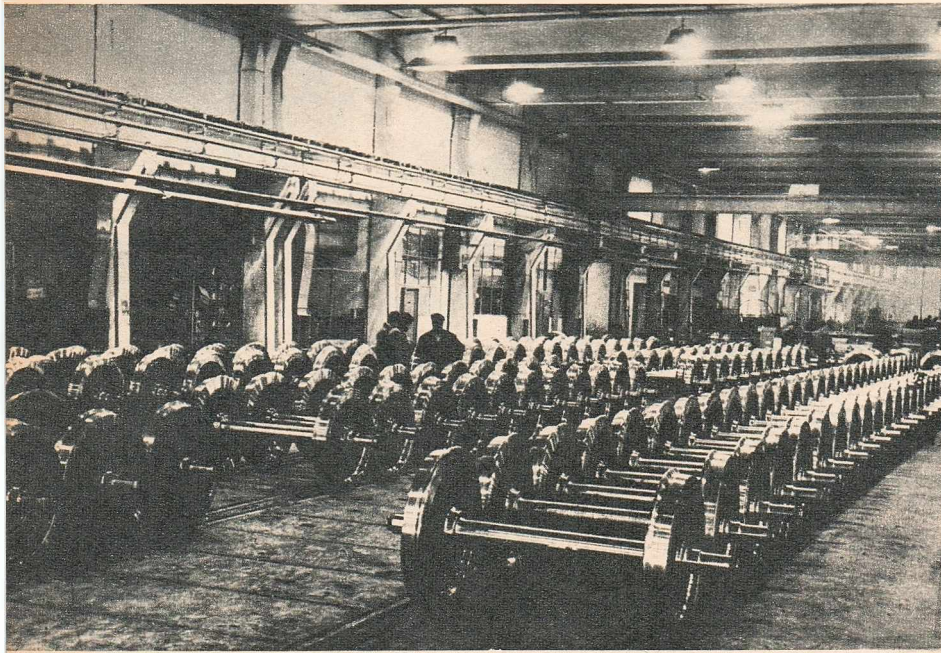
10
'71

FLACARA

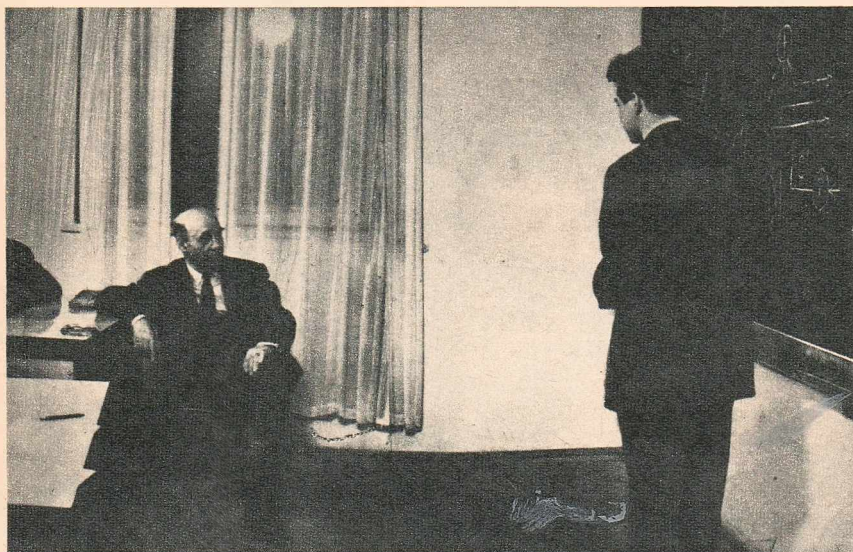
ANUL XX
NR. 822
5 MARTIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

În primele zile ale acestui an au început probele tehnologice la Fabrica de osii și boghiuri din Balș. În prezent, putem consemna cu satisfacție producerea primelor osii de o calitate ireproșabilă. Fabrica, proiectată să producă anual circa 37 500 bucăți osii, își va spori în continuare în mod considerabil producția, diversificându-și-o în aceeași proporție. Astfel, unitatea va produce în următorii ani o producție dublă de osii față de cea planificată inițial, circa 9 000 piese forjate, 2 000 bucăți boghiuri. O oțelărie cu o capacitate anuală de 82 000 t oțel va întregi armonios profilul fabricii, proiectind Balșul, până nu demult o anonimă localitate provincială, în rândurile centrelor cu industrie de primă mână.

cursuri universitare inedite

După conferința «Matematica în arheologie și științele istorice», organizată anul trecut la Mamaia de Academia Republicii Socialiste România, în colaborare cu Royal Society of London, sfârșitul primului trimestru al lui 1971 va marca o inițiativă similară. La Facultățile de filozofie și de limba și literatura română au fost inaugurate, în 25 februarie, primele cursuri de matematici pentru studenții din învățământul superior umanistic. Destinate viitorilor filozofi, lingviști, istorici, arheologi, juriști, ele pun la îndemina cursanților noțiunile necesare atât utilizării metodelor matematice în aceste domenii de activitate, cât și minuirii calculatoarelor. Cursurile sînt bredate de reputatul matematician român, acad. Grigore Moisil.

pe batiștei, colț cu arghezi...

Cei ce trec mai des pe strada Batiștei s-au obișnuit desigur, de mult, ca din imobilul de la nr.15 să audă permanent zvon de glasuri, să vadă intrînd și ieșind necontenit oameni. Și e firesc: aici se află una din cele mai active instituții de cultură din Capitală: Casa de cultură «Fr. Schiller» a oamenilor muncii de naționalitate germană.

Stînd de vorbă cu tov. Ernst Molling, directorul instituției, am putut afla încă o serie de activități, cu caracter de permanență, ale Casei de cultură «Friedrich Schiller». În primul rînd trebuie să amintim biblioteca, dispunînd de un fond de circa 10 000 volume de beletristică și literatură social-politică, frecventată de 550 cititori. Apoi sînt cercurile și cursurile cu activitate permanentă: cercul de teatru, cel de desen artistic, grafică și pictură, cel filatelic, grupul de balet și dansuri folclorice, cursurile de limbi străine cu o durată de 3 ani, cursurile de croitorie, cele de gimnastică ritmică și balet pentru copii etc.

Asupra cărora dintre aceste numeroase manifestări — și sîntem încă departe a le fi înșirat pe toate — să te oprești în mod deosebit? Alegerea este foarte dificilă. Vom menționa, totuși, ca fiind de o deosebită însemnătate, masa rotundă ce a avut loc la 12 ianuarie cu tema: «Rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în R.S. România», la care au făcut expuneri Erich Wayand, redactor-șef adjunct la ziarul «Neuer Weg», Franz Storch, redactor-șef al revistei «Volk und Kultur», și juristul Paul Schuster-Stein, atrăgînd în vii discuții pe cei circa 50 de participanți, în marea lor majoritate tineri intelectuali și studenți germani.

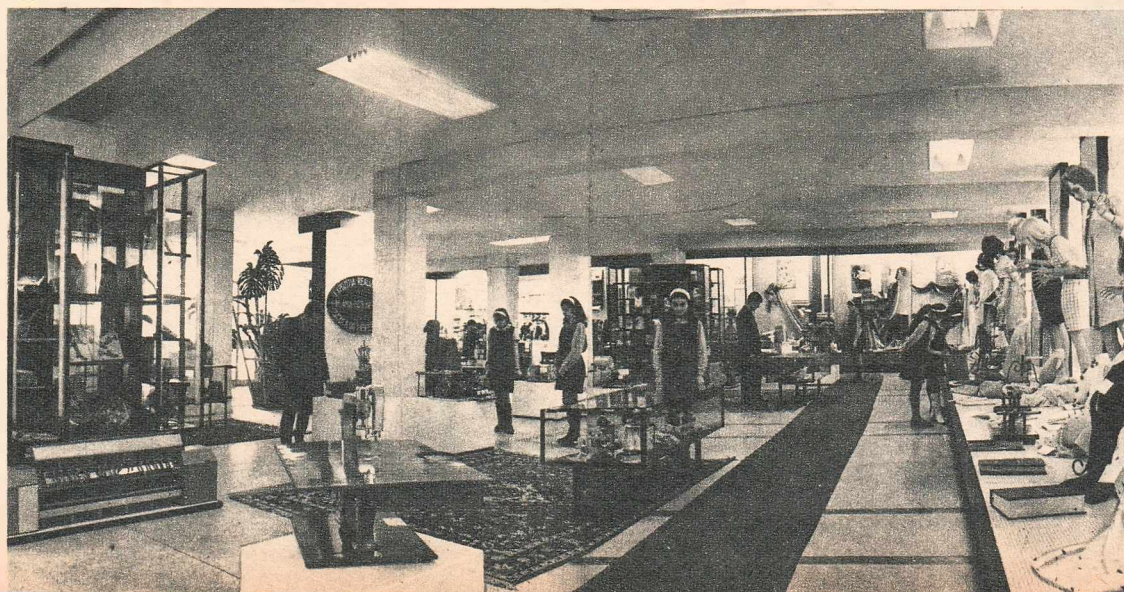
Legăturile casei de cultură cu Liceul nr. 21 (cu limba de predare germană) din București, cu Facultatea de limbi germanice din cadrul Universității bucureștene, cu zierele și revistele în limba germană, cu secțiile germane ale caselor de cultură și ale unor teatre de stat — iată alte și alte căi de întărire a activității acestei case de cultură, ce și-a cîștigat un binemeritat prestigiu, expresie a deplinei egalități și libertăți de care se bucură în țara noastră oamenii muncii de naționalitate germană, a nemărginitelor posibilități de dezvoltare a culturii lor naționale, ce le-au fost create de partid și guvern.

V. SAVIN

În fotografie, aspecte din cursurile și cercurile cu activitate permanentă ale Casei de cultură «Friedrich Schiller».

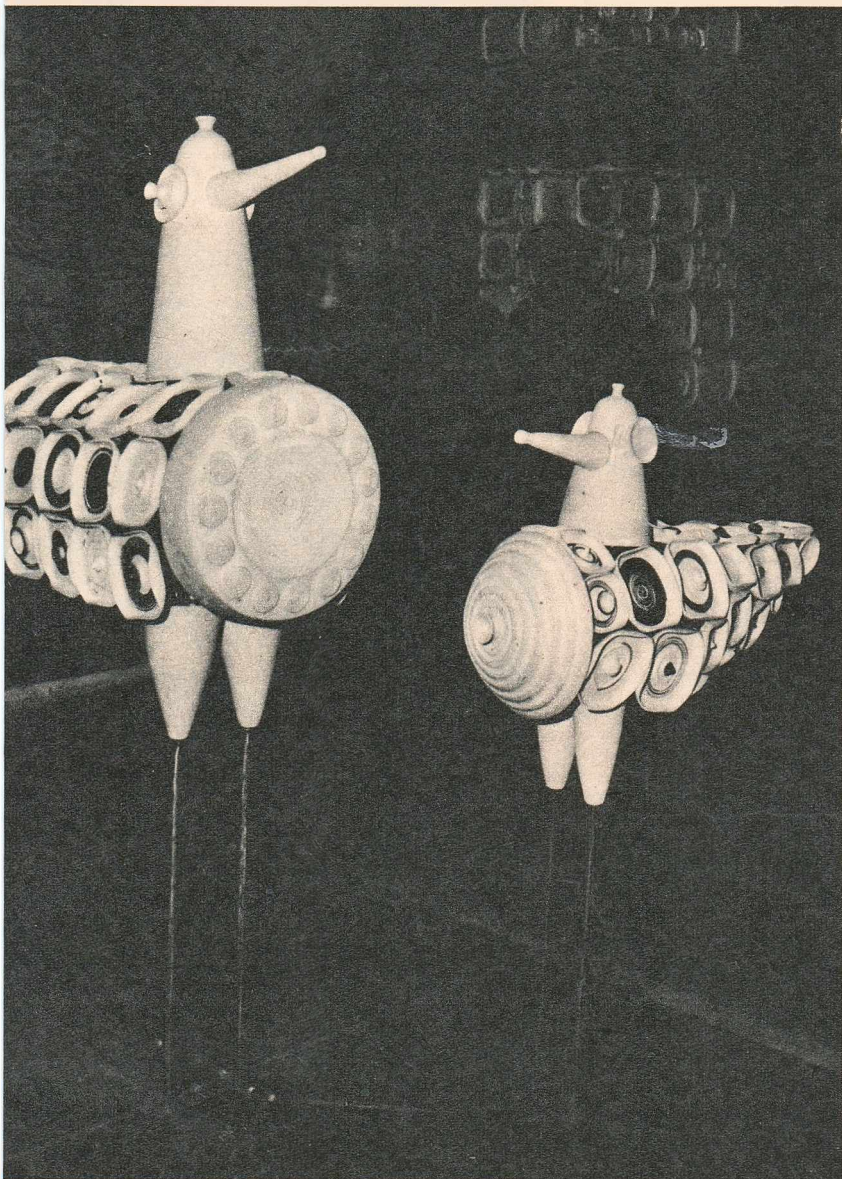
Recent s-a deschis, în clădirea Grupului școlar al Ministerului Industriei Ușoare, o expoziție a realizărilor elevilor de la școlile profesionale și tehnice de pe lângă ministerul mai sus-amintit. Vitrine sugestive prezintă o mare varietate de produse industriale de largă utilitate, unele necesitînd chiar un proces de elaborare foarte complex, rod al inteligenței tehnice a viitorilor muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni, maștri.

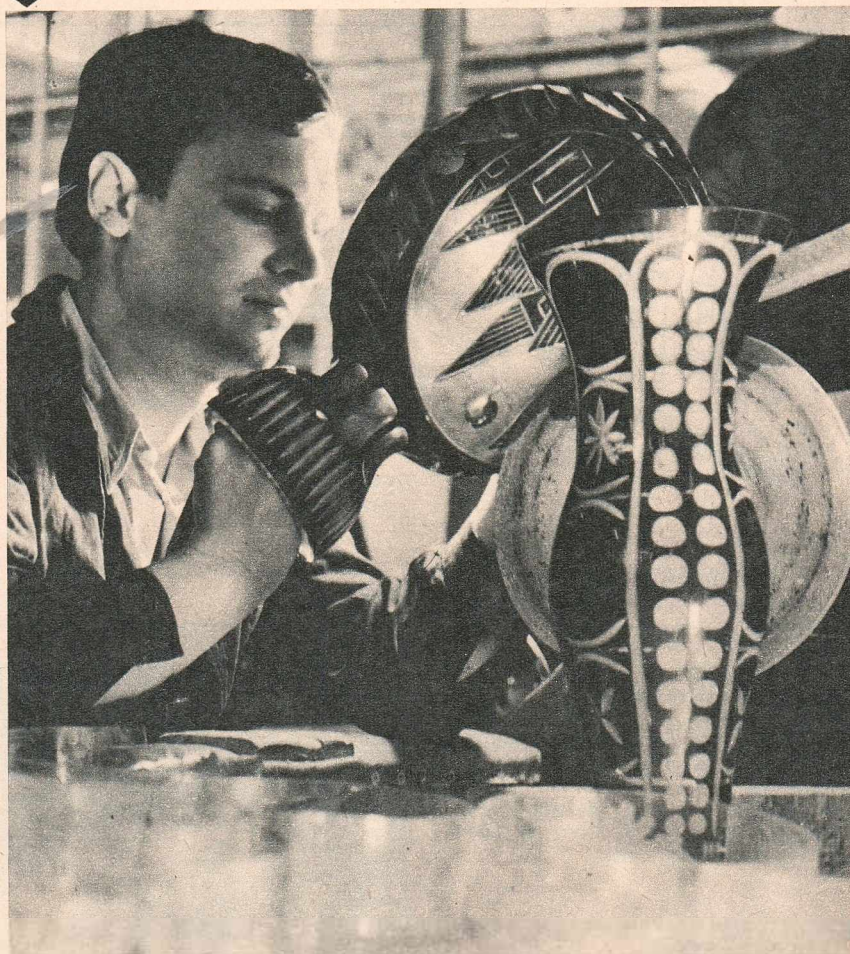

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în seara zilei de 2 martie a.c. au sosit la București, într-o vizită neoficială, de prietenie, tovarășii Gustav Husak, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, și Vasil Bilak, membru al Prezidiului, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia.

În fotografie: tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, întâmpinându-l, la aeroportul Otopeni, pe tovarășul Gustav Husak.

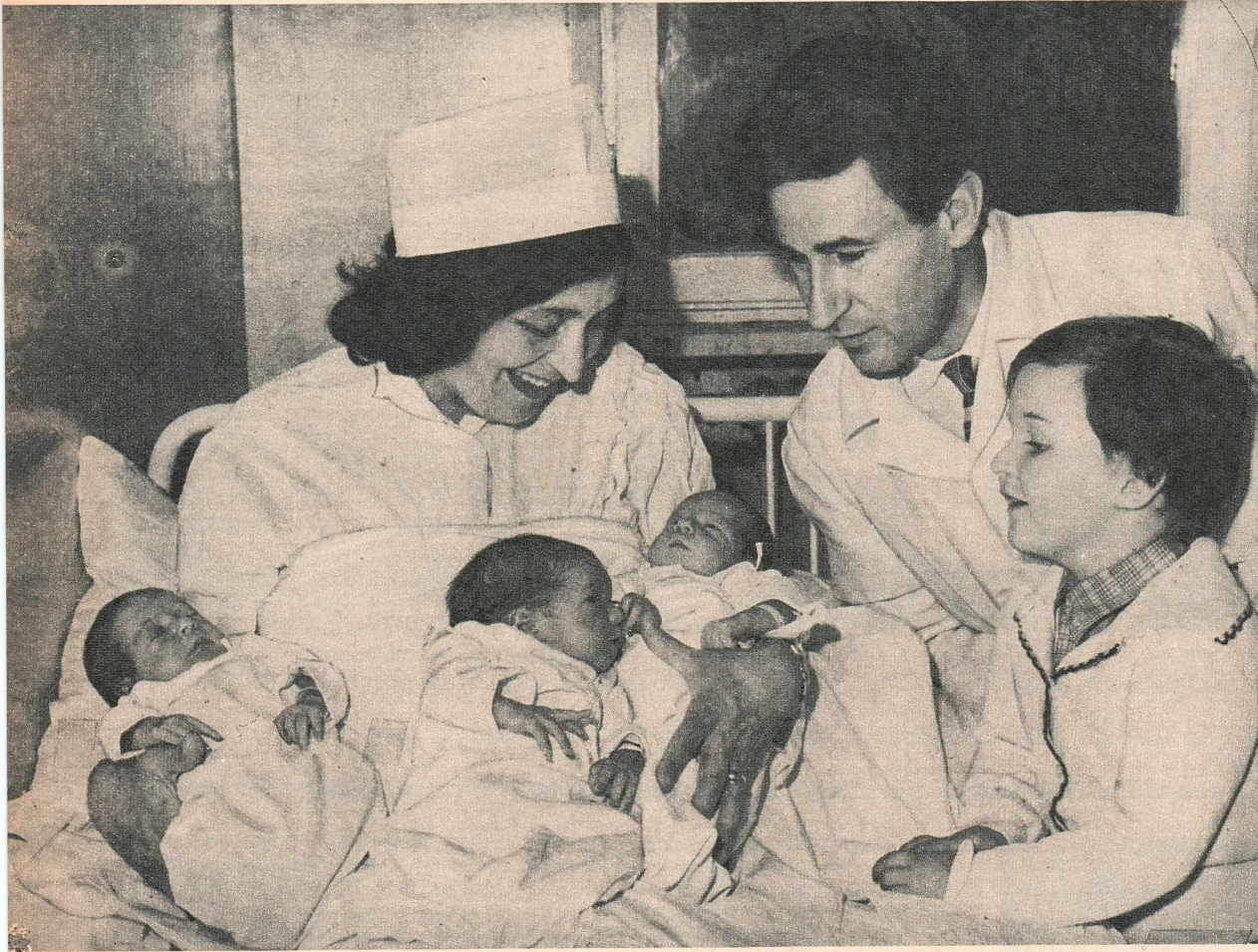

Flori de sticlă, pahare, vase ornamentale... Totul, aici, la «Vitrometan»-Mediaș, stă sub semnul măiestriei, a sticlei incandescente, contorsionate în fel și chip, obligată, grație unui meșteșug de mare tradiție, să se metamorfozeze în adevărate opere de artă. Nu-i de mirare deci că peste 50% din producția uzinei ia drumul exportului. Pentru anul în curs — primul an al noului cincinal — colectivul întreprinderii anunță o premieră absolută pe țară: trecerea la producția de cristaluri.

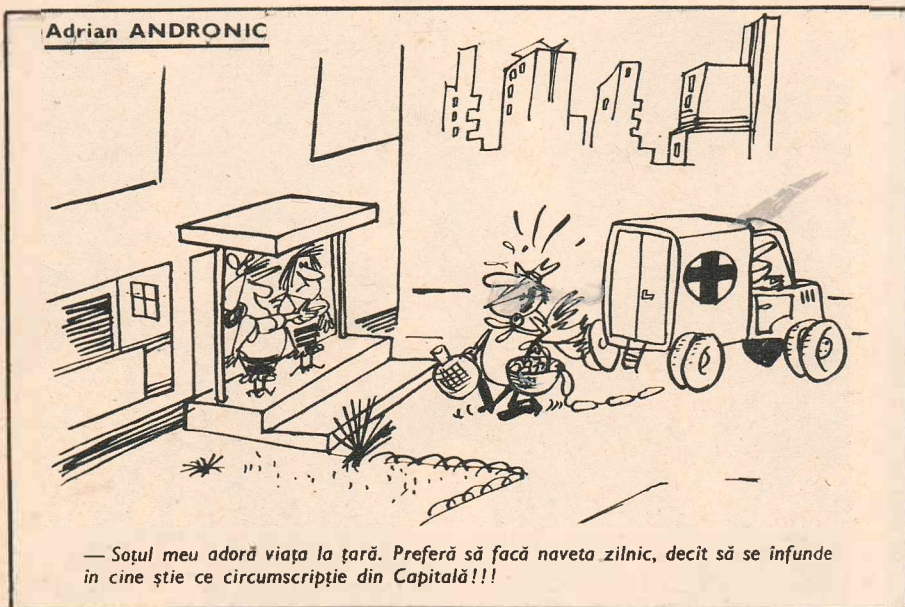
Alături de funcționalitate, o altă constantă majoră a creației în zilele noastre este și organizarea unui mediu ambianțat mai agreabil. «Păsările» lui George Tiutin, montaje ceramice, expuse la galeriile «Orizont», întrunesc acest rol decorativ.

SAPTE ZILE ÎN IMAGINI

i.t.b. promise

În unele stații I.T.B. (Piața Operetei — foto 1; Piața 1848 — foto ș.a.) au apărut scheletele metalice ale unor viitoare construcții menite a asigura călătorilor, bină la venirea autobuzului să troleibuzului așteptat (și uneori cam mult așteptat!), un adăpost împotriva intemperiilor. S-au adus materialele metalice, au venit lucrătorii, le-au montat și cu asta... basta! Acoperișuri, pereți — ioc! E drept că iarna aceasta, atît de aspră pe alte meridiane (ba chiar și pe unele paralele, situate mult mai la sud decît cea Bucureștilui), ne-a scutit pînă acum de prea mari neazuri. Totuși parcă tot mai bine ar fi, chiar dacă încă n-a suflat preaprig crivățul și n-a viscolit, să poți aștepta autobuzul scutit de vîntul și umezeala specifice sezonului. Ce-ar fi dacă I.T.B.-ul — care nu cunoaște prea bine proverbul cu carul și sania și decît nu le-a construit încă din vară — ar lua macar acum măsuri pentru terminarea lor urgentă?

— Soțul meu adoră viața la țară. Preferă să facă naveta zilnic, decît să se infunde în cine știe ce circumscripție din Capitală!!!

Se numesc: Margareta (2,900 kg), Dan (3,100 kg) și Elena (2,400 kg) sînt gemeni și au văzut lumina zilei pe data de 17 februarie la maternitatea Polizu din Capitală. Fericita mamă, Irina Klabacs, mai are un băiețel de 3 ani — Gheorghită. Cît despre tată, tinichigiul-auto Adalbert Klabacs, ce să mai vorbim? Le dorim lui, soției, celor 4 odrasle, sănătate, vigoare și multă, multă fericire!

Pentru constructorii de la Uzina de mașini agricole «7 Noiembrie»-Craiova îndeplinirea exemplară a sarcinilor de export a devenit o obișnuință. Zilele trecute, conform graficului de livrare, un lot masiv de mașini a părăsit porțile uzinei îndreptîndu-se spre granițele țării. Fotografia noastră vă înfățișează un lot de remorci gata să fie livrate, de data aceasta, beneficiarilor interni.

UN ZÎMBET DE 8 MARTIE

Actrița Melania Ursu, creatoarea remarcabilă a unor importante roluri pe scena Naționalului clujean, interpretează în prezent unul din ciudatele personaje din piesa lui D. R. Popescu «Pisica în noaptea Anului nou».

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 17. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei».

CERBUL DE AUR

Ziua liniștii aparente

Correspondență specială de la Brașov

Relatînd cu sînge rece — este prea multă emoție aici, la Brașov, ca să o mai sporim și noi prin fraze — am spune că astăzi este ziua liniștii aparente, a deliberărilor, a pronosticurilor și a amintirilor.

Juriul, retras undeva, mai departe de agitația vieții festivaliere (în unele părți jurații sînt duși pe o insulă), hotărăște soarta concurenților și a cerbilor, căci acestora din urmă nu le este indiferent pe ce mîini încap.

Spectatorii și telespectatorii se îndeletnicesc, ca de obicei, cu pronosticurile. Dar munca juriului, ca și pasionanta activitate de emis presupuneri a publicului, par a fi, de data aceasta, mai anevoioase decît acum un an sau doi, dat fiind marele număr al concurenților de înaltă clasă. «Prestigiul întîlnirilor de la Brașov — ne spune Jerry Rix, cîntărețul olandez — a determinat televiziunile participante să-și trimită reprezentanți de elită; de aceea, competiția a avut un caracter foarte strîns».

Un membru al juriului, vechi prieten al nostru, Jacques Hustin, deținătorul primului «Cerb de aur», declară, mai în glumă, mai în serios, că era mai ușoară viața de concurent, cu toate emoțiile și strîngerile de inimă, decît această permanentă obsesie de a nu nedreptăți pe cineva. Olivia Molina (RFG) socotește, cu înțelepciune, că, la urma urmei, experiența acumulată cu fiecare concurs, chiar dacă el nu-ți aduce lauri, este un bun cîștigat. Vom mai verifica această înțelepciune mîine, cînd cerbii își vor fi găsit stăpîinii. Pînă atunci, mai trăim din presupuneri și cu amintiri. Căci, diseară, trei din laureatele ultimei ediții, Therese Steinmetz, Doina Spătaru și Angela Similea, vor urca pe podium cu pas de vedetă. Parcă mai ieri... Dar așa se scrie uneori istoria prin acest ținut al muzicii ușoare: pe nerăsuflăte.

M. MIHĂILESCU

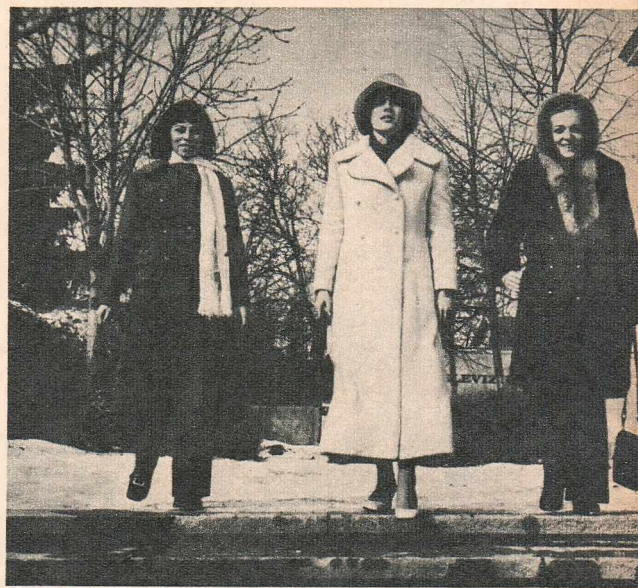
Fotografii de S. STEINER

În holul hotelului Carpați: muzica, un bun prilej de-a lega noi prietenii...

Deținătorul primului «Cerb de aur», Jacques Hustin, acum în juriul concursului, cînd emoțiile concurenților s-au cristalizat într-o frumoasă amintire, ne spune că «era mai ușoară viața de concurent»...

Concurentele țării noastre: Cătălina Marinescu, Corina Chiriac, Ruxandra Ghiță, cu zîmbetul pe buze și cu emoția în inimă, în ajunul decernării prestigiosului trofeu.

În cele cîteva ore de dinaintea deciziei, o singură certitudine: frumusețea orașului de la poalele Tîmpei...

Concurenta cehoslovacă Helen Vondrackova: în așteptarea — sîntem siguri — c-un calm aparent, a pronunțării juriului.

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCESE PRESTIGIOASE

NOI, OAMENII EPOCII

«...succesele cele mai însemnate pe care le-am obținut sînt legate de formarea omului nou, de transformările adînci care au loc în conștiința cetățenilor patriei noastre, atît ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție, cît și ca urmare a extinderii învățămîntului, propagării științei și culturii, activității educative desfășurate de societatea noastră».

Nicolae CEAUȘESCU

Privind în urmă și meditănd asupra ultimilor noștri cinci ani, asupra anilor cincinalului '66-'70, v-ați pus întrebarea în ce măsură am fost noi oameni ai epocii noastre?

Bun sfătuitor, Mihail Kogălniceanu îi ura, la început de domnie, alesului națiunii, domnitorului Alexandru Ioan Cuza, să fie omul vremii sale, al epocii sale; înțelegînd prin aceasta să fie omul celor mai înaintate aspirații ale epocii în care trăia.

Dar noi? Am fost noi — în acești cinci ani de muncă și de edificare economică socialistă — oameni ai timpului nostru? Adică ai frămîntatei și ambițioasei epoci a revoluției științifico-tehnice? Am fost — în sensul cel mare al cuvîntului — contemporani cu noi înșine?

«Că să știți cu adevărat — ne învăța Neagoe Basarab — că tot omul... orice va sămăna, aceia va și seceră și cine cum își va lega sarcina, așa o va și duce».

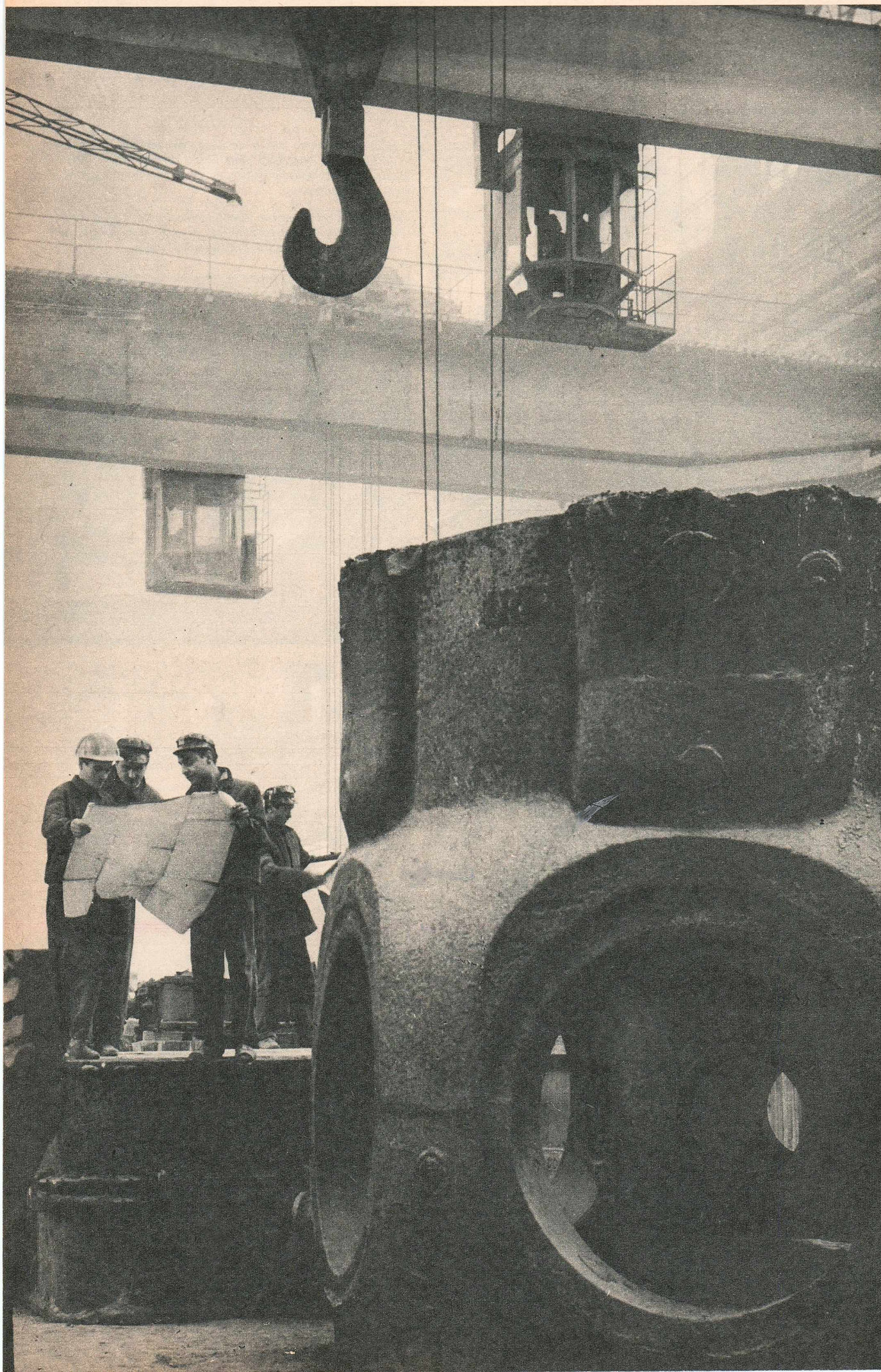
unelte de înaltă tehnicitate

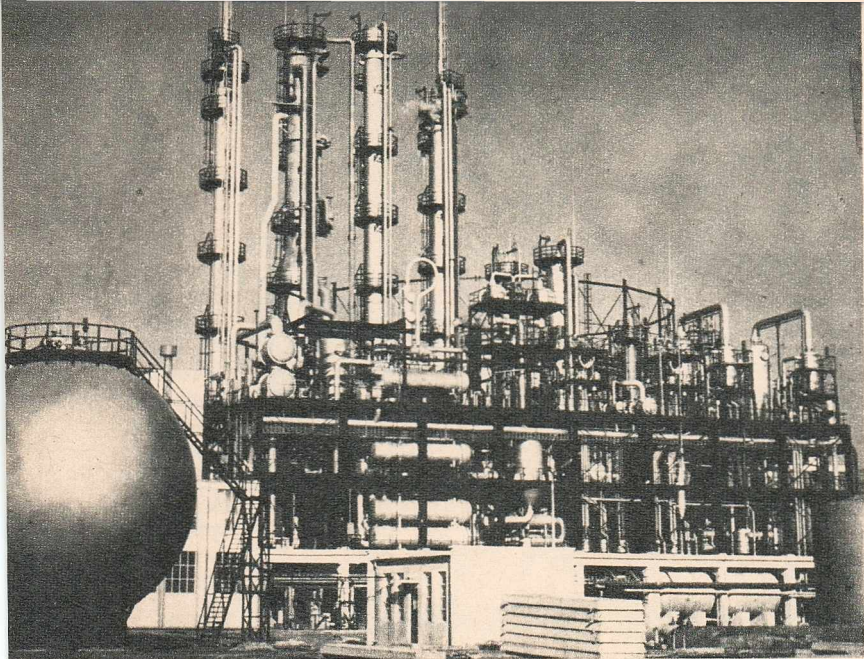
Între 1966 și 1970 am alocat din vistieria țării, pentru investiții, 289,7 miliarde lei. Deci, mai mult decît în cele două cincinale precedente (decada 1956-1965) la un loc. Ca urmare, în acești cinci ani ne-am mărit patrimoniul obștesc, alături de alte realizări, cu circa 1500 de capacități și obiective industriale noi.

Dar n-am făcut numai cheltuieli mari, ci și inteligente. Mai precis, ne-am investit banii în tot ce e mai nou, mai modern. Cu alte cuvinte, am pus apăsător accentul pe latura calitativă a procesului dezvoltării economiei noastre.

Grăitoare în această privință sînt schimbările de structură pe care le-am imprimat evoluției economiei în general și industriei în special. Pe de o parte, ramurile industriale de bază, adică energia electrică și termică, metalurgia, construcția de mașini și chimia, au ajuns să cuprindă, în ultimul an al cincinalului, 52,4 la sută din întregul producției industriale; amintim că în 1965 în dreptul aceluiași indicator era trecut coeficientul de numai 43,2 la sută. Iar pe de altă parte au început să capete contur, vigoare și proporție, mereu și rapid crescînde, sub-

◀ Uzina de mașini grele din București este un copil al cincinalului pe care azi, în aceste pagini, îl comentăm. Însă un copil uriaș, nu numai pentru noi, ci și pentru continentul nostru. Un puștan ca vîrstă însă în toată firea ca putere. În halele sale au fost făurite, printre altele, fazele moasele turboagregate de mare putere pentru Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. În imaginile aveți cumulate și «unealta» și produsul de înaltă tehnicitate.

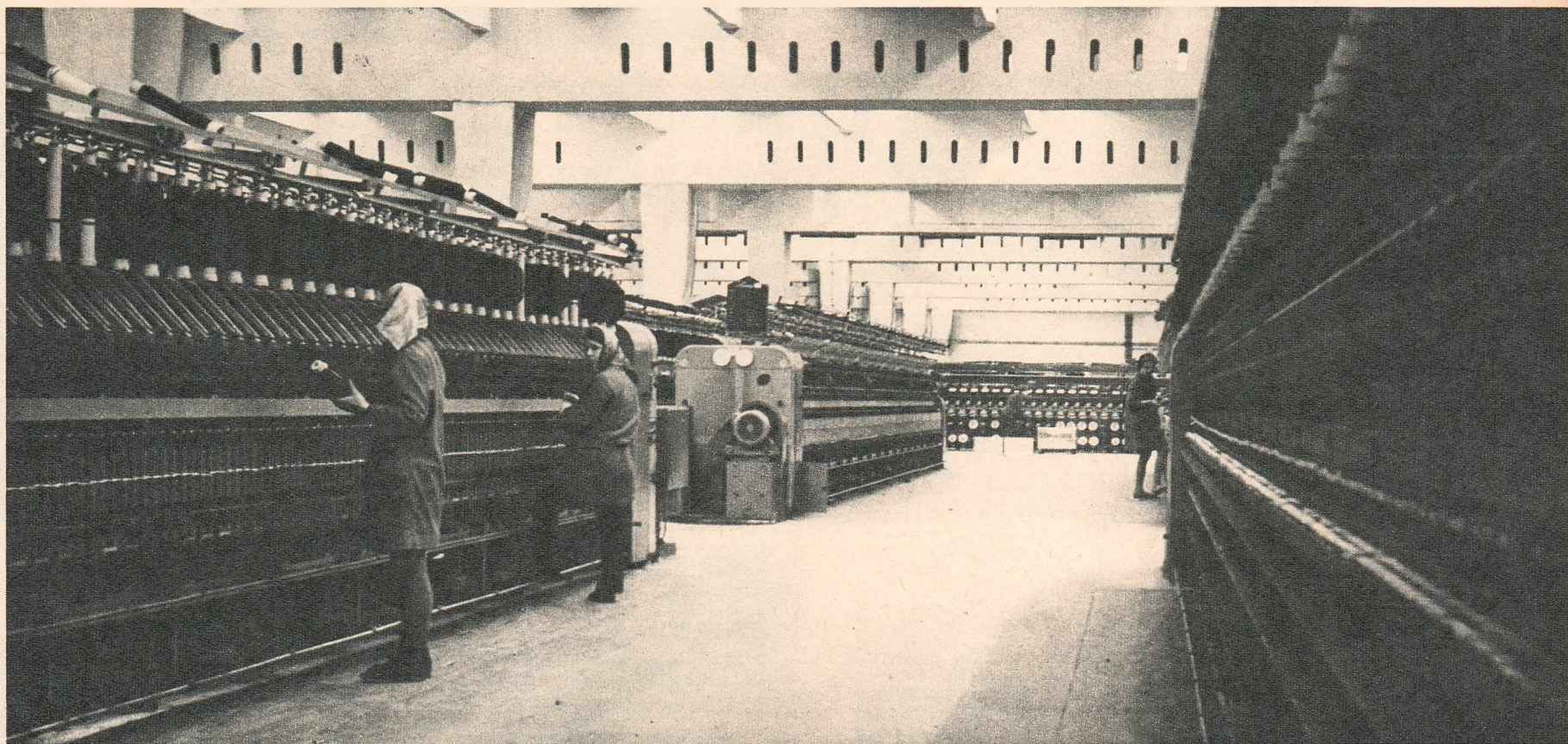
◀ *Chimia și mai ales petrochimia sînt, cum s-ar spune, dragi inimilor noastre. În 1970 ponderea acestor ramuri industriale în producția globală industrială a ajuns de 12 la sută. Uriașele ei cetăți, folosind tehnologii de ultim ceas, valorifică superior bogățiile naturale pe care — să nu cîrtim, că-i păcat — le avem din belșug.*

tre». La Bruxelles, Viena, Paris, Nürnberg, Oberhausen, gîndirea noastră tehnic inventivă a fost distinsă cu 27 de medalii de aur și 16 de argint fără a mai vorbi de mențiuni. Tot în acest cincinal specialiștii noștri și-au consolidat serios prestigiul peste granițe. Ei au fost solicitați să întocmească proiecte și documentații, să asiste tehnic ori să construiască în cooperare diverse obiective, în 42 de țări. S-au răspîdit în lume ducînd, împreună cu competența lor, și dorința de prietenie și colaborare a poporului nostru. Am obținut în acești cinci ani — o putem spune fără reticențe — reușite de seamă, succese. Însă, de asemeni, trebuie spus că ele n-ar fi fost posibile dacă, alături de

produse de înaltă tehnicitate

Uneltele moderne și munca de un profesionalism de mare calitate ne-au făcut în stare să dăm noi și noi produse de o tot mai înaltă tehnicitate și amplă complexitate. Apreciindu-ne cu onestitate munca, n-are rost să ne facem că nu știm că multe din produsele noastre încă n-au atins parametrii de calitate ai produselor similare din țările cele mai avansate industrial. Cum n-are rost să ne spunem că eforturile din cincinalul pe care l-am «absolvit» cu calificative ceva mai bune decît ne promisesem au fost sufici-

Observați grinzile care susțin acoperișul halei acestei întreprinderi textile? Ei bine, ele — grinzile — merită toată atenția și toată lauda. Sînt concepute de noi și răspund unor pretenții foarte «secolul 20, deceniul 8».

ramurile industriale pe care revoluția științifico-tehnică le-a evidențiat ca sesam al viitorului: electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, petrochimia și producția de mașini-unelte și instalații complexe.

Investind pentru înzestrarea economiei cu tehnică și tehnologii avansate, am dat dovadă că de-a lungul celor cinci ani trecuți am avut o gîndire deosebit de lucidă și deosebit de potrivită cu mersul ultimului pas al dezvoltării civilizației contemporane.

Am făcut investiții mari, care, sincer vorbind, au însemnat pentru noi un efort, dar altă cale n-aveam și nu avem. Numai așa, muncind calificat, cu unelte scumpe însă numeroase și ultramoderne, ne putem valorifica superior resursele naturale, ne putem asigura în economie o reproducție largită, putem face să ne progreseze știința și cultura, putem ajunge la mai multă bunăstare și civilizație.

muncă și gîndire... de înaltă tehnicitate

Cele 86 de procente dintr-o sută, care, din totalul volumului de investiții ale cincinalului trecut au fost orientate spre sfera producției materiale, au «spart» această sferă

și, depășind economicul, au influențat puternic și socialul.

Un aspect: cele peste 1 500 de noi capacități și obiective industriale date în folosință între 1966 și 1970 au implicat crearea a peste 350 500 de noi locuri de muncă în acest sector modern de activitate. Încă 350 500 dintre noi au venit în contact direct, productiv, să spunem, cu revoluția tehnico-științifică concretizată. Pătrunzînd în societate și în viața socială, industria modernă obligă la o muncă profesională modernă, la o gîndire profesională modernă, potrivite epocii.

Din acest punct de vedere, cincinalul '66-'70 înseamnă o perioadă de creștere a gradului de competență și calificare a celor ce muncesc, a spiritului lor de inițiativă, înseamnă o perioadă de puternică afirmare a personalității creatoare a oamenilor noștri. A acestor oameni minunați care, tot ei, au proiectat și edificat cele 1 500 de capacități și obiective industriale de care am vorbit mai sus.

Am muncit harnic și calificat, am inovat și am inventat. Între '66 și '70 s-au înregistrat 14 676 de invenții. Deci, în acești cinci ani s-a inventat mai mult decît în cei 16 ani anteriori lor în total (12 824 invenții). Aplicarea invențiilor și inovațiilor de-a lungul cincinalului, pur și simplu, ne-a produs, sub formă de economii, 4 391 000 000 lei.

Dar inteligența noastră tehnică nu s-a afirmat numai «acasă». În timpul, aș spune frumos, al cincinalului, au fost brevetate în străinătate 431 de invenții «de-ale noas-

te» făcute cu devotament și calificare, alături de gîndirea tehnică, competență și ageră, alături de investițiile masive și judicioase, nu ne-am fi preocupat și de perfecționarea conducerii și organizării economiei și întregii vieți sociale.

Participarea nemijlocită, mereu mai largă, a oamenilor muncii la conducerea și organizarea întregii activități a întreprinderilor, promovarea cu consecvență a metodelor de conducere colectivă, într-un cuvînt, permanența adîncire a democrației economice — în aceasta constă cheia succeselor noastre.

Am acționat în acești ani ca adevărați stăpîni ai mijloacelor de producție. Am administrat, cu simț de răspundere, bunurile materiale și financiare încredințate nouă, colectivelor noastre de muncă, de către stat și societate. Ne-am purtat, am acționat mai mult ca oricînd, ca producători și proprietari ce sîntem. Prezența activă și plină de autoritate a reprezentanților noștri în conducerea colectivă a întreprinderilor este doar una din formele de manifestare care relevă trecerea noastră la o fază superioară a democrației socialiste, relevă participarea tot mai largă a întregului popor la conducerea tuturor domeniilor vieții economice și sociale.

«Mersul nostru înainte — remarcă aparține tovarășului Nicolae Ceaușescu — se va asigura prin aceea că toți oamenii muncii se identifică cu politica de construcție socialistă, acționînd ca unul singur pentru transpunerea ei în viață».

ente pentru a ne socoti acordați «la zi» cu mereu și rapid schimbătoarele progrese ale tehnicii moderne.

Dar, cu același simț al măsurii, cu aceeași obiectivitate, putem spune că noi, ca producători industriali, ne-am luat cu prisosință în acest cincinal examenul de maturitate.

Faptul poate fi mai lesne și mai spectaculos dovedit, dacă pornim în demonstrație cumva de la sfîrșit. Adică din clipa cînd produsele noastre fizice devin mărfuri pentru străini. Cu alte cuvinte, să vedem cît sînt ele de căutate, în ce măsură fac ele față competitivității de pe piața internațională.

Volumul comerțului nostru exterior a fost, la finele lui 1970, cu circa 74,5 la sută mai mare față de cel din 1965. Dar schimbări de ordin calitativ pot fi lesne reperate în structura sa. De exemplu, volumul de mașini și utilaje românești vîndute peste graniță a fost de două ori mai mare în 1970 față de cel din 1965. Exportăm mașini de așchiat metale în 23 de țări, tractoare în 22, utilaj petrolier în 17, utilaj electrotehnic în 12. În 1950 aveam 29 de țări partenere comerciale, azi 110.

Firește, comparativ cu calitatea produselor noastre, crește și exigența noastră față de ele, față de ceea ce facem noi înșine, față de priceperea noastră de a lucra optim cu uneltele secolului 20. Cum s-ar zice, ne bîntuie o nemulțumire creatoare. Însă numai așa vom putea face din cincinalul pe care l-am început un cincinal al perfecționării.

Nelu IONESCU

NOI, OAMENII EPOCII

Unitățile industriei electronice (Uzina de cinescoape, Fabrica de elemente pentru automatizare etc.) sînt dotate cu utilaje de mecanică fină și electronice, de subtilă tehnicitate și cumulează cele mai pretențioase și mai variate tehnici specifice acestei industrii.

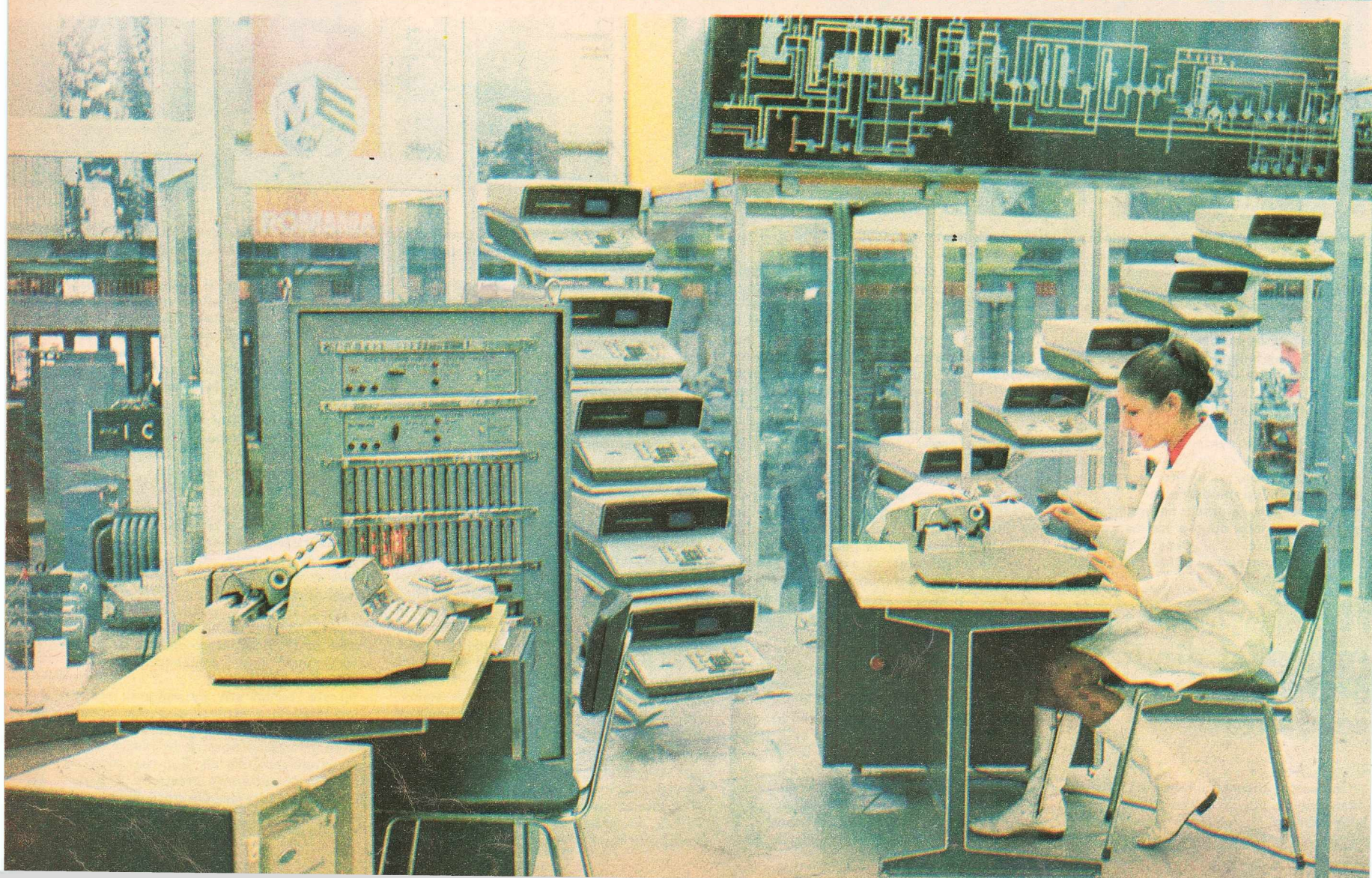
Asimilarea în fabricația de serie a noi produse de înalt nivel tehnic este o regulă a electronicii noastre. Nomenclatorul de produse electronice și pentru automatizare a cuprins la sfîrșitul cincinalului peste 8 000 de sortimente și produse diferite.

Mașinile de calcul de birou ori calculatorul «Felix 256» sînt doar cițiva dintre numeroșii pași făcuți de electronica noastră spre viitor.

Industria transmite caracterul său modern și agriculturii. Din lipsă de spațiu, invocăm doar un singur exemplu doveditor al nivelului utilajului agricol pe care îl producem: în 1970, la Tîrgul de la Budapesta, semănătoarea SPC-6 a fost distinsă cu Medalia de argint.

◀ În loc de orice alte argumente, o singură informație: România se situează pe locul II în lume în producția de utilaj petrolier.

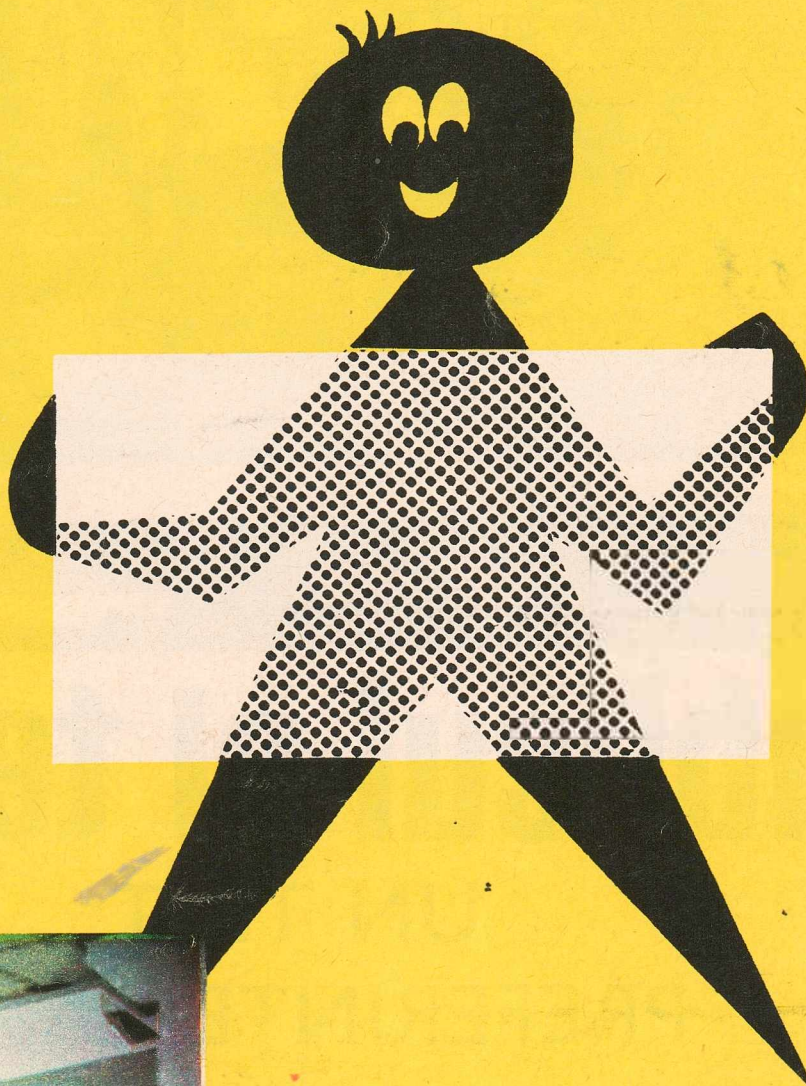

GEAMURI SECURIZATE — rezistente la șocuri termice și mecanice — cu multiple utilizări în industria constructoare de mașini pentru parbrize auto, geamuri protecție. În industria construcțiilor pentru glasvanduri, uși, ghișee, panouri despărțitoare, plăci placare pereți.

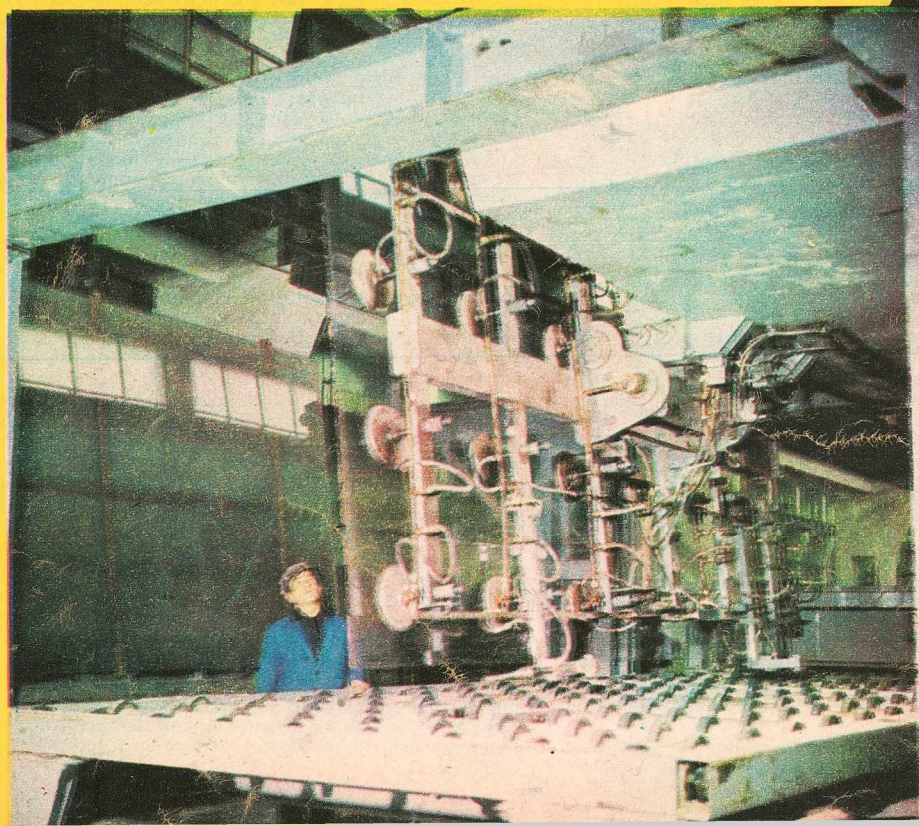
Geamurile securizate se pot oferi din geam tras, geam șlefuit (cristal) și geam laminat.

La indicația beneficiarilor, geamurile securizate se pot livra emailate într-o gamă variată de culori și de dimensiuni pînă la 1800/2500.

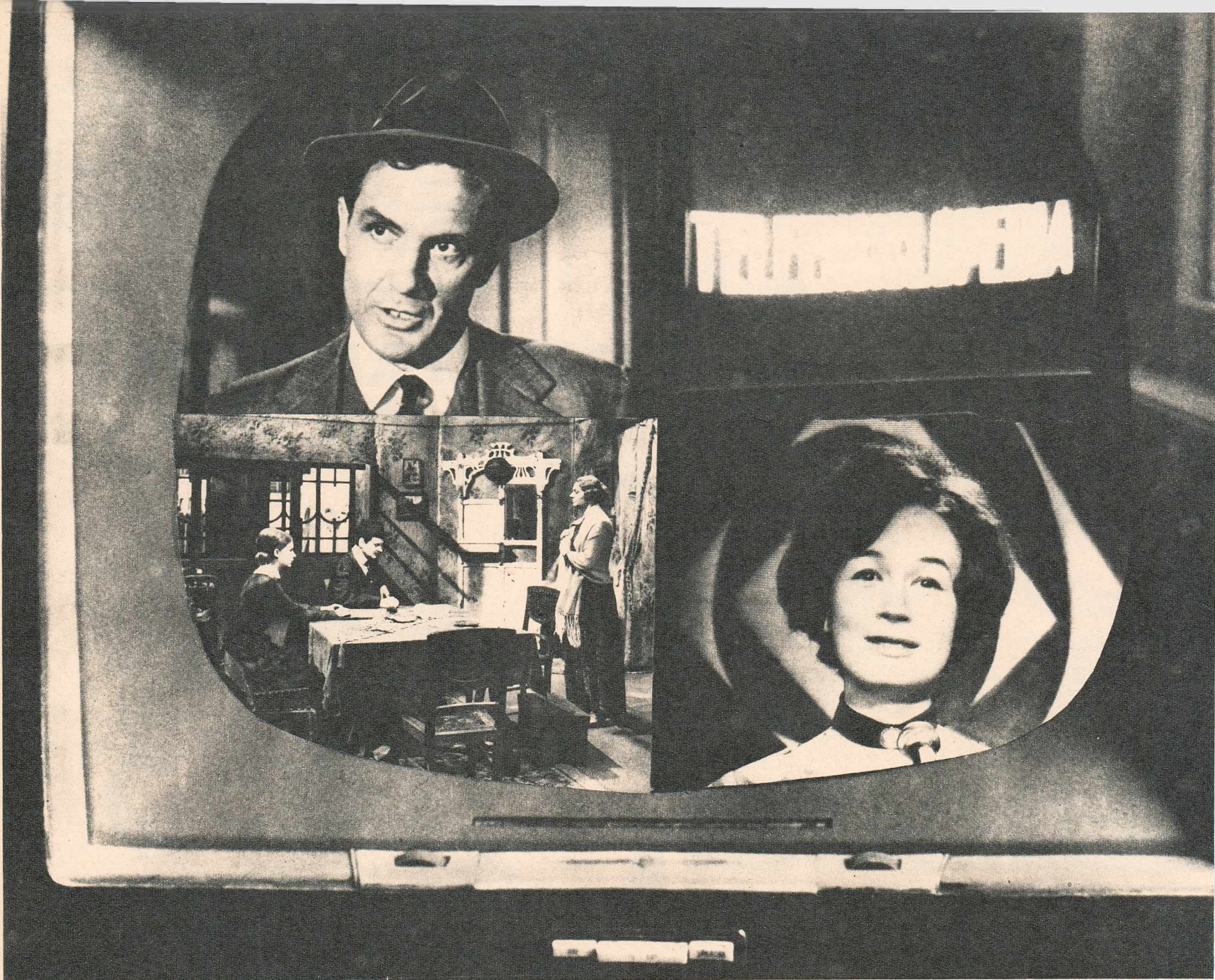
ÎNTRERPRINDEREA DE GEAMURI — BUZĂU

Produsele
întreprinderii de geamuri-Buzău
satisfac cele mai înalte
și variate exigențe
ale cumpărătorilor,
oferindu-le o gamă largă
de articole din geamuri.

OGLINZI DIN GEAM TRAS ȘI CRISTAL —
garantate calitativ
avînd o durată de utilizare
înelungată,
păstrîndu-și proprietățile optice
datorită unei protecții
suplimentare
prin cuprare chimică
și lac plastic.
Oglinzile se produc
la dimensiunile
și formatele solicitate
de beneficiari.

publicul și televiziunea

UN TEST: PREFERINȚELE

de dr. Pavel CÂMPEANU,
seful Oficiului de studii și sondaje
al Radioteleviziunii române

DE CE SONDAJE?

Citim și scriem de multe secole — la televizor ne uităm însă doar de câțiva ani. De aci pornesc în șiruri necunoscutele: ce avantaje și ce primejdii aduce cu sine această nouă deprindere? Cum putem elabora un mecanism care să blocheze primejdiile și să consolideze avantajele?

Este agreabil, dar și nițel amețitor, să ne inchipuim acel tablou care — cu toată vîrsta fragedă a televiziunii — a căpătat prin întrebuințare o tentă ușurel patriarhală: milioane de oameni, împrăștiati pe un spațiu incomensurabil (care acum poate însemna și toată planeta), în grupicule infime, extrem de neasemănători între ei, care nu numai că nu se cunosc unii pe alții dar nici nu-și bănuiesc reciproc existența, dar care alcătuiesc toți împreună un fel de comuniune pulverizată care este o comuniune de acțiune: căci toți fac în același moment exact același lucru — privesc aceeași imagine, participă de la distanță la același eveniment. E o forță omogenizatoare pe care nu avem cu ce o compara și pe care este foarte greu să o înțelegem în manifestările și consecințele sale tocmai pentru că are tradiție.

Cel mai firesc ar fi să se urmărească efectele acestor mesaje sub formă de imagini asupra celor care le recepționează. Aceștia sînt însă atît de mulți, de împrăștiati și de diferențiați încît identificarea tendințelor principale

devine foarte dificilă. La toate acestea se adaugă specificul comunicării prin televiziune, faptul că ea se desfășoară în sens unic.

PRIMA NECUNOSCUTĂ: SUCCESUL

Directorul unui teatru prezintă o nouă premieră. El își măsoară succesul (sau eșecul) după anumite date, mai mult sau mai puțin obiective:

1. afluența publicului la noul spectacol, tradusă în nivelul încasărilor (ceea ce s-ar putea numi controlul cu leul al succesului artistic);
2. reacția publicului prezent în sală (aplauze, aclamații, entuziasm, răceală, indiferență etc.);
3. cronicile.

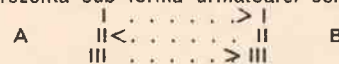
Directorul unei stații de televiziune prezintă o nouă emisiune. Oricît ar fi de mare succesul sau eșecul ei, pulsul încasărilor de la abonați nu se schimbă, reacția imediată a publicului și afluența lui în fața aparatelor rămîn în genere necunoscute.

În primul caz publicul e cel care-și alege spectacolul, în al doilea — spectacolul e cel care-și alege publicul. Aici e originea a ceea ce se numește de către specialiști «pasivitatea» telespectatorului.

Așa cum reieșea ceva mai sus, gradul de satisfacție sau insatisfacție al publicului rămîne — cum se spune în

algebră — o necunoscută. Desigur, nu poate fi vorba despre faptul că publicul ar rămîne indiferent în fața programului urmărit. Întotdeauna se produce o reacție, dar ea se consumă într-un cadru mai mult sau mai puțin intim. Pentru realizatorii programului de televiziune — singurii vital interesați în aflarea acestor aprecieri — această reacție rămîne ca atare nedetectată. Problema este: cum s-ar putea construi un canal cu o rețea atît de vastă, încît să poată colecta milioanele de reacții personale pentru a le aduce la cunoștința celor interesați și pentru a transforma necunoscuta în cunoscută?

Totul pornește de la faptul că televiziunea e un mijloc de comunicare în sens unic. În genere, comunicarea individuală (interpersonală), realizată prin diferite tehnici, se poate reprezenta sub forma următoarei scheme:

în care avem: doi factori ai comunicării — A și B — și trei timpi ai acestei comunicări — I, II și III. Timpul I e mesajul lui A către B; II răspunsul lui B comunicat lui A; III noul mesaj al lui A către B elaborat pe baza acestui răspuns ș.a.m.d.

După cum se poate lesne observa din această schemă ultrasimplificată, A și B participă la procesul comunicării alternînd fiecare pe rînd calitatea de emițător cu cea de receptor. În cazul comunicării prin radio sau televiziune funcția emițătorului e riguros despărțită de a receptorului A (respectiv emițătorul) se află astfel în ciudata situație în care el nu cunoaște:

1. dacă mesajul său a ajuns la B (căruia îi e destinat);
2. B fiind un receptor multiplu, nu individual, în ce măsură mesajul a fost sau nu înregistrat;
3. dacă mesajul a fost asimilat sau nu;
4. care este reacția — sau care sînt reacțiile lui B față de acest mesaj.

Funcția de emițător a lui A neîncheindu-se cu difuzarea unui mesaj, ci fiind continuă, răspunsul la întrebările de mai sus nu are ca scop satisfacerea unei curiozități abstracte, ci constituie o condiție hotărîtoare pentru perfecționarea mesajelor ulterioare, și deci pentru sporirea eficienței lor.

de Emanuel VALERIU

Impuse și... libere

Starea vremii a început să zgîndărească pasiunile pentru fotbal. Cu cât miroase mai puțin a zăpadă și mai mult a iarbă, cu cât echipele noastre își strîng rîndurile, revenind din țările mai calde (!) la locurile de baștină, unde le întîmpină teste de tot felul (parcă într-o încercare pîndită de anemie de a preludia sezonul propriu-zis), cu atît mai încinse sînt și pasiunile ce se reîntîmpină din hibernarea ciudat de dulce a unei ierni îngăduitoare pînă la nefînță. Și — ca de obicei — uvertura temperaturii maxime la care vom ajunge este cîntată tot de cronicari. Val. Mironescu, uitînd că fusese amenințat să devină selecționer unic al naționalei, se amuză și ne amuză cu ideile sale prea bune — firește — spre a fi luate și în considerație de cei în drept, dar nu se gîndește, totuși, să dezerteze, ca orice profet care știe că înaintea sa se întinde... deșertul. «Săptămîna» se rodează, pînă la începerea sezonului de fotbal, lansînd între timp un nou cronicar «de cerneală»: pe Cristian Țopescu. Acesta și-a lăsat graiul dulce care i-a adus atîcia admiratori fideli și — ascuțindu-și sculele abia luate din tipografie — a ieșit pe Cîmpul lui Marte. Fănuș Neagu — în schimb — ne desfată cu metafore pure. Ioan Chirilă și-a dat la călcat roba de avocat perpetuu și din oficiu al jucătorilor și la curățat zîmbetul său mucalitic, de om care le știe pe toate și nu se mai miră. «Mache» Ionescu, izgonit de amatorii de poze la la Foto-Studio de pe ecranul de sticlă, și-a redeschis mai vechiul său «comerțiu» cu «Magazinul», completînd o tripletă de publiciști de 18 carate. «Belphegor» își ține echilibrul nervilor personali și pe cel al altora dînd onora apă la moară cu autocratica. Probabil că și Gigi Mitroi, pe care — spre regretul meu — nu-l mai citesc atît de regulat ca pe vremea cînd îmi trimitea (regulat) «Viața studentescă», ține, în continuare, spatele F.R.F. sperînd să-i vadă, odată și odată, pe studenții bucureșteni în programul cupajelor de «A» din Capitală, Ovidiu Ioanîtoaia și ceilalți din presa de specialitate se luptă pentru unele reabilitări morale și ne uimesc cu știri... bombă de genul: «Patru jucători de la «Farul» peste bar» sau Fotbaliștii de la «Steaua» vor repeta alergarea pe 3 200 m doar-doar or realiza standardul acordat de dl. Cooper (cel cu testul ce-i poartă numele, dar nu în titluri ci, mult mai discret, în text). În fine, serios și bazat pe date imbatabile, ca de obicei, dr. Miron Georgescu ne îndeamnă parcă să ne apucăm de fotbal din moment ce internaționalii noștri nu ne întrec decît cu 20 de procente la capitolul posibilităților fizice pe noi, muritorii de rînd. Din colțul său, T. Mazilu meditează, meditează ironic și foarte... contemporan.

Asist la această pregătire de artileriei grea care va exploda la 14 martie, cînd va începe returul campionatului de fotbal, și constat că ai mei confrăți nu înțeleg ori se fac că nu înțeleg comandamentul zilei. Nici unul aproape, în afară de cei cu minutele și kilometrii lui Cooper, nu pricep lecțiile arbitrilor campionatelor europene și mondiale de patinaj: prioritatea programului impus. Ce-i obligatoriu contează, dragi tovarăși. Ceea ce vine de la noi se notează mult mai slab. Uneori chiar de loc. Prin urmare: nota obținută la «impuse» ori «obligatorii», cum vrei să le ziceți, este cea care se ia în seamă. Cu aia se cîștigă primul loc. Cu aia se face carieră! Ai executat corect «8-ul», ai înscris cît mai aproape de geometrie curbele cerute la «impuse», cu atît vei fi decretat mai mare. Așa, ca Beatrix Schuba. Degeaba vin, după acest program, de-alde Sonia Morgenstern, Julie Holmes, Jeanet Lynn ori Karen Magnussen și entuziasmează publicul și pe unii dintre «cavalerii de gheață». Dacă au fost slabe la «obligatorii», zadarnic se dovedesc apoi formidabile la «libere».

Cel de regulament o mai fi și așa?! Fantezia, originalitatea, riscul, personalitatea, adevărul-sportiv în două vorbe, care din astfel de calități se țese, nu intră în calculul celor puși să judece «jocul» și ei rămîn tot la ale lor dinainte știute: cîștigă cine-i mai cuminte, mai ascultător, mai totilar și mai lipsit de personalitate, ca și cum la sport — și încă la niște campionate europene și mondiale — sîntem în primele zile de școală. Ce timpane surde trebuie să fi avut acești demnitari ai dreptății sportive de la Zürich și Lyon încît opinia comună a publicului, strigată din mii de piepturi și din tot atîtea palme, înmulțite cu doi, ori protestele lor fluierate, să nu le fi zdruncinat măcar oarba lor încăpăținare?

lata de ce nu-mi arde să intru acum în hora comună și să scriu despre fotbal ori măcar despre excelentul handbal al jucătorilor de la «Steaua»-București, și de ce mă gîndesc la confrății mei și la programul «impus» artiștilor gheții. Felicitîndu-i că au țîria să ignoreze ceea ce cu toții am văzut și ceea ce pe mine m-a șocat în aceste ultime săptămîni de telerecepție elvețiană și lyoneză, le adresez un sincer «Bravo» și-mi rezerv un... vai de mine!

mul. Dacă avansul filmului artistic asupra varietăților prezenta mai curînd o incertitudine decît o surpriză, dimensiunile acestui avans — de 12 procente — sînt impresionanțe. Pentru a avea un termen de comparație subliniez că în Anglia o emisiune urmărită de 12% dintre telespectatori este socotită ca o emisiune cu succes de public.

Pentru a avea o oarecare suită în expunere am să trec peste ordinea perechilor prezentată mai sus și am să urmăresc ce se întîmplă mai departe cu filmul. Pe poziția a 4-a el este pus să concureze cu Incoruptibili. Întrecerea pare echilibrată — dar rezultatul este foarte puțin agreabil pentru Elliot Ness și compania: 71,9% dintre persoanele consultate aleg filmul — și numai 24,0% Incoruptibili. O diferență de 48 de procente — o înfrîngere zdrobitoare a eroilor prohibiției.

Continuînd pe același făgaș — de urmărire a unei emisiuni — constatăm că o altă confruntare a Incoruptibililor a fost aceea cu juveniții concurenți ai Stelei fără nume.

Nici aici puterea de atracție a luptei cu gangsterii nu s-a dovedit suficient de rezistentă: au optat pentru Steaua fără nume 61,2% — pentru Incoruptibili numai 35,1%. Scoruri astronomice!

În consultările lunare pe care le-am amintit, Steaua fără nume se situa invariabil în prima poziție a preferințelor. Această glorie tenace și-a dovedit însă o anumită fragilitate în condițiile confruntării directe, simulată de testul nostru. În întrecerea cu Varietățile, Steaua țara nume a fost preferată de 46,0% — dar Varietățile de 49,9%. O diferență strînsă — dar o diferență în cealaltă confruntare, cu Teleenciclopedia, strălucirea Stelei a pălit și mai mult: pentru Steaua 42,1% — pentru Teleenciclopedia — 53,7%. De astă dată diferența e de aproape 12 procente.

Teleenciclopedia a mai avut de înfruntat asaltul colegei sale mai tinere, dar la un moment dat cu o considerabilă priză la public: Mai aveți o întrebare. Rezultatul — dintre cele mai categorice: pentru Teleenciclopedia 78,6% (cea mai largă adeziune obținută de oricare emisiune în cele șapte confruntări) iar pentru Mai aveți o întrebare, 14,5% (cea mai restrînsă adeziune). Diferență: 64 de procente.

În sfîrșit, Mai aveți o întrebare și-a încercat șansele și față de Teatrul TV, dar prestigiul ei s-a dovedit insuficient de consolidat pentru astfel de tentative. Au ales Teatrul 73,5% — Mai aveți o întrebare, 19,8% diferență: aproape 54 de procente.

IMPLICAȚII

Acesta este graiul sever și tranșant al cifrelor. Ele nu scad cu nimic nici valoarea, nici capacitatea de a atrage mari audiențe și de a oferi consistente satisfacții, pe care le dovedesc «învinșii».

Și atunci ce putem reține din rezultatele acestui test?

În această competiție au fost introduse șapte emisiuni pe care investigațiile anterioare le desemnaseră ca cele mai populare. Ele nu s-au confruntat în mod direct toate cu toate — pentru aceasta testul ar fi trebuit să fie incomparabil mai extins și deci prea obositor (în loc de 10 perechi, 21). Iată de ce confruntările directe au fost stabilite țîndîn seama în special de diferențele sau asemănările de gen — ceea ce nu exclude însă cu totul o anumită doză de subiectivism. Iată de ce dintre cele 7 emisiuni de frunte 5 au participat la cîte două asemenea confruntări, una la trei (Steaua fără nume), una la una (Teatrul TV).

Trei dintre ele au avut cîștig de cauză, indiferent de numărul confruntărilor și de emisiunea concurentă. Acestea sînt Filmul artistic, Teleenciclopedia și Teatrul TV. Altele două au avut numai rezultate defavorabile — acestea sînt: Incoruptibili și Mai aveți o întrebare. În sfîrșit, restul de două au alternat rezultatele avantajoase cu cele dezavantajoase (Varietățile și Steaua fără nume).

Considerațiile retrospective pot porni însă și de la o altă premisă: cea a structurii emisiunilor pe genuri. Aceasta este în mod inevitabil o operație care se bazează pe un anumit convenționalism, ceea ce nu anulează însă utilitatea ei. Într-o asemenea clasificare am avea un grup de emisiuni care — cu toate diferențele dintre ele — aparțin genului divertisment: Varietăți, Steaua fără nume și Incoruptibili. Un alt grup ar reprezenta genul cultural (într-o accepție largă): Teatrul TV, Teleenciclopedia, Mai aveți o întrebare. Undeva, între aceste două grupuri, s-ar plasa filmul, care în programele Televiziunii pare a fi în orice caz mai atașat la ceea ce se numește în mod tradițional cultură decît la divertisment. Să dăm primei grupe denumirea 1, celeilalte 2. După aceste coduri, cele șapte confruntări dau următorul tablou:

2 (Film artistic) cîștigă față de 1 (Varietăți)
1 (Steaua fără nume) cîștigă față de 1 (Incoruptibili)
1 (Varietăți) cîștigă față de 1 (Steaua fără nume)
2 (Film artistic) cîștigă față de 1 (Incoruptibili)
2 (Teleenciclopedia) cîștigă față de 2 (Mai aveți o întrebare)
2 (Teatrul TV) cîștigă față de 2 (Mai aveți o întrebare)
2 (Teleenciclopedia) cîștigă față de 1 (Steaua fără nume)
Pe aceste grupe confruntările arată astfel: de două ori 1 cu 1, de două ori 2 cu 2, de trei ori 2 cu 1. În confruntarea directă dintre cele două grupe (deci de 3 ori) emisiunile culturale au cîștig de cauză față de cele de divertisment.

Testul nu furnizează decît unele indicii după care, în raport cu actualele programe ale televiziunii, publicul din țara noastră manifestă un grad mai înalt de satisfacție pentru emisiunile culturale (de factură artistică sau științifică) decît față de cele de divertisment. În comparație cu publicul din alte țări, telespectatorii noștri se particularizează prin cîteva trăsături specifice:

- fidelitatea de lungă durată față de o emisiune de informare științifică — Teleenciclopedia;
- un interes foarte puternic pentru filmul artistic;
- o reținere originală față de un serial polițist care pe alte meridiane produce adevărate psihoze sociale.

Cît despre mecanismul misterios al succesului — cu alt prilej.

Necesitatea cercetării opiniei telespectatorilor cu privire la programele ce le sînt oferite decurge astfel nu din dorința cuiva, ci din însăși natura comunicării prin radio și televiziune care este o comunicare fără reciprocitate.

Iată temeiurile datorită cărora, în anul 1967, a luat ființă Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii române, organism științific investit cu unica misiune de a studia publicul (radioul și televiziunii). Echipa de cercetători a acestui oficiu cooperează cu numeroase institutii științifice, laboratoare și centre universitare, specialiști din domenii interesate: statisticieni, psihologi, pedagogi, matematicieni, sociologi, economiști, ingineri, filologi, esteticieni, semiologi, filozofi s.a.

O mare însemnătate în desfășurarea acestei activități sistematice de cercetare o are contribuția activă a publicului. Zeci de mii de oameni au răspuns astfel la anchetele lunare prin corespondență. Un exemplu mișcător al acestei disponibilități s-a produs recent cînd la un apel al Oficiului de studii și sondaje care invita pe radioascultători și telespectatori să contribuie la realizarea unor investigații, s-au oferit să lucreze lunar, fără nici o retribuție, în calitate de anchetatori voluntari, aproape 4 000 de persoane. Cred că această disponibilitate impresionantă exprimă o nevoie reală a publicului de a dobîndi o conștiință de sine tot mai limpede, în această calitate a sa.

CE PLACE TELESPECTATORILOR?

În fiecare țară, telespectatorilor le place altceva pentru că în fiecare țară există alte programe și alt public. Ce place publicului nostru?

Răspunsul la această întrebare se poate obține pe diverse căi și cu diferite semnificații. De exemplu, oficiul nostru a întrebât în fiecare lună a anului trecut un mare număr de telespectatori ce emisiuni le-au plăcut mai mult din întregul program al unei săptămîni. Într-o săptămîină se transmit de obicei între 80 și 90 de emisiuni — deci întrebarea separă pînă la urmă o emisiune care a plăcut celui mai mare număr de persoane în comparație cu oricare alta dintre celelalte.

Dar acest rezultat este valabil pentru săptămîina respectivă și — după cum știe toată lumea — o emisiune nu este egală cu sine nici măcar de două ori. Un film ne place mai mult decît altul — episodul unui serial mai mult decît alt episod al aceluiași serial, o emisiune de varietăți mai mult decît alta etc. Deci ceea ce am aflat formulînd această întrebare este ce a plăcut cel mai mult într-o anumită săptămîină.

Desigur, dacă procedeul se repetă lună de lună, apar anumite regularități. Așa încît la sfîrșitul anului ne-am putut da seama că principalele satisfacții pe care publicul nostru le obține din partea televiziunii se datoresc cu o anumită regularitate unui grup oarecum restrîns de emisiuni. În acest grup apăreau sistematic filmele artistice (și îndeosebi telecinemateca), Teatrul TV, Steaua fără nume, seriarele (mai ales cel de simbătă seara), Varietățile, Teleenciclopedia, Mai aveți o întrebare.

Dar pentru că programul unei săptămîni nu coincide cu al alteia și pentru că regularitatea, dar și fermitatea cu care unele emisiuni erau indicate drept cele mai izbutite, variu și ele (pe săptămîni și pe emisiuni), am simțit cu toții nevoia să facem un pas mai departe în descifrarea preferințelor publicului nostru.

O ÎNTRECERE ÎNTRE GIGANȚI

Desigur că termenul este pretențios. Dar chiar fără să fie niște giganți, emisiunile cu cel mai larg și statornic succes de public reprezintă fenomene sociale și comunicaționale remarcabile. Ele conțin și vehiculează valori specifice care plac unor oameni foarte neasemănători — ele au deci un efect de omogenizare pe un teren neomogen orin însăși natura lui. Pe de altă parte, substanța și modul de organizare ale acestor valori ne pot permite să înțelegem ceva mai limpede un lucru esențial pentru producătorii de emisiuni: cum este alcătuit și funcționează mecanismul atît de misterios al succesului de public.

Iată de ce, într-o anchetă de foarte mari proporții, noi am aplicat următorul test: s-a imaginat o situație fictivă, în care pe două canale de televiziune (un canal denumit A, celălalt denumit B) se transmit concomitent următoarele emisiuni:

Pe canalul A	Pe canalul B
1. Varietăți	— Film artistic
2. Incoruptibili	— Steaua fără nume
3. Varietăți	— Steaua fără nume
4. Film artistic	— Incoruptibili
5. Teleenciclopedia	— Mai aveți o întrebare
6. Teatrul	— Mai aveți o întrebare
7. Steaua fără nume	— Teleenciclopedia

Sînt 7 perechi de emisiuni — fiecare pereche presupunîndu-se deci că este transmisă în același timp: Varietățile cu filmul artistic, Incoruptibili cu Steaua fără nume etc. Subliniez — dacă mai este necesar — că aceasta este o situație absolut artificială, imaginată pentru nevoile investigației și că nu există nici un pericol ca ea să apară în realitate.

Testul de mai sus a fost aplicat la mii de persoane din toate părțile țării, din orașe și sate, femei și bărbați, tineri și vîrstnici, muncitori, țărani, studenți, elevi, funcționari, intelectuali, pensionari, casnice etc. Poate n-ar fi fost lipsit de interes să închei articolul în acest punct solicițînd cititorilor «Flacării» să participe la un soi de Pronoteleviziune privind rezultatele acestor șapte confruntări bilaterale. Căci...

...SURPRIZELE NU LIPSESC

Înainte de a vorbi despre rezultatele propriu-zise ale acestei neobișnute competiții imaginare, aș dori să subliniez că mii de persoane care ne-au răspuns au fost selectate după anumite principii. Ele constituie împreună o colectivitate în bună măsură reprezentativă pentru întregul public al televiziunii. Iată de ce rezultatele care urmează merită atenția și reflecția noastră, a tuturor.

În prima confruntare dintre Varietăți și Film artistic, 43,4% dintre cei întrebați au ales Varietățile și 55,1% Fil-

În mai 1921 se împlineste o jumătate de veac de la crearea Partidului Comunist Român, continuatorul luptei seculare pentru eliberare națională și socială, al celor mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, exponentul intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor. Pentru a întâmpina acest eveniment, revista noastră începe publicarea unei suite de articole, bogat ilustrate — primul apare în numărul de față — evocînd lungul drum de lupte și victorii pe care oamenii muncii din țara noastră l-au străbătut, sub conducerea partidului, pentru edificarea unei României prospere, libere și independente.

Articolele noastre vor oglindi atît lupta revoluționară a proletariatului, a forțelor democratice și progresiste din patria noastră pentru eliberarea socială și națională, cît și activitatea creatoare multilaterală pe care o desfășoară azi poporul nostru pentru înfăptuirea mărețului program de înflorire a patriei. Căci trecutul glorios al partidului nu poate fi desprins de lupta de azi, de împlinirile de mîine...

Iubește a ta țară, iubește umanitatea,... Iubește adevărul, iubește libertatea!

**Aceste versuri ale lui Bolintineanu,
pe care C. Dobrogeanu-Gherea le-a pus în fruntea studiului său
«Ce vor socialiștii români?»,
ilustrează spiritul unei epoci,
elanul primilor socialiști români,
premergători și deschizători de drumuri.**

de Vasile NICULAE
de la Institutul de studii politice și social-istorice
de pe lângă C.C. al P.C.R.

Filele îngălbenite ale documentelor de arhivă și ale presei muncitorești din țara noastră constituie emoționante dar veridice dovezi ale unui trecut zbuciumat, încercat de momente și evenimente glorioase, pe care constructorii de azi ai României socialiste trebuie să le cunoască pentru a aprecia mai bine, mai exact, dimensiunile zilelor pe care le trăim.

De la primii săi pași, clasa muncitoare s-a afirmat ca luptătoare pentru rezolvarea intereselor fundamentale ale poporului român. În toate marile probleme social-economice și politice ale țării — problema agrară, a desăvîrșirii statului național unitar român, a dezvoltării țării pe temelii industriale, a cuceririi de drepturi și libertăți democratice — ea a expus puncte de vedere înaintate, corespunzătoare imperativelor maiore ale progresului social.

Apariția pe arena istoriei a proletariatului în țara noastră a adus cu sine probleme specifice ale acestei clase. În condițiile exploatarei capitaliste, cu tot cortegiul ei de mizerii — ziua de muncă îndelungată, salariile scăzute, lipsa măsurilor de protecție și securitate a muncii — se va dezvolta curînd lupta clasei muncitoare pentru impunerea propriilor revendicări economice și politice. Pentru aceasta însă muncitorii au simțit nevoia organizării și a luptei unite contra exploatarei.

Un pas important pe linia organizării clasei muncitoare a fost făcut în 1872 prin crearea «Asociației generale a tuturor lucrătorilor din România», care își propunea drept scop organizarea profesională a muncitorilor la scara întregii țări. O contribuție

de seamă în procesul de formare a asociațiilor profesionale și-au adus primele gazete muncitorești: «Tipograful român» (1865), «Analele tipografice» (1869), «Uvrieturul» și «Lucrătorul român» (1872).

La rîndul său, mișcarea grevistă ia un caracter din ce în ce mai organizat, cuprinzînd mase din ce în ce mai largi de muncitori de la șantierele de construcții ale căilor ferate, din porturile Galați și Brăila, de la București și din Valea Jiului.

Treptat, pe baza propriei experiențe, muncitorii vor trece la constituirea lor în organizații profesionale avînd la bază principiul luptei de clasă. Astfel de organizații s-au creat în 1873 (muncitorii tipografi din București), în 1880 (curelarilor și cizmarii din Iași), în 1884 (muncitorii portuari din Brăila) etc.

DE LA FALANSTERUL DIN SCĂIENI LA PRIMELE CERCURI SOCIALISTE

Paralel cu dezvoltarea mișcării muncitorești, în țara noastră apare și se dezvoltă și mișcarea socialistă. Ideile socialiste au pătruns în România încă în faza lor utopică, iar în anii 1835—1836 Teodor Diamant a încercat chiar transpunerea lor în practică prin constituirea falansterului din Scăieni-Prahova.

Tradiția democratică și progresistă din gîndirea românească, activitatea multilaterală desfășurată pe tărîm teoretic și publicistic de gînditori revoluționari ai generației pașoptiste — Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, C.A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu — au contribuit la crearea cadrului favorabil răs-

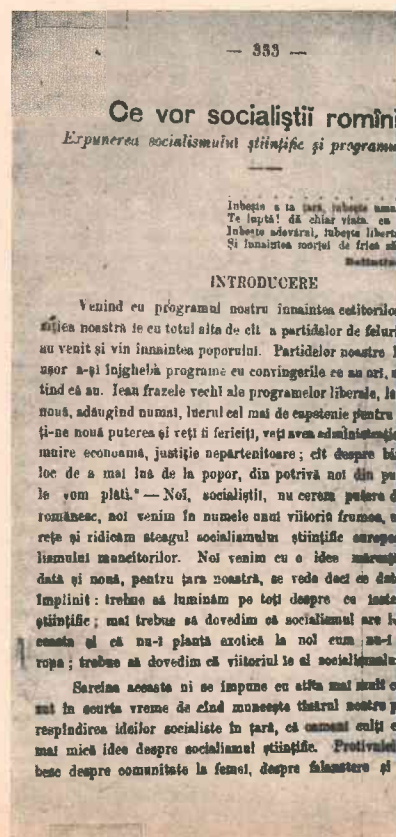
pîndirii ideilor socialismului

O dată cu întemeierea Internaționalei I și cu proclamarea Comunei din Paris, ideile socialiste au pătruns din ce în ce mai mult în România. Mircea C.A. Rosetti, Gh. Panu, Vasile Conta, Zamfir Arbore au făcut parte din secțiile Internaționalei, iar în 1868 s-a constituit, din inițiativa muncitorilor Carol Farcaș și Gh. Ungureanu, «Asociația generală a muncitorilor din Timișoara», secție a Internaționalei I. Asociații similare iau ființă apoi la Arad, Sibiu, Brașov, Reșița, Anina și în alte orașe transilvane.

La începutul deceniului al VIII-lea al veacului trecut se crează la București și Iași, apoi și în alte orașe din țară, cercuri socialiste secrete, din care făceau parte tineri intelectuali ca Eugen Lupu, V. Gh. Manicea, I. Stăncănu, cărora li se vor adăuga în anii următori Nicolae Codreanu, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Zamfir Arbore, Sofia și Ioan Nădejde, Constantin Mille și alții. Aceste cercuri au jucat un rol însemnat în procesul de răspîndire a ideilor socialiste, mai ales prin publicațiile «Contemporanul» (1881), «Dacia Viitoare» (1883), «Emanciparea» (1883), «Revista socială» (1884), «Drepturile omului» (1885), în care apar atît traduceri din cele mai reprezentative scrieri ale întemeietorilor comunismului științific, cît și lucrări originale de interpretare marxistă.

«CE VOR SOCIALIȘTII ROMÂNI?»

În anii 1883-1884 cercurile socialiste trec pe pozițiile ideologice ale marxismului, iar

UN STRĂLUCIT TEORETICIAN SOCIALIST

C. Dobrogeanu-Gherea (1855-1920), strălucit teoretician socialist, figură proeminentă a mișcării muncitorești din România de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din primele două decenii ale secolului al XX-lea. De numele și activitatea sa teoretică se leagă în mod nemijlocit procesul de răspândire a marxismului în țara noastră, de trecere a mișcării socialiste din România pe pozițiile socialismului științific, precum și multe dintre succesele obținute de mișcarea noastră muncitorească pe plan politic, ideologic, propagandistic, timp de mai bine de patru decenii.

În 1885-1886, C. Dobrogeanu-Gherea scrie și publică în «Revista socială» studiul «Ce vor socialiștii români?», în care este menționată ideea diktaturii proletariatului și a necesității partidului politic al clasei muncitoare, și unde se formulează primul program marxist al cercurilor socialiste din România.

O etapă nouă în procesul de organizare a clasei noastre muncitoare a marcat-o constituirea, în 1887, a cercurilor muncitorești — primele organizații cu caracter politic ale proletariatului din România — în cadrul cărora s-a realizat întrepătrunderea elementului socialist cu cel muncitoresc, ceea ce a reprezentat începutul procesului unirii mișcării muncitorești cu socialismul științific. Ele și-au editat organe de presă proprii, cum au fost «Dezrobirea» la București sau «Muncitorul» la Iași. Din anul 1890 aceste cercuri se transformă în cluburi muncitorești, al căror scop era de a pregăti terenul în vederea făuririi partidului politic al proletariatului român.

Creat în 1893. Partidul social-democrat al

„NOI VENIM CU O IDEE MĂREATĂ”

Apărut în numerele 8, 9, 10, 11 din anii 1885-1886 ale publicației teoretice socialiste «Revista socială», apoi în broșură separată în cursul anului 1886, studiul lui C. Dobrogeanu-Gherea intitulat «Ce vor socialiștii români?» expune pe larg și cu multă claritate principiile socialismului științific și formulează, în spirit marxist, primul program concret de acțiune al cercurilor socialiste din România. Citind acest studiu și alte lucrări teoretice ale socialiștilor români, Fr. Engels avea să remarce într-o scrisoare trimisă la 4 ianuarie 1888 lui Ioan Nădejde: «Cu mare plăcere am văzut că socialiștii din România primesc în programul lor principiile de competență ale teoriei care a izbutit a aduna într-un mănunchi de luptători mai pe toți socialiștii din Europa și America — e vorba de teoria prietenului meu, răposatul Karl Marx».

În introducerea la studiul său, Gherea scria: «Noi venim cu o idee măreață, dar totodată și nouă, pentru țara noastră, se vede deci ce datorie avem de împlinit: trebuie să luminăm pe toți despre ce ieste socialismul științific; mai trebuie să dovedim că socialismul are loc în țara aceasta și că nu-i plantă exotică la noi cum nu-i nici în Europa; trebuie să dovedim că viitorul ie al socialismului.»

O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ IDEALURILOR PROLETARE

I.C. Frimu (1871-1919), militant de seamă al mișcării muncitorești din România. Talentat organizator și conducător al acțiunilor muncitorești, membru în organele conducătoare socialiste și sindicale, el a militat întreaga viață pentru izbînda idealurilor proletare.

UN NEOBOSIT AGITATOR ȘI PROPAGANDIST SOCIALIST

Ștefan Gheorghiu (1879-1914), figură luminoasă a mișcării muncitorești din țara noastră, neobosit agitator și propagandist socialist, orator talentat și convingător, el a reprezentat în cel mai înalt grad un exemplu de dăruire pentru cauza clasei muncitoare, a întregului popor român.

CONGRESUL DE REFACERE A P.S.D. DIN ROMÂNIA

Grup de participanți la Congresul de refacere a P.S.D. din România din 1910, momentul culminant al intensei activități organizatorice și de clarificare ideologică depuse de mișcarea socialistă din România în primul deceniu al secolului nostru.

muncitorilor din România (P.S.D.M.R.) a desfășurat o bogată activitate organizatorică, propagandistică, politică și ideologică. În programul său s-au oglindit, de pe pozițiile înaintate ale proletariatului, toate marile probleme ale României de la sfârșitul veacului trecut: problema agrară, problema unirii naționale, a dezvoltării industriale a țării, a luptei pentru drepturi și libertăți democratice.

În tot timpul existenței sale P.S.D.M.R. s-a afirmat ca un partid internaționalist, solidar cu lupta exploataților din lumea întreagă. Delegați ai partidului au luat parte activă la congresele Internaționalei a II-a și au întreținut legături cu reprezentanții partidelor socialiste dintr-un mare număr de țări.

În anul 1899 P.S.D.M.R. s-a dezorganizat vremelnic, datorită acțiunii elementelor așa-numite «generoase» din conducerea sa, care au trecut în partidul liberal. Deși actul în sine

a avut repercusiuni negative asupra dezvoltării ulterioare a mișcării muncitorești din România, respingerea de către masele de muncitori a acestor elemente a însemnat un real câștig pentru mișcare în ansamblul său, ea evoluind în perioada următoare pe o traiectorie nouă, calitativ superioară.

ORGANIZARE

Mișcarea muncitorească din România din primul deceniu al secolului al XX-lea a avut ca obiectiv esențial lupta pentru refacerea partidului politic al proletariatului român, pentru temeinica organizare politică și profesională a clasei noastre muncitoare.

În anul 1902 se constituie la București, apoi și în alte orașe din țară, cercurile socialiste «România Muncitoare», continuatoarele vechilor cluburi muncitorești. Concomitent cu aceasta, în condițiile luptei muncitorilor împotriva corporațiilor — asociații

patronale menite a abate proletariatul de la organizarea sa pe principii de clasă — ia un puternic avînt activitatea de reorganizare a sindicatelor, a căror centralizare, la scara întregii țări, va avea loc în 1906, prin crearea Comisiei generale a sindicatelor din România. În fruntea acțiunilor muncitorești găsim elemente proletare înaintate, ca I.C. Frimu, Ștefan Gheorghiu, Dumitru Marinescu, Alecu Constantinescu, precum și intelectuali socialiști ca M. Gh. Bujor, Ecaterina Arbore, dr. C. Racovski, dr. O. Călin, alături de marele teoretician C. Dobrogeanu-Gherea.

În Transilvania, mișcarea muncitorească se afla de asemenea într-o perioadă de puternic avînt. În anul 1903 se formează Secția română a Partidului social-democrat, cu organul de presă «Adevărul», sub conducerea căreia muncitorii români vor lupta pentru înlăturarea dublului jug — social și național — la care erau supuși.

ALĂTURI DE TRUDITORII DE PE OGOARE

Anul 1907, anul marii răscoale țărănești... Clasa muncitoare a reprezentat singura forță socială care a susținut dreptele cereri ale țărănimii răsculate și s-a solidarizat cu multe dintre acțiunile revoluționare ale acesteia. Cercurile socialiste «România Muncitoare» și sindicatele muncitorești au protestat cu hotărîre împotriva cruntei represii îndreptate contra celor care se ridicaseră la luptă pentru pămînt și o viață mai bună.

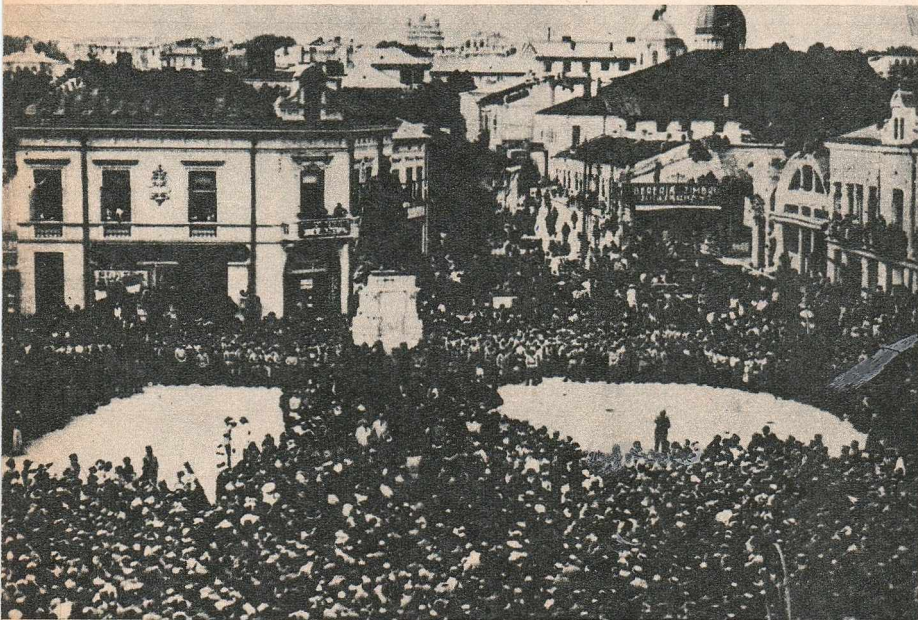
Pentru mișcarea noastră muncitorească anul 1907 a reprezentat un moment de mare însemnătate: la conferința socialistă de la Galați din iunie 1907 s-a luat hotărîrea unificării cercurilor socialiste în cadrul Uniunii socialiste din România, pas important pe calea refacerii partidului politic al proletariatului din țara noastră. În anul 1908,

Iubește a ta țară,
iubește umanitatea,...
Iubește adevărul,
iubește libertatea!

ANUL DE FOC 1907

Grup de muncitori din Tirgoviște, participanți la răscoala din 1907.

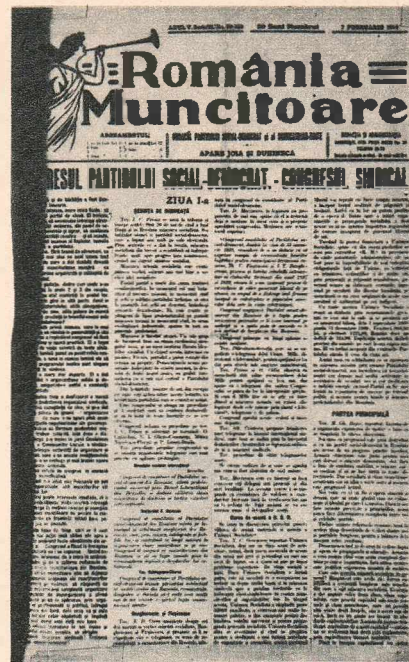

ZI DE SĂRBĂTOARE,
ZI DE LUPTĂ

1 Mai 1917 la Iași.

CEFERIȘTII...

Grup de muncitori de la atelierele CFR.Bucu-
rești (mărfuri) 1890.

RĂSFOND „ROMÂNIA
MUNCITOARE”

Ziarul «România Muncitoare» din 7 ianuarie 1910 reda stenograma dezbaterilor din prima zi a Congresului de refacere a P.S.D. din România.

GREVĂ!

Facsimil din cotidianul socialist «Lupta zilnică», numărul din 10 iunie 1916, cuprinzând chemarea la grevă generală în semn de solidaritate cu cei nouă muncitori uciși cu prilejul marii manifestații antirăzboinice de la Galați din 13 iunie 1916 — manifestație care a exprimat în modul cel mai hotărât poziția clasei muncitoare din România împotriva războiului imperialist.

tat pentru drepturi și libertăți democratice, a susținut lupta pentru desăvârșirea statului național unitar român.

«CA SOCIALIȘTI ROMÂNI, INTERNAȚIONALIȘTI, SALUTĂM CU BUCURIE DEZROBIREA NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN»

Atunci când a izbucnit primul război mondial, P.S.D. și întreaga clasă muncitoare din România au demască caracterul imperialist al conflagrației ce cuprindea tot mai multe țări și popoare.

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost salutată cu entuziasm de clasa muncitoare din țara noastră, care s-a situat alături de tînărul stat sovietic atît prin ample acțiuni de solidarizare, cît și prin participarea directă pentru apărarea sa.

Primul război mondial a ascuțit într-o măsură fără precedent contradicțiile sociale, economice și de clasă, a dat un nou impuls mișcărilor sociale.

Astfel s-a afirmat cu o forță impresionantă voinea proletariatului, a oamenilor muncii de a impune, pe cale revoluționară, satisfacerea năzuințelor lor vitale, de a imprima o orientare nouă dezvoltării social-economice a României. Salutînd marea eveniment al Unirii Transilvaniei cu România Partidul Socialist din România declara: «Ca socialiști români, internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mâine». Legămînt istoric, ce va fi împlinit sub con-

ducerea Partidului Comunist Român, continuatorul celor mai valoroase tradiții de luptă ale poporului român, ale mișcării socialiste și muncitorești din țara noastră,

în anii 1918-1921 clasa muncitoare s-a ridicat la luptă cu o vigoare nemaîntîlnită în țara noastră. Sînt ani de puternic avînt revoluționar, de intensă clarificare ideologică în mișcarea noastră muncitorească. Muncitorii nu se mai mulțumeau cu revendicări limitate, ci treceau la acțiuni de amploare, la greve pe ramuri de producție, pe orașe, pe regiuni. Întrunirile și manifestațiile de stradă evidențiau forța vie a idealurilor revoluționare, hotărîrea maselor muncitoare, încrederea lor într-un viitor mai bun, cucerit prin luptă.

La 13 decembrie 1918 a curs sînge de muncitor în București, dar însăși reprimarea sălbatică a autorităților a dovedit proletariatului necesitatea pregătirii complexe în vederea viitoarelor bătălii de clasă, care au culminat cu greva generală din octombrie 1920. Această grevă ocupă un loc de frunte în istoria României contemporane. «Acțiunile desfășurate de clasa muncitoare în perioada avîntului revoluționar, greva generală din octombrie 1920 — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — au scos totodată în evidență necesitatea creării unui partid revoluționar capabil să organizeze și să conducă proletariatul în lupta pentru îndeplinirea sarcinilor sale istorice».

Acesta avea să fie Partidul Comunist Român, partid născut și crescut o dată cu proletariatul și al cărui destin este strîns legat de cel al întregului popor.

BIOSFERĂ ȘI NOOSFERĂ

de Henri WALD

Sînt firești eforturile antropologilor contemporani de a spori obiectivitatea cunoștințelor noastre despre om. Însă aplicarea în științele despre om a metodelor folosite în științele naturii amenință să reducă omul la organismul său natural.

Numai că omul, prin ceea ce are el cel mai omenesc — individualitatea, subiectivitatea, spiritualitatea, libertatea — nu mai face parte din natură, ci din cultură, s-a ridicat deasupra biosterei și a reușit să-și construiască o noosferă. Prin structura fizico-chimică a organismului său, omul face parte din natură, însă prin creativitatea sa, el a izbutit să iasă din natură și să inaugureze istoria culturii.

În discutata sa carte «Le hasard et la nécessité» (Paris, Seuil, 1970), Jacques Monod, laureat al Premiului Nobel pentru importante descoperiri în genetica moleculară, se apropie de mai multe ori de înțelegerea deosebirii calitative dintre om și celelalte ființe ale naturii, dar nu ajunge niciodată pînă la capăt.

În concepția lui Monod «probabilitatea a priori ca să se producă un eveniment particular dintre toate evenimentele posibile în univers este vecină cu zero» (p.191). El insistă de mai multe ori asupra faptului că «hazardul pur, numai hazardul, libertatea absolută, dar oarbă, se află la însăși rădăcina prodigiosului edificiu al evoluției...» (p. 127). Pentru el, necesitatea nu este decît «hazard captat, conservat, reprodus prin mașinărie invariantă (genetică) și astfel convertit în ordine, regulă, necesitate» (p. 112). De aceea, referindu-se la specie nu la individ, Monod ajunge la concluzia că «destinul se scrie pe măsură ce se împlineste, nu înainte. Al nostru nu există înainte ca să se ivească specia umană, singura în biosferă în stare să utilizeze un sistem logic de continuare simbolică» (p. 161). În evoluția biologică, individul este predestinat, dar specia nu, de vreme ce își are sursa în «imprevisibilul esențial» (p. 130). Noul individ nu este decît «revelația» informației genetice, în timp ce noua specie este «creată» de hazard, de greșelile de traducere a mesajului genetic. Însă «greșelile de traducere» nu determină apariția unei noi specii decît dacă sînt captate, conservate și convertite în ereditate, în decursul unui timp biologic care se măsoară în sute de milioane de ani. Selecția naturală nu acționează prin «lupta pentru existență», ci prin «proporția diferențială a reproducției» în cadrul unei specii. Propunînd un apriorism relativ în opoziție atît cu empirismul absolut cît și cu apriorismul absolut, Monod admite că «totul, la ființele vii, vine din experiență, inclusiv ineditatea genetică, fie că este vorba de comportamentul stereotip al albinelor sau de cadrele înnașcute ale cunoașterii umane. Dar nu din experiență actuală, reinnoită de fiecare individ, în fiecare generație; din aceea acumulată de întreaga ascendență a speciei în decursul evoluției» (p. 169).

Monod este agasat că oamenii se despart atît de greu de prejudecata animismului, finalismului și antropocentrismului. «Încă astăzi — regretă el — multe minți distinse par să nu poată accepta și nici înțelege că dintr-o sursă de zgomot, selecția, prin ea însăși, a fost în stare să scoată toată muzica biosferei» (p. 135). După părerea sa, o concepție științifică despre lume trebuie să înceapă cu acceptarea hazardului inițial. La început, nu a fost «Cuvîntul atotștiutor», ci hazardul orb.

Monod nu neglijează faptul că «aportul performanțelor teleonomice în orientarea selecției devine din ce în ce mai mare pe măsură ce se ridică nivelul de organizare, deci de autonomie a organismului față de mediu» (p. 142) și nici că «în specia noastră, comunicarea simbolică cea mai rudimentară, prin posibilitățile radical noi pe care le oferea, a constituit unul din acele «alegeri» inițiale care angajează viitorul speciei» (p. 145). Îi scapă însă din vedere deosebirea fundamentală dintre biosferă și noosferă: în biosferă este posibilă numai transformarea hazardului în necesitate, în vreme ce, în noosferă, este posibilă și transformarea necesității în libertate. Trecînd prea ușor peste această deosebire, el deplînge faptul că în cadrul speciei umane există luptă intraspecifică, dar nu observă că acest fenomen este doar umbra marelui relief uman: omul este singura ființă care a depășit situația de exemplar al unei specii și a devenit o individualitate într-o societate. Prin forța sa creatoare, omul nu poate învinge definitiv entropia crescîndă a naturii, dar o poate contracara neconștient. Destinul lui Sisif este să urce veșnic panta entropiei...

După ce constată că «în trei secole, știința, întemeiată pe postulatul obiectivității, și-a cucerit locul său în societate: în practică, dar nu în suflete» (p. 185), Monod conchide totuși că «Omul știe, în sfîrșit, că este singur în imensitatea indiferentă a Universului din care a țîșnit întîmplător. Nu mai mult decît destinul său, datorită sa nu este înscrisă nicăieri. El este acela care poate alege între împărăție și tenebre» (p.195).

Dar ce altceva poate să însemne astăzi «antropocentrismul» dacă nu puterea omului de a se așeza pe sine în centrul mediului înconjurător și în fruntea valorilor pe care le creează?... Nici un punct de vedere despre om nu trebuie să neglijeze că orice om este deja un punct de vedere...

tv

de Felicia ANTIP Psihoterapie

La «Poșta televiziunii» ni s-a citit odată scrisoarea unui telespectator care cerea ca, atunci cînd sînt două programe paralele, fiecare dintre ele să fie prezentat pe o jumătate de ecran. Nu se preciza cum ar fi urmat să se procedeze cu sunetul. Presupun că telespectatorul respectiv n-ar fi văzut nici un inconvenient în a asculta simultan întrebări și răspunsuri despre viața pe alte planete și monologul lui Hamlet. Iată, mi-am spus atunci, un specimen unic, un teleintoxicat cărui nu-i mai ajunge drogul, rîvnește la el în doze supraomenești, ucigătoare. Era, în fond, un exemplu interesant de fixație mergînd pînă la obnubilare, la uitarea a ceea ce reprezentase inițial plăcerea provocată de obiectul dorit acum maniacal. După cităva vreme am citit că, în Franța, domnul Jean Descoureaux, negustor de biciclete într-un orașel de provincie, și-a asasinat propriul televizor cu o rafală de gloanțe: televizorul se dovedise a fi o amantă infidelă, îl înșelase, nu-i oferise programul dinainte anunțat și, probabil, dorit cu patimă. Schimbările se datorau îndelungatei greve a slujbașilor de la ORTF, care dăduse peste cap toate programele, dar domnul Descoureaux nu avea nimic nici cu greviștii, nici cu patronatul. Pentru el nu exista decît televizorul său, dator să se țină de cuvînt, să-și îndeplinească menirea, să-i ofere ceea ce era în drept să aștepte. Tare singur, tare amărît trebuie să fie sărmanul domn Jean Descoureaux dacă a ajuns să se împrietenească în asemenea măsură cu emițătorul de imagini și de sunete din sufragerie, să-l iubească și să-l urască pînă la crimă!

Cine e vinovat de aceste două cazuri-limită, aberante? Televiziunea? Insuficiența celorlalți stimuli intelectuali și afectivi care îi ajută pe oameni să trăiască omeneste? Sau propria lor incapacitate de a se adapta la mediu, de a-l stăpîni, de a se înconjura cu ceea ce dă sens și farmec zilelor și nopților noastre?

O recentă emisiune «Mai aveți o întrebare?» ne-a lămurit parțial: ne suprasolicită oare ritmul vieții de azi? Aceasta să fie cauza nevrozei astenice? Nu, nu există suprasolicitare externă. Sîntem într-adevăr solicitați, chiar foarte solicitați, dar ne adaptăm acestei solicitări. Numai atunci cînd clacăm, cînd nu sîntem în stare să facem față solicitărilor, medicul vorbește despre suprasolicitare. Ea stă deci în neputința noastră, nu în exigențele exterioare. Cît despre «nevroza astenică», termenul e pleonastic. Ajunge să spui nevroză. Sau astenie. (Pentru că denumirea neurastenie, folosită la sfîrșitul secolului trecut, sună astăzi prost.) Nevroticul este un psihicist și, așa cum l-a descris cîndva Pierre Janet, e un om blînd, excesiv de corect, continuu aplecat asupra propriei sale persoane, preocupat și îngrijorat de ea și temător să nu aducă, prin slăbiciunea sa, vreun prejudiciu altora. Nevroza nu trebuie confundată cu surmenajul. Amîndouă țin însă de capacitatea noastră de reacție. Iar această capacitate de reacție ține, la rîndul ei, de atîția factori încît pentru a aprecia cînd se transformă stimulul în traumă și trauma în noxă, subiectul trebuie să se cunoască foarte bine pe sine și să fie cunoscut foarte bine de medic. Unul dintre medicii care au îndrăznit să aducă și la noi în țară psihoterapia (cuvîntul psihanaliză este încă supărător pentru urechile sensibile rănite pînă mai acum cîțiva ani și de vorbe de ocară ca genetică sau cibernetică) încerca să ne spună cît mai multe despre suferințele reale și destul de răspîndite, dar încă superficial cunoscute de publicul larg. Cuvintele nu-i mai ajungeau. frazele se amestecau, emisiunea a fost prea scurtă. Îi așteptam deci din nou pe profesorii Brînzei și Dimitriu. Întîlnirea se cere continuată. Și, aș sugera, continuată fără prezența filozofilor care mai cred că digresiunile despre societăți superioare netraummatizante trebuie să țină și de acum înainte locul analizei științifice a unor fenomene incontestabile și nu totdeauna euforizante.

În aceeași emisiune s-a vorbit și despre «Migrena de duminică», durerea aceea de cap care ne demonstrează unora dintre noi cît de greu este să-ți ieși din ritm, să treci de la muncă la o deconectare rapidă, cu perspectiva reconectării la fel de rapide la circuitul uzual. «Incoruptibilității» de simbătă seara ne ajută să ne scoatem mai repede din priză. Cu două săptămîni în urmă am regretat numai pe jumătate că am renunțat, după «Incoruptibilității», la reușitul serial «Aghiotantul excelenței sale». I-am preferat întîlnirea cu Silvia Dumitrescu-Timică, actriță pe care o revăd totdeauna cu plăcere. Și de data aceasta, Silvia Dumitrescu-Timică a fost în formă. Dar recitalul ei de comedie ar fi putut să fie conceput mai bine. Admirabilă în ecranizarea schiței lui Caragiale și în rolul de compoziție din «Micul infern», artista a fost dezavantajată de compoziția inversă din «O noapte furtunoasă». Ar fi fost de preferat reluarea unui fragment din cunoscuta ecranizare a piesei. Cred, de asemeni, că nu era neapărat necesar ca Silvia Dumitrescu-Timică să răspundă gentileței lui Sică Alexandrescu de a-i fi aranjat recitalul prin gentilețea de a interpreta fragmente din memoriile lui. Rolul coanei-mari a fost jucat de ea cu autoritatea unui excelent profesionist al scenei, dar fragmentele, prea lungi, au dăunat unității spectacolului care ar fi trebuit să se concentreze fără echivoc asupra personalității Silviei Dumitrescu-Timică.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Vrem, dintru început, să mulțumim cititorului I. Ciubotaru din Suceava, pentru cele cîteva inimoase pagini pe care ni le-a trimis în legătură cu apropiatul centenar al Comunei din Paris. Din păcate, aveam mai dinainte pregătit un amplu documentar, bogat ilustrat, pe aceeași temă și care va apărea, probabil, săptămîna viitoare. Așa cum bine subliniază și cititorul nostru, deși nu atît de îndepărtată în timp, Comuna a și intrat pe deplin în legendă și a devenit pentru oamenii de pretutindeni un simbol al purității revoluționare, al puterii populare neîntinate de compromisuri. Pentru prima dată în istorie, ca să reluăm un vers al lui Rimbaud scris în acele luni incandescente, «primăvara era evidentă»...

Primăvara este evidentă — în primul rînd, în sens meteorologic — și acum. Drept care, am primit nu puține scrisori legate de tema primăverii, mărțișorului și a zilei femeii. Bineînțeles, sîntem de acord cu toate cele scrise cu acest prilej. Cu o mică rezervă la adresa tov. V. Roșu din Slatina, care caracterizează ziua de 8 martie drept «ocazia de a ne exprima sentimentele alese pe care le purtăm femeilor». Vai de acela care-și exprimă sentimentele (alese sau nu) față de femei numai o dată pe an! Pentru asemenea exprimări credem că o medie de 10-15 pe zi este perfect rezonabilă.

De la femei să trecem la tineret, ca în dările de seamă just construite. Cititorul T. Papadopol din București este de părere — ca și mulți alții — că televiziunea exercită, în bună măsură, o influență nocivă asupra tinerilor pentru că-i îndepărtează de lectură, de sport, de activități dinamice etc., etc. «Mulți copii — scrie dumneasa — își pierd de pomană multe ore în fața televizorului». În sprijinul acestei afirmații, tov. Papadopol citează o știre publicată într-o revistă britanică, în care se arată că sondajele au demonstrat că în Anglia cel mai mare procent de ascultători ai televiziunilor îl dă categoria de vîrstă cuprinsă între 10 și 13 ani. «Ce înțeleg acești copilandri din televiziune?», se întreabă corespondentul nostru. Totul — răspundem noi. Totul, dar nu același lucru pe care-l înțeleg omologii britanici ai tov. Papadopol. Informațiile pe care le receptează cei mai juni telespectatori contribuie la conturarea unui univers cu nimic mai puțin real decît al maturilor dar, în orice caz, mai plin de prospecte, de farmec, de insolit. «Lăsați copiii să urmărească televiziunile» este, deci, concluzia noastră.

La redacție a sosit din nou o scrisoare de la cititorul P. Gh. Vasilescu Lăpușean din București. Se pare că reușim tot mai greu să ne înțelegem cu dumneasa. Un singur exemplu: pentru a recuza cuvintele admirative pe care le-am scris despre filmul cehoslovac «Lumina intimă», cititorul nostru invocă autoritatea revistei «Cinema» care, în nr. 1/1971, ar fi cîntat «prohodul acestui film lipsit de o adevărată valoare artistică». Aici chiar că tov. Lăpușean a nimerit-o în bară; articolul din «Cinema» era cel mai entuziast, mai pasionat elogiu pe care l-am citit la adresa filmului în chestiune (pentru convingere, ar face bine să se adreseze și revistei respective). În ce îl privește, am ajuns la concluzia că stimulabilul nostru corespondent nu numai că nu înțelege filmele, dar nu înțelege nici cronicile. Poate ar fi bine să se recicleze și să treacă la lectura lui «Arici Pogonici», oricum mai facilă.

Animat de nobile sentimente umanitariste, cititorul R. Mureșan din Deva se arată indignat de marea cantitate de lupte, crime și alte nelegiuiri care apar pe ecranele cinematografulor și televiziunilor, pe scenele teatrelor și în paginile cărților. În consecință, dumneasa propune instituirea unui «an al curățeniei» (spirituale, desigur), în care nici o asemenea acțiune delictuoasă să nu-și mai găsească locul. Foarte frumos, dar ce se va reprezenta și ce vom citi în tot acest timp? După cum se știe, de la Homer și pînă la ultimul înscris la «Fondul literar» (ca să nu mai vorbim de asemenea așa ca Dante, Shakespeare, Racine, Dostoievski), crima — sub diferitele ei înfățișări — a constituit, alături de dragoste — altă temă dubioasă pentru ultramoralisti — materia primă a celor mai multe dintre operele literare de valoare. Gîndiți-vă că în «anul curățeniei» nu vom putea nici măcar recita «Miorița»! N-ar fi mai bine să ne întrebăm dacă nu cumva artiștii au ales cu predilecție asemenea situații paroxistice, dramatice, nu animați de niscăiva porniri sîngeroase, ci pentru că asemenea situații permit o explorare mai profundă a condiției umane, a complexelor raporturi dintre oameni, dintre indivizi și societate? Cu părere de rău (pentru tov. Mureșan) trebuie să constatăm că lucrările clădite pe bune sentimente și pe «descrierea» vieții pașnice nu s-au ridicat niciodată la înălțimea unor opere «sîngeroase» ca «Hamlet», «Fedra» lui Racine sau «Demonii» lui Dostoievski. Pînă și bătrînul Goethe, încercîndu-și forțele, atît de rodnice în zeci și zeci de opere, într-un poem idilico-familist, «Hermann und Dorothea», a reușit să dea un monument de plictiseală de toată măreția. Așa că, aș propune să ne îndreptăm eforturile (și, eventual, detegem) împotriva operelor lipsite de valoare sau caracterizate prin prost-gust. Vom scăpa, cu această ocazie, și de multe dintre producțiile care l-au supărat pe cititorul nostru.

◀ **Fotografie de album:**
Henri Verneuil
(dreapta)
și cei trei duri:
Jean Gabin
(locul de onoare),
Alain Delon
și Lino Ventura.

PE ECRANE

CLANUL SICILIENILOR

O fantomă cutreieră Europa cinematografică din ultima vreme: fantoma polițier-ului american din anii '40-'50, cu încărcătura lui umanistă, cu înțelepciunea lui amară. Tinjesc după ele mari cinești, un Melville bunăoară și, deopotrivă, meseriași onești, uneori inspirați, precum Verneuil, cu care ne întâlnim acum. Forța acestui autor al *Clanului sicilienilor* nu-l mîină atît de departe încît să vadă în existența aventurierilor, a condamnaților, împlinirea unui destin ineluctabil, a cărui traiectorie să fie, dincolo de dezlegarea misterelor, un prilej de cunoaștere umană. Dar, oricum, după atîtea surogate james-bondiste, ridicol de serioase, se urmărește cu plăcere un film de aventuri «absolut sincer» — cum îl numea un pretențios cronicar al lui «Films and filming», David Austen — bine articulat pe aproape tot parcursul său, un film ce respectă contractul moral pe care orice autor, cît de cît onorabil, trebuie să-l încheie cu spectatorii. Verneuil nu trișează. Chiar dacă hold-up-ul — nucleul povestirii — ca și deznodămîntul se sprijină prea mult în noroc și în coincidențe, spectatorul acceptă convenția, cu atît mai mult cu cît, ceea ce numim noi de obicei *regula jocului* este dublată de o altă regulă, cea a jocului de-a tandrețea. Nu este vorba aici de inocularea unei doze de umanism mărunț, de circumstanță, fantezelor cu pistoale ci de revitalizarea unor personaje simbolice, uzurpate de-a lungul anilor din urmă. Iată-l pe cel numit, în bună tradiție americană «the long suffering comisair», «comisarul care îndură de mult», omul care pîndește de atîta vreme un vinovat ce mereu îi fuge printre degete, încît aproape i s-a făcut lehamite. Morocănos, dezabuzat, cu țigara mereu neaprinsă, Ventura joacă aici unul din rolurile de seamă ale carierei sale. Scena de la bar (atînsă, în trecut, de aripa influenței melvilliene), cu plictisul tuturor, inclusiv al comisarului care parcă a venit să ia o gustare ca tot omul, nu să culegă informații, este un adevărat moment de virtuozitate.

Personajului interpretat de Lino Ventura îi ține o cumpănă dreaptă bătrînul gangster al lui Jean Gabin care, ca orice venerabil bandit ce se respectă, nu-și mai dorește decît o ultimă mare lovitură după care s-ar putea apuca de muncile pămîntului, împreună cu fiii și nepoții. Cum aminteam, regizorul se joacă de-a tandrețea, drept care insistă asupra familiei siciliene, cu tradițiile, legile și ticurile sale aparte. Cei care le violentează, plătesc. Și, bineînțeles, cel care trebuie să moară are, ca de atîtea alte ori, chipul lui Alain Delon, ajuns acum la vîrsta la care cutele încep să însemne ceva pe obrazul unui actor. Delon — cu cît trec anii cu atît ne dăm mai bine seama de profesionalismul său desăvîrșit — este astăzi una din metaforele filmului francez de aventuri. *Morțile* sale nu sînt simple finaluri de film, ci o idee vizualizată: moartea poate însemna prețul greșelii, al cutezanței nesăbuite, ea poate fi preferată singurătății. Toate aceste sugestii nu sînt, din păcate bine susținute de scenariul filmului de față, dar simpla prezență a actorului pune în mișcare roțițele simbolului.

Irina Demick, o actriță sensibilă, destul de rar prezentă pe ecranele noastre («*Vizita*», «*Tiffany Memorandum*»).

ROMEO S

Ecranizările au fost judecate, de atâtea ori, cu învățătura lui Platon ca ndreptar, au fost privite — de-a valma — drept copii imperfecte, «paliade», în care abia mai pîlbiie amintirea modelului prim ce nu va părăsi niciodată zonele transcendente. De la un timp se aud voci mai jandarme-

resc-categorice, după care orice transportare pe ecran nu este altceva decît un «act informațional», bun să emoționeze pe profani, adică un fel de operă de alfabetizare pentru uzul celor care n-au aflat încă despre ce este vorba în Hamlet sau în Frații Karamazov. Noroc că, din cînd în cînd,

cîte un cineast se încăpățînează să demonstreze că o ecranizare poate fi o lectură inspirată, în timpul căreia unele cuvinte se aprind, devin torțe ce luminează pînă departe iar la făclăra lor se pot întrezări înțelesurile depuse de cunoașterea și sensibilitatea acumulate de către fiecare

epocă. Pentru Zeffirelli «marele clasic (Shakespeare — n.n.) este ca trandafirul Ierihonului, care, pentru fiecare generație, reînflorște cu culorile pe care acea generație știe să i le atribuie. Cineastul italian atribuie piesei «Romeo și Julieta» culorile unei stări fundamentale: starea de grație a unei tinereti ce nu s-a desprins încă din epoca jocului văzut ca o libertate supremă. După un panoramic liniștit, tradiționalist, asupra Veronei, pe ecran izbucnesc hîrjonele băieților lui Mercutio și Tybalt care, departe de a fi cavaleri ai onoarei, par mai degrabă liceeni în recreație, puși pe năstrușnicii, ori, dacă vrei, mici bufoni shakespearieni. Se încăieră într-o doară, schimbă săbiile cu furca, își dau cu tifa, în timpul duelului pufnesc în ris, își taie cîte o șuviță de păr. Mercutio este vedeta străzii, un fel de saltimbanc de geniu în a cărui moarte nimeni nu crede. Zeffirelli i-a inventat sferișitul lucrînd, într-adevăr, în spiritul lui Shakespeare: băiatul moare așa cum a trăit, între două glume. Cineastul nu desacralizează tradiția, cum i-au strigat unele voci, pe ici, pe colo (in-dignarea de genul «Acesta nu e Shakespeare!» este veche... de cînd lumea, am zice noi, și ea funcționează și astăzi), ci propune o existență posibilă, încărcată de adevăr. După cum nici celebra scenă a balconului — altfel decît o vrea teatrul — mutată aici în plină natură, cu un Romeo ce se cațără prin copaci ca Tarzan, nu înseamnă violentarea ireverențioasă a legendei, ci doar un alt chip al ei, de asemeni posibil. Alergia celor ce cred că simpla scoatere în aer liber a lui Shakespeare este o infamie, este soră bună cu consternarea anumitor turiști tomnatici care, o dată ajunși în fața casei Julietei din Verona, privesc dezamăgiți balconul modest, lipsit de somptuozitate; Zeffirelli se răfuiște cu cei care privesc și cultura cu ochi de turist înarmat doar cu ghiduri ilustrate. Pentru cineast, Romeo și Julieta este, dincolo de tragedia unei mari iubiri strivite de prejudecăți, și tragedia inconștienței care, în orice împrejurare, aduce moarte. Joaca băieților se termină cu două cadavre (Mercutio și Tybalt), ura familiilor dușmane ucide însăși. Această viață o apără Zeffirelli cu voluptate, o scaldă în culorile toamnei și ale primăverii. Tot de dragul ei, probabil, a ales interpreti cu vîrste apropiate de cele ale eroilor. Modalitatea este discutabilă, desigur, dar dacă acceptăm neîndeminarea ca pe un atribut al candorii, atunci vom trece peste o anumită neștiință de a rosti marele vers shakespearian, cel puțin cu aceeași înțelepciune cu care privim Julietele de 40 de ani.

Magda MIHĂILESCU

JULIETA

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHYTILOVA Vera

Regizoare cehă de film, născută la Ostrava, la 2 februarie 1929. Urmează cursurile Facultății de Înalte Studii Cinematografice, realizînd, ca lucrare de diplomă, filmul de metraj mediu: *Plafonul* (1961), care obține premiul Uniunii Internaționale a Cincluburilor la Oberhausen. Turnează apoi un alt film de metraj mediu: *Un sac cu purici* (1962), care obține medalia de bronz la Festivalul Internațional al filmului documentar de la Veneția. Primul său film de lung metraj, *Despre altceva* (1963), cucereste marele premiu al festivalului de la Mannheim, precum și premiul criticilor de film din Polonia. El este caracteristic tendințele noii școli de film cehe, care aliază un realism integral, de tip clasic, cu căutările și îndrăznelile avangardei mondiale. În film — destinele paralele ale două femei — ideea este mai degrabă schițată decît exprimată și adevărurile esențiale care se spun sînt uneori înăbușite în supraabundența truvaiurilor, în brioul procedurilor formale. Pe aceeași linie — mergînd încă mai departe cu aceste tendințe către o totală emancipare a forme, atîngînd uneori anarhia stilistică — se situează următoarele sale filme: *Micile perle* (1965 — scheciul *Univers de cafeana*); *Micile Margarete* (1966), unul dintre cele mai discutate filme (pe plan mondial), satiră de copioasă fantezie, și *Fruitele paradisului* (1970).

CIOBANU Ilarion

Actor român de film, născut în 1931, la 28 octombrie. A copilărit la Constanța, unde mai tirziu a lucrat ca muncitor în port, ca pescar și marinar pe mare și Dunăre, ca șofer, apoi ca redactor al unui ziar de șantier. În 1951 este trimis la București la Facultatea muncitorească, pe care a absolvit-o în 1953. A vrut să studieze geologia, geografia, mecanica navală dar a renunțat la toate pentru că a descoperit ceva nou, care-l atrăgea încă mai irezistibil: teatrul. În 1958 se înscrie la I.A.T.C., iar după numai doi ani, e solicitat să interpreteze rolul principal în filmul lui Mircea Drăgan: *Setea* (1960). Se pare că, pentru rolul lui Mitru Moț, soldatul întors de pe front, cea mai bună școală i-a fost viața dură pe care a trăit-o. Modul autentic în care a dat viață acestui personaj îl consacră definitiv ca actor ideal pentru rolurile de oameni viguroși. Așa l-am întîlnit de-a lungul întregii sale cariere: de la *Lupeni '29* la *Înainte de ploaie de vară*, filmul său cel mai recent, trecînd prin: *Omul de lingă tine*; *Cinci oameni la drum*; *Cartierul veseliei*; *Războiul*; *Vremea zăpezilor* (premiul pentru interpretare la Mamaia 1966); *Apoi s-a născut legenda*; *Columna*; *Baltagul*; *Doi bărbați pentru o moarte*; *Războiul domnițelor*; *Mihai Viteazul*. Dar I.C. nu se limitează doar la rolul de actor. Aspiră de mai multă vreme la cel de regizor de filme documentare, pentru care a început de mult să se pregătească printr-o asiduă activitate de asistent.

CITTI Franco

Actor italian de film, născut la Ostia (Roma). Cînd Pier Paolo Pasolini l-a întîlnit în 1961, era un simplu zugrav, ca și fratele său Sergio (care la rîndu-i avea să devină regizor, tot sub influența lui Pasolini). Pe atunci, Pasolini, care voia să turneze un film de atmosferă de suburbie romană, l-a avut ghid pe Sergio Citti pentru a-l iniția în argoul, viața și obiceiurile tinerilor din cartier. Cînd Pasolini a turnat *Accattone* (1961) și-a amintit de Franco, care avea exact chipul și alura eroului imaginat de el. Succesul filmului s-a răsfrînt firește și asupra lui F.C., amintind de vremurile cînd De Sica și Rossellini își alegeau interpretii de pe stradă. F.C. interpretează apoi alt personaj de Pasolini, într-un film semnat de Paolo Heusch și Brunello Rondì: *Una vita violenta* (1962) și, în același an, confirmă speranțele celor care au întrevăzut talentul său, într-un nou film de Pasolini: *Mamma, Roma* (alături de marea Anna Magnani). Apare apoi în filme variate ca: *Terrain vague* (Franța — r. Marcel Carné); *Dietro la facciata* și *Requiescant* (*Războiul*), western de Carlo Lizzani. Influențat de Pasolini, F.C., în ciuda ambiției sale de a se depăși, intră cu greu în pielea altor personaje. Tot Pasolini e însă cel care-l ajută să-și iasă din limitele pe care i le impuse cîndva. El îi încredințează rolul lui Edip în impresionanta sa versiune din *Edipo Re* (1967). Urmează poate cea mai zguduitoare creație din scurta lui carieră: *Seduto alla sua destra*, scrisă și realizată de Valerio Zurlini (1968), urmată în 1969 de: *Ammazzali tutti e torna solo*; *Porcile* (r. Pasolini); *La legge dei gangsters*; *La ragazza di Praga* (filmul de reintrare al mării Francesca Bertini); 1970: *Ostia*, realizat de fratele său, Sergio Citti; 1971: *L'idoletto*, datorat aceleiași colaborări: Sergio — Franco Citti.

CIUBOTĂRAȘU Ștefan

Actor român de teatru și film, născut la Lipovăț (Vaslui), la 21 martie 1910; mort la 27 august 1970. Și-a făcut studiile la Conservatorul de artă dramatică din Iași și după ce a jucat o vreme la Teatrul Național de acolo, vine, după război, în Capitală, unde va face o prodigioasă carieră la teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra». Actor de mare suflu dramatic, el se afirmă în special în piese de Ostrovski, de Pogodin, în piesele dramaturgilor noștri, de la Hadeu la Horia Lovinescu. Cinematograful îl descoperă în 1954, în *Desfășurarea* (Paul Călinescu). Creația sa îl impune ca pe o (foarte rară) personalitate autentică a tinerei cinematografii românești socialiste. Independent de valoarea filmelor (foarte inegale) în care e distribuit ulterior, Ș.C. avea să aducă cu el acea caldă tinerete a sufletului, care alungă rutina și ferește de cabotaj. Era uman, simplu, autentic, așa cum au fost totuși marii actori ai ecranului. Cînd evocăm filmele în care a jucat, ne amintim aproape numai de el, de figura lui jovială, francă, de vigoarea lui, de duioșia și hazul lui cu parfum moldovenesc. Așa l-am cunoscut în filmele lui Ciule: *Valurile Dunării* și *Pădurea spînzuraților*, în filmele lui Mircea Drăgan: *Setea*, *Lupeni '29*; *Neamul Șoimăreșilor* și *Columna*, în filmele lui Francisc Munteanu: *Cerul n-are grație*; *La vîrsta dragostei* și *Cerul începe la etajul III*, în filmele lui A. Blaiet: *A fost prietenul meu* și *Diminețile unui băiat cuminte*. Așa era cînd a intru-chipat pe marele nostru Creangă în *Amintiri din copilărie* al Elisabetei Bostan. A oficiat cu devotament și noblete în lăcașul teatrului și în lumea filmului acest autentic artist al poporului. Moartea l-a surprins la datorie, în plină activitate pe cînd turna în filmul *Așteptarea de Șerban Creangă*.

monopolurile la ora MEGABUSINESS-ULUI

de Irina VIANU

Dacă în 1968 bogăția deținută de cele mai mari 6 000 companii a fost de o mie de miliarde de dolari, de treizeci de ori mai mult decât bugetul Franței, în 1984 numai 60 de trusturi vor deține aceeași bogăție. Folosind forța de muncă a mai puțin de unu la sută din populația lumii, ele vor produce un sfert din bunurile sale. Cifra lor de afaceri va reprezenta 60 la sută din produsul național brut al Statelor Unite, față de 30 la sută în 1968 și va crește anual cu 100 miliarde dolari.

Aceste previziuni aparțin lui Robert Lattés, autorul unei cărți intitulată «1 000 miliarde de dolari». Avertismentul este reluat în ultimul timp de numeroase alte personalități și organizații politice sau economice, alarmate de amploarea nemaîntâlnită a mișcării spre concentrare, spre formarea de trusturi supra-naționale, care dispun de o forță financiară și politică uriașă ce amenință grav independența fiecărei țări, în parte, și uneori și pacea lumii.

RACHETE ȘI CRENVURȘTI

Principalii protagoniști ai acțiunii de împinzire a lumii sînt coloșii business-ului care operează în aproape toate țările lumii, împărțindu-și piețele de desfacere peste granițele naționale, prin unica optică a profiturilor pe care le pot obține. Atunci cînd dl. Lewis din Washington închiriaza un automobil de la firma «Avis», pentru a face duminica o plimbare; cînd d-na Brown din Pittsburgh telefonază la unul din hotelurile «Sheraton» pentru a rezerva o cameră; cînd dl. Green din Denver se asigură pe viață la «Hamilton Life Insurance» sau se asigură împotriva incendiilor la «Hartford Fire Insurance»; cînd d-na Lebrun din Paris își cumpără un televizor, dl. Macedo din Madrid comandă radiatoare electrice pentru birourile sale și chiar cînd d-na Olivier din Bruxelles cumpără biscuiți, firma cu care toți aceștia au de-a face este în realitate «International Telephone and Telegraph Co» (I.T.T.) din New York. Aceasta, pentru că I.T.T., care ocupă locul 9 printre cele mai mari firme din S.U.A., deține 200 întreprinderi în cele mai diferite ramuri, între care și cele amintite, în 67 de țări. Cifra sa de afaceri anuală a fost în 1969 de 5,5 miliarde dolari.

În structura sa actuală I.T.T. este rezultatul unei forme deosebit de răspîndite de concentrare din ultimii ani, în special în S.U.A. — aceea a conglomeratelor. Firmele respective nu se rezumă la fuzionarea cu întreprinderi similare, ci înghit tot ce le iese în cale, combinînd uneori producția unor bunuri atît de diferite, ca biscuiții și telecomunicațiile, crenvurștii și rachetele.

Printre astfel de coloși ai business-ului, General Motors ocupă locul 1 în lume. Compania posedă 119 uzine în S.U.A., 7 în Canada și 23 în alte țări. Cifra sa de afaceri anuală depășește bugetul oricărei alte țări în afara Statelor Unite și U.R.S.S. După cum se știe un fost președinte al societății a declarat la un moment dat: «Tot ce e bun pentru General Motors e bun pentru America». În măsura în care exprimă o mentalitate arogantă, proprie trusturilor, declarația a indignat la timpul său multi americani. Astăzi însă nu mai puțini vest-europeni se întreabă dacă nu cumva afirmația ar putea fi reformulată astfel: «Tot ce e bun pentru General Motors (sau pentru trusturile americane în general) trebuie să fie bun pentru Europa». Aceasta deoarece Europa occidentală este, mai ales în ultimul deceniu, un teren preferat al pătrunderii capitalului american.

ATAFUL LUI «G.E.» ȘI «WESTINGHOUSE» ȘI RIPOSTA VEST-EUROPEANĂ

«Peste 15 ani a treia putere industrială a lumii, după S.U.A. și U.R.S.S., ar putea să nu fie Europa, ci industria americană în Europa», avertiza cu patru ani în urmă Jean-Jacques Servan Schreiber în cartea sa «Le défi américain». Evenimentele din acești ani nu au făcut decât să confirme pericolul. Un raport secret al comisiei Pieței comune, ale cărui date s-au strecurat totuși în presă la mijlocul anului trecut, scoate în evidență gradul în care industria americană controlează sectoarele-cheie ale dezvoltării economiei țărilor din Europa occidentală, deplasînd în afara granițelor naționale puterea de decizie în probleme vitale pentru țările respective. Astfel, după ultimele date disponibile, firmele americane controlează 95 la sută din producția europeană de circuite integrate, 80 la sută din aceea de calculatoare electronice, 30 la sută din industria de automobile.

Dintre giganticele băștii care se desfășoară în ultimul timp pentru piața vest-europeană au suscitât atenția publicului cele din industria electromecanică și din informatică. La 27 ianuarie anul trecut, președintele Comisiei Pieței comune, Jean Rey, prezenta spre aprobare Consiliului ministerial un voluminos document, marcat «secret» cu titlul «Restructurarea industriei electromecanice în Comunitate». Cele 25 de pagini denunțau vastele planuri de ofensivă ale gigantilor americani pentru acapararea industriei electromecanice vest-europene și propuneau un plan de apărare.

Față în față se aflau: pe de o parte General Electric, care

ocupă locul 4 pe lista celor mai mari întreprinderi americane, cu o cifră de afaceri de 8,5 miliarde dolari, și Westinghouse Electric, pe locul 17, cu vânzări de 3,5 miliarde dolari; pe de altă parte — industria electromecanică vest-europeană, grupînd firme de dimensiuni net inferioare și dependente aproape toate prin brevete și licențe de industria americană (AEG și Siemens în R.F.G., Brown Boveri în Elveția, Compagnie Générale d'Electricité Alsthom în Franța).

Westinghouse pornise atacul încă în 1969, achiziționînd 67,8 la sută din capitalul celei mai mari firme de electromecanică din Belgia — Ateliers de Construction Electrique Charleroi — creîndu-și astfel un important cap de pod în interiorul Pieței comune. Apoi Westinghouse a oferit familiei belgiene Empain — proprietară a 61 la sută din activele firmei franceze Jeumont-Schneider — să-i vîndă pachetul său de acțiuni la Schneider. A făcut de asemenea oferte unor firme italiene: Franco Tosi și Ercole Marelli. Firmele italiene au temporizat răspunsul, așteptînd reacția IRI (Institutul pentru reconstrucție industrială), organism de stat pentru coordonarea dezvoltării economice. Acesta a frînat cu succes atacul american cumpărînd firmele Ercole Marelli și Tosi și constituind astfel un singur grup național în domeniul electromecanicii. În ce privește tentativa de cumpărare a unui pachet de acțiuni în vederea controlului lui Jeumont-Schneider, chiar guvernul francez a opus un veto pătrunderii grupului american. O ripostă imediată au dat-o și firmele vest-germane. AEG și Siemens au constituit Kraftwerk Union care, în actuala situație, este de departe cea mai puternică firmă din Europa occidentală în domeniul electromecanic și nuclear, fiind de asemenea singura care nu depinde de brevetele americane. Noul grup speră chiar să fie în curînd în măsură să pornească la o contraofensivă pe piața americană.

O.P.A. — O ADEVĂRATĂ DECLARAȚIE DE RĂZBOI

Tot în anul trecut a avut loc un episod important în bătaia pentru industria informaticii, un sector cel puțin tot atît de vital pentru configurația industrială a Europei. Or, tocmai în acest domeniu decalajul dintre S.U.A. și restul lumii capitaliste apare cel mai pregnant. Numai I.B.M. controlează 60 la sută din piața mondială a calculatoarelor. Este de înțeles în acest context emoția stîrnită anul trecut în Franța atunci cînd firma americană General Electric a vîndut unei alte firme americane — Honeywell — toate participațiile sale în industria informaticii, inclusiv pe acelea în societatea din Franța Bull-General Electric. Dosarul Bull a fost redeschis — scriau ziarele franceze, deplîngînd o dată mai mult înstrăinarea unui sector vital al economiei naționale. După cum se știe, în 1964, după numeroase dezbateri, guvernul francez a permis achiziționarea firmei franceze de ordinatoare Bull de către General Electric, hotărîre care a provocat atunci o furtună de proteste și este considerată astăzi a fi fost o greșeală serioasă. Pentru a remedia situația creată, statul francez a pus ulterior în aplicare așa-numitul «Plan-calcul» menit să doteze Franța cu o capacitate de producție de ordinatoare independentă de Statele Unite. Dar La Compagnie Internationale pour l'informatique (C.I.I.), creată cu acest prilej, controlează doar 10 la sută din piața franceză, pe cînd «G.E.-Bull» controlează 30 la sută din această piață. De aceea guvernul francez nu exclude posibilitatea constituirii unui «club» de constructori de ordinatoare, laolaltă cu firme din alte țări vest-europene, de exemplu International Computer Ltd. din Anglia, Siemens din R.F.G. și Philips din Olanda.

Trecerea pachetului de acțiuni (în proporție de 66 la sută) ale firmei franceze din mîinile unei firme americane în mîinile alteia a prilejuit o reexaminare dureroasă a implicațiilor înstrăinării proprietății asupra unor importante firme naționale.

De altfel, această trecere a pachetului de acțiuni sub controlul «giganților» din afară a devenit o metodă ades uzitată de aceștia în vremea din urmă pentru înghițirea de noi societăți și de «mamutizare» a conglomeratelor. Una din formele de atac cele mai temute pe acest plan este O.P.A. (ofertă publică de achiziționare) — cuvînt ce alarmează pînă și pe managerii cei mai experimentați. O.P.A. echivalează cu o adevărată declarație de război: atunci cînd directorii firmei, a cărei achiziționare se urmărește, resping oferta făcută, trustul interesat se adresează direct acționarilor, peste capul conducătorilor, propunîndu-le să-și vîndă acțiunile la un preț mai ridicat decît cel de la bursă în acel moment. Tocmai de aceea împotriva

practicii O.P.A. se fac auzite numeroase proteste în cercurile financiare, afirmându-se că se creează un climat de nesiguranță generală, dăunător întregii economii a țării de unde provine firma vizată.

«II PLĂTIM CA SĂ NE CUMPERE»

Comentind acordul mai sus-amintit, *Le Monde* se întreabă: «După ce am văzut în ultimii ani cum întreprinderile americane obțin controlul asupra societăților europene, ne putem întreba dacă tranzacția G.E. — Honeywell nu deschide o nouă eră în care grupările achizițoare își vor vinde una alteia societățile cumpărate. Ce cuvânt va mai rămâne de spus în acest caz guvernelor?»

La un simpozion despre «Viitorul raporturilor între societățile multinaționale și statele naționale», organizat de publicația franceză SEDEIS și prezidat de Bertrand de Jouvenel, se arată că principalele domenii de fricțiune între statele occidentale și principalele pericole pentru interesele naționale ale țărilor țîn în primul rînd de strătegia de dezvoltare industrială, căci firmele străine nu țîn

seama de obicei de obiectivele și prioritățile stabilite de guverne prin prisma intereselor țării lor.

Dezvoltarea industrială a țărilor vest-europene este, de asemenea, împietată de scurgerea de capitaluri spre portofoliile americane. În loc să servească unor investiții în țările respective, capitalurile din Europa, în special așa-numiții eurodolari, servesc din ce în ce mai mult la finanțarea întreprinderilor multinaționale. «II plătim ca să ne cumpere», remarca cu amărăciune J.J. Servan Schreiber, arătînd cum invazia Europei de către americani se realizează cu fonduri vest-europene. Ca urmare, efortul de industrializare a țărilor respective este frînat de insuficiența de capitaluri, remarca *Le Figaro*, conchizînd: «A sosit perioada societăților multinaționale. Relațiile lor cu statele care nu dețin controlul asupra activității lor vor constitui una din cele mai grele probleme ale deceniilor viitoare». Iată deci cum pînă și economiștii burhezi — trag — asemeni lui Robert Lattès — semnalul de alarmă împotriva pericolului grav pe care-l implică pentru economiile naționale ale unor state, pentru suveranitatea acestora, maleficul proces de concentrare și centralizare a capitalului întruchipat de aceste conglomerate multinaționale.

Coloșii din Manhattan — cartierul newyorkez al mării finanțe americane — pe măsura intereselor financiare ale giganticelelor trusturi ce-și au aci sediile.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

ȘOBOLANII

Cred că cea mai stranie amintire pe care mi-a lăsat-o Niagara au fost șobolanii. Închipuiți-vă imensa cascadă scaldată în luminile cînd albastre, cînd verzi, cînd roșii ale proiectoarelor puse să spargă întunericul nopții sub acordurile «Eroice» de Beethoven, și o turmă de șobolani grași escaladînd în panică versanții de dincolo de prăvălirea apelor, în locurile unde se prăbușeau cataractele de gunoaie revărsate de invazia turistică. Cînd șobolanii nu se mai tem de apă, nici de lumină, nici de foc, e grav. Căci de oameni nu se mai tem de mult.

Un individ din Texas a întreprins o afacere care trebuia să-i aducă milioane. Ca să lanseze o industrie de blănuri fine, a făcut o crescătorie de șobolani și una de pisici. Hrănea șobolanii cu pisici moarte, și pisicile cu șobolani vii. Iar el le jupea pieile și le tăbăcea. Dar pînă la urmă șobolanii au biruit pisicile, înmulțindu-se mai rapid decît puteau fi ucși și devorați, iar abilul afacerist din Texas a ajuns vînzător de piei de cloșcă. O singură concluzie: niciodată pisicile nu se vor prăsi într-un ritm egal cu al șobolanilor, nici șerpilor, nici mungustele, nici vulpile, animale mîncătoare de șoareci pe care omul le-a stîrpicat ca să facă loc șobolanilor.

Căci cel mai fidel complice al șobolanului e omul. Din Everest pînă în Pacific. Din calele avioanelor pînă în burduhnoasele pîntece ale transatlanticelor. Mus Decumanus, sau șoarecele, cu care ne împărțim astăzi piinea, a invadat Europa, năvălînd din Asia, într-o imensă maree cenușie, imediat după primul pătrar al secolului XVIII. Doi ani i-au trebuit ca să ajungă de pe malurile Volgăi pînă la Tamisa. Pînă atunci, bîtrînul nostru continent conviețuise în tîhnă cu șoarecele negru, ceva mai puțin prolific, mai puțin rapace, dar nu mai puțin infect. Au năvălit șobolanii gri și au dat iama în șobolanii negrii. Și s-au pus pe fătat. De patru ori pe an. De fiecare dată ferind lumea cu cite o prăsilă între șapte și optsprezece șorice, care mai de care mai ghiduș, mai căcărez, mai ronțitor și mai iubăreț. La numai trei luni de la naștere, micul rozător este în stare să procreeze. În același an în care s-au născut, pruncii dau părinților nepoți, făcîndu-i stră-străbunici în anul următor. Socotindu-le puirea, te apucă amețea. Perechea care s-a cuplat la revelaion are la crăciunul următor 22 000 de descendenți, adică 11 000 de perechi. Dacă acestea se pun pe treabă, cînd le vine sorocul înmulțesc osul șoricăresc al părinților într-atîta încît în anul următor ajung la 242 000 000 de suflete. După încă un an vor fi două trilioane 662 milioane de rozătoare, ieșite dintr-o singură pereche. Mai departe, pentru a calcula, ne trebuie un crejer electronic. Noroc că mama natură îi mai stîrpește trimițîndu-le cite o boală care îi seceră, sau îi răpune în războaie fratricide, decimîndu-le cohorte. Oamenii nu mai au nevoie de Malthus pentru a deveni conștienți de explozia lor demografică, ci de un contabil-șoricar care să-i învețe tabla înmulțirii.

În 1959, închisoarea Dannemora din statul New York a trebuit să fie evacuată din pricina șobolanilor. Fojgăiala lor pe acele coclauri era atît de intensă încît, din depărtare, colina pe care se afla închisoarea părea mișcătoare ca suprafața unei mări cenușii mereu agitate.

Dacă omul nu s-ar fi amestecat în treburile naturii să-i dezechilibreze balanța biologică, Mus Decumanus ar fi rămas o specie animală ca toate celelalte, nici mai numeroasă, nici mai virulentă. Se spune că astăzi fiecare parizian își hrănește propriul șobolan. Recensămintele rozătoarelor sînt imposibile, calculele rămîn aproximative. Dacă în India, țara tritelor recorduri ale foamei, s-ar stîrpi numai o jumătate din numărul șobolanilor, s-ar putea salva cincizeci la sută din recolte. În Insulele Nicobar, Laquedive și Maldive din Oceanul Indian revin cam o sută de șobolani pe cap de locuitor. Statele Unite numără patru sute de milioane de șobolani, membri cu parte egală ai societății de consum. Spre deosebire de oameni, șobolanii negrii americani trăiesc «la înălțime», prin poduri și mansarde, iar cei gri, «la subsol», prin beciuri și canale. După naturalistul S.A. Barnett din Glasgow, șobolanimea masculină este împărțită pe clase. Numai cea feminină cunoaște egalitatea deplină. Masculii fac parte din categoriile «sociale» Alfa, Beta și Omega. Primii sînt «aristocrații» cei cu drept de viață și de moarte asupra semenilor lor, față de care cei din Beta sînt aserviți, iar Omega, vai de capul lor, rămîn gunoiul societății șobolănești. Atacați de Alfa, aceștia nici măcar nu îndrăznesc să se apere. Crapă de bunăvoie într-un fel de harahiră mental. Beta se salvează prin slugărnicie. Și toate trei, și Alfa, și Beta, și Omega, n-au decît un dușman comun: șobolanul negru. Unde o fi învățat Mus Decumanus această preamenească «orînduire» socială?

«Altruismul» șobolănesc seamănă cu dărnicia celor care, în perioadele de supraproducție, decît să scadă prețul mărfurilor sau să le dea flămînzilor, preferă să le arunce în mare. Tot ce nu mai poate înghiți, șobolanul murdărește infectînd cu fetida-i urină. În grînar, ronțăie anual 15 kg de piine, dar spurcă 75. Prin estimății minime, populația șobolănească ar fi astăzi de șapte miliarde cincisute de milioane de suflete. Hrana lor, 700 de milioane de tone de grîne, ceea ce înseamnă că fiecare al șaselea țărăn de pe pămînt ară, seamănă și culege pentru a ghiftui rozătoarele. În schimb, șobolanul îl răspătește cu ciumă, turbare, tifos, dizenterie și alte vreo șapte boli și blestemății care mai de care mai păcătoasă.

Era un om în copilăria mea care, meșterîndu-și un fluier al lui, nu știu cum făcea, nu știu cum dregea, că, scoțînd niște sunete țiuitoare, trăgea de prin găuri toți șobolanii cartierului și pleca înaintea lor ca un ciudat păstor al rozătoarelor, pînă ajungea la o apă, unde îi îneca. Nu știu unde o mai fi acum omul acela și nici care îi era taina. Dar mult bine a mai făcut și tare ar mai fi nevoie să se întorcă și să-și tragă fluierul de la briu și să-l ducă la buze. Am trăi mai omenește.

Este firesc faptul că mulți cititori preteră să afle amănunte despre asigurările ADAS telefonând la 15 42 64, în loc să scrie redacției revistei «Flacăra» (Piața Școlii 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5).

Iată de ce astăzi voi răspunde unora dintre cei care au preferat să ni se adreseze prin telefon.

ROMEO NICOLAU, Ploiești. Din motive de... economie, nu ne-am putut «întreține» prea mult prin telefon. V-am expediat o scrisoare și voi consacra câteva rânduri problemei abordate de dv. în cadrul acestei rubrici. Desigur, la unele asigurări, printre care și cea menționată de dv., *Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente*, se acordă scutire pentru plata primelor. Aceasta se întâmplă când invaliditatea permanentă ca urmare a unui accident — survenită în cursul duratei contractului de asigurare — este mai mare de 50 la sută. Scutirea se face începând de la cea dintâi scadență de primă, următoare lunii în care s-a plătit suma convenită în urma invalidității permanente. Menționez că, până la acordarea scutirii, asiguratul este obligat să plătească primele la termenele prevăzute în polița de asigurare, dar neplata primelor după accident nu conduce la pierderea de către asigurat a dreptului la scutirea de plata primelor și nici a celorlalte drepturi rezultate din asigurare, dacă se va stabili de către ADAS că asiguratul nu a putut să plătească primele la termen, din cauza urmărilor accidentului. Un amănunt important: o dată cu acordarea scutirii de plată a primelor, asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente — pentru că ne-am referit la aceasta — se desființează, polița rămânând în vigoare pentru toate drepturile corespunzătoare asigurării mixte de viață obișnuite.

DUMITRU MAZILIU, loco. Nu, nu se pot asigura pentru riscul de furt prin spargere bunurile aflate pe balcoane sau terase deschise. Folosesc acest prilej pentru a informa pe cititori că nici bunurile aflate sub șoproane sau sub cerul liber nu pot fi asigurate pentru riscul respectiv.

ELISABETA STOIAN, loco. *Asigurarea facultativă globală* poate fi încheiată pentru autoturisme cu orice capacitate cilindrică. Asigurarea cuprinde și riscurile de accidente ce se pot întâmpla conducătorului autoturismului sau celorlalte persoane aflate în interiorul acestuia.

ION ZAHIERNIC, Brașov. Orice probleme pe care nu le pot rezolva organele de teren ale Administrației Asigurărilor de Stat se analizează cu atenție la direcția județeană ADAS. Adresați-vă, așadar, contabilului șef al direcției respective, Popa Zeno. Sediul este în Brașov, bd. Lenin nr. 46.

PETRE MARICA, loco. «*Amicus certus in re incerta cernitur.*» Aceste cuvinte se potrivesc foarte bine la cele ce-mi relați cu privire la despăgubirea primită de la ADAS. Da, «*Pe prietenul sigur îl cunoști într-o împrejurare nesigură.*» De ce vă îndoiți că veți încasa prompt despăgubirea convenită pentru pagubele ce vi le-a produs un incendiu? ADAS s-a dovedit și în cazul dv. — ca și în cazurile altor zeci de mii de asigurați — un prieten sigur.

LUCA ADRIAN, Craiova. Nu este prima oară când cer scuze cititorilor pentru că telefonul 15 42 64 este atât de ocupat. S-au luat unele măsuri, dar ce te faci cu... «*vorbă lungă?*» Aveți dreptate afirmând că telefoanele ar trebui folosite numai și numai pentru convorbiri scurte, concrete. Adevărul este însă mai greu de materializat.

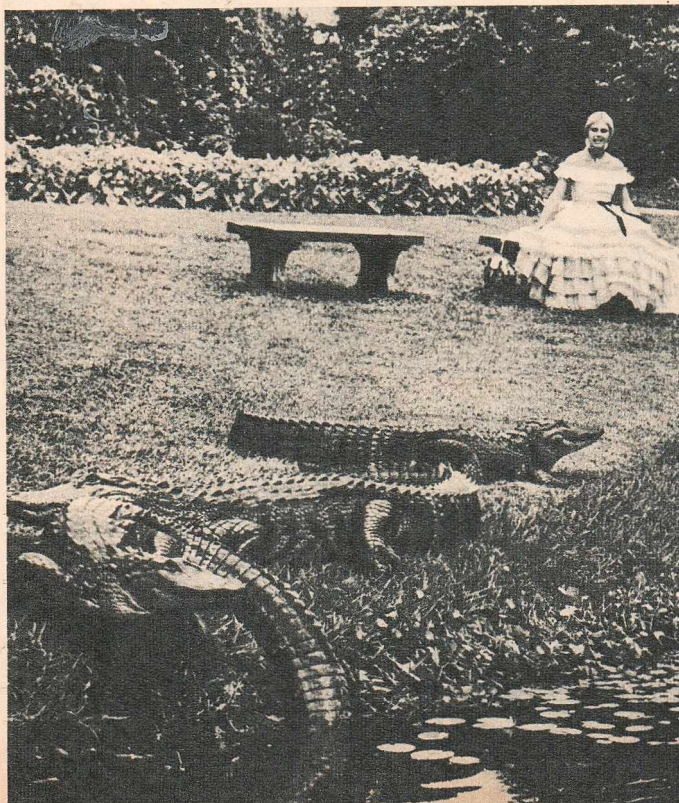

▲ povești cu copaci

Mîndrul și — la propriu — înfumuratul copac din fotografie face parte din speța așa-numită *șiling*, recunoscută de botaniști ca fiind cea mai atractivă pentru păianjeni. Fumul care-l înconjură nu este altceva decît țesătura citorva sute de mii — poate milioane — de păianjeni domiciliați în coroana sa. Ziua, nici unul dintre acești chiriași nu poate fi văzut în copac, toți fiind plecați la vinătoare. În schimb, noaptea, «apartamentele» sînt ocupate pînă la refuz. Ciudatul arbore, care-și cam periclitează viața găzduind puzderia de gîngăni, crește numai în India.

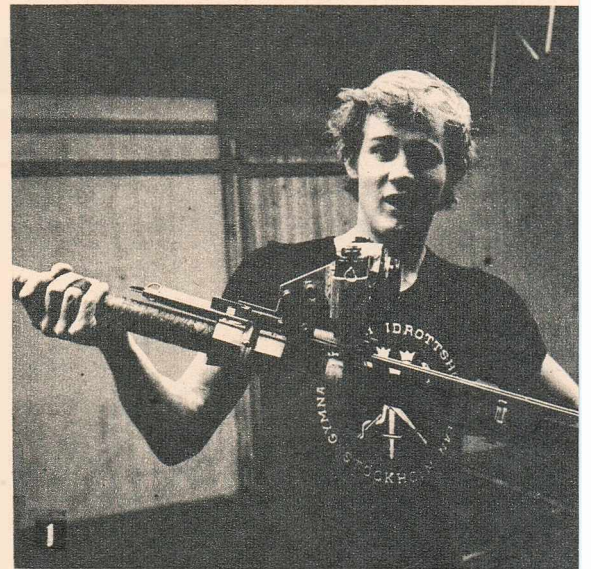
jertfe pe altarul artei

Miss Toni Anderson, vedetă-aspirantă, turna într-o bună zi în Cypress Gardens din Florida o scenă cu totul și cu totul benignă: într-o rochiță albă «fin du XIX-eme siècle», pură și încântătoare, ședea pe o bancă așteptîndu-și iubitul. Așa hotărîse scenaristul. Cerul senin, miresmele îmbătătoare ale parcului, calmul și armonia care domneau peste tot, nimic din toate acestea nu lăsa să se întrevadă vreo iminentă dramă. Asta o hotărîse regizorul. Și totuși... Cu un minut sau două înainte de a apărea iubitul au apărut, în locul lui, trei crocodili de toată frumusețea. Asta a hotărît-o întîmplarea. Ce s-a întîmplat mai departe? Ca să știm, trebuie să ne amintim că miss Anderson nu e încă vedetă, ci doar aspirantă-vedetă. Ea a fost prima care și-a dat seama de acest lucru și că, în consecință, nu-i este îngăduit să strice nici un metru de peliculă. Teama de a nu-și rata cariera i-a dat tăria — Doamne, și ce tărie! — să se stăpînească și să rămînă imperturbabilă pe bancă. E drept, atunci cînd turnarea s-a întrerupt, viitoarea vedetă s-a răzbunat, apucîndu-se să răcnească... ca din gură de crocodil.

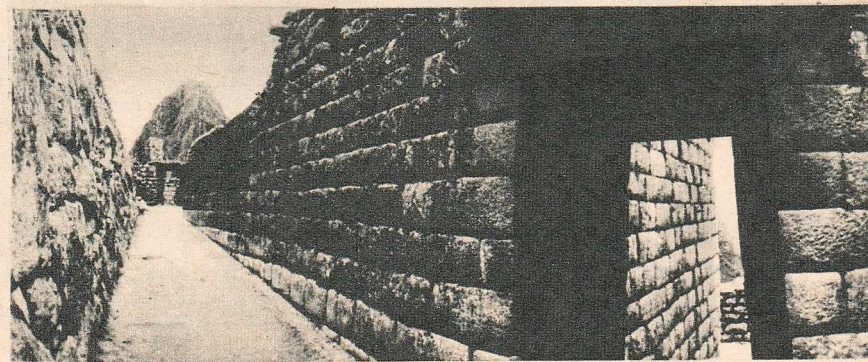
perspectivă neobișnuită

Kjell Isaksson este un tînăr sportiv din Stockholm, căruia i-a venit ideea ingenioasă să monteze, pe prăjina cu care obișnuiește să sară, un aparat fotografic (foto 1), ceea ce-i permite să se autofotografieze pe parcursul desfășurării săriturii, în posturi deosebit de spectaculoase (foto 2).

de Teodor MAZILU

machu picchu fost tampu tocco

În anul 1911, profesorul Hiram Bingham făcea o extraordinară descoperire într-o regiune sălbatică din apropierea orașului chilian Cusco. Descoperirea consta, nici mai mult, nici mai puțin, în aceea că fusese scos la iveală ultimul oraș al incașilor. După unele teorii incașologice, acesta ar fi însuși legendarul Tampu Tocco, leagănul străvechii și încă discutatei civilizații incașe.

De curînd, lucrările de consolidare a acestui adevărat muzeu arheologic sub cerul liber și la o altitudine de 2 700 metri, denumit Machu Picchu, au fost terminate, iar locul a devenit, cum era și firesc, un atractiv centru turistic.

și logic, și psihedelic

Coafură psihedelică, ciubote psihedelice, maniere psihedelice...

Dacă totul e psihedelic, că așa se poartă, de ce n-ar fi și mașina? Ce e mai ciudat e că o asemenea întrebare logică s-a născut în capul atît de psihedelic al domnișoarei Yvonne Freeman.

Și, precum se vede, i s-a dat și răspuns.

cîțiva dolari pentr-un icar

Cînd mister Frank Brierley, proprietarul unui supermagazin din Peterborough, promite ceva, e sfînt! Și ce a promis domnia-sa? A promis că va acorda un premiu săptămînal de 5 lire, circa 12 dolari (bineînțeles că nu în bani, ci în mărfuri din hiperprăvălia sa), primului om care va trece în zbor riul Nene, din apropierea magazinului, cu forțe propulsive proprii, precum Icar.

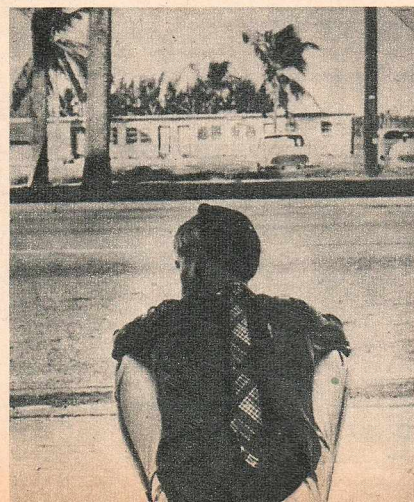
În fotografie îl vedem pe Perry Whincup (27 de ani), candidat la glorioasa traversare și la premiu, antrenîndu-se în acest scop.

Și dacă nu?... Dacă nu, Icarul nostru se va alege eventual cu o baie în rîu, iar mister Brierley cu un plus la beneficii de 12 dolari săptămînal.

pe sfîntul absurdus, jur că am să protestez

Să protesteze împotriva cui? Păi, împotriva profesorilor, a notelor din catalog, a sculatului de dimineață, a temelor la latină, a recreației prea scurte și a orelor de studiu prea lungi, mă rog, împotriva a tot ce se poate protesta.

Să protesteze cum? Așa: cu cămașa încheiată la spate și cravata de-a lungul șirei spinării. Să se învețe minte regulamentele școlare să mai facă mizerii elevilor din Miami-Florida.

GREOI ȘI TRÎNDAV

X așteaptă încontinuu. În această privință are o răbdare de fier. Nici măcar de mîncat nu mîncă din propria lui inițiativă. Așteaptă un sfat, o sugestie. E ca o masă amorfă care așteaptă mereu un brînci ca să fie împins de colo pînă colo. X așteaptă numai ordine și dispoziții. Astea sînt plăcerea și vocația lui. Și dacă ordinele nu sosesc, stă cu brațele încrucișate, nu se agită, nu se tulbură. Situația e — din punctul lui de vedere — avantajoasă: nici nu muncește și are și sentimentul că e un funcționar disciplinat... Lene și disciplină — trai neneacă. Împușcă doi iepuri dintr-o dată. Dacă-l întreb de ce n-a făcut cutare sau cutare lucru, te privește deschis cu ochii lui mirați de copil. Privirea e — ca să fim dreți — înfricoșător de curată.

— Dacă nu mi-a spus nimeni...?

A apela la capul lui i se pare o enormitate.

— Cum o să fac ceva de capul meu?

Vegetează încontinuu și mereu trebuie să-l zgîlții. El nu muncește decît zgîlțit și — culmea — i se pare firesc să fie așa. De aceea chiar și cere să fie zgîlțit.

— Dacă vedeți că bat pasul pe loc, trăgeți-mă de mîneacă... Și se întoarce liniștit pe partea ailaltă în așteptarea brînciului mobilizator.

S-a consolată cu ideea că doarme încontinuu și crede că datoria celorlalți e să-l trezească pe el din somn. Numai că starea de trezire nu-l ține prea mult. Dacă nu e încontinuu imbrîncit, criticat, scuturat, adoarme la loc. E ca un om beat care se împletește și e nevoie de-o armată întreagă de oameni ca să-l țină pe picioare. Crede că treaba colectivului e să-l tot reeduce pe el, să aibă grijă colectivul de onoarea lui.

Dacă-l întreb de ce n-are «spirit de inițiativă» el se sperie de parcă ai vrea să-întinzi o cupă de otravă.

— Inițiativă? Nu mi-a spus nimeni să am spirit de inițiativă. Așa, de capul meu?

Și iarăși se împletește și iarăși e nevoie de-o armată de oameni ca să-l țină pe picioare și să-i redea demnitatea.

În vara lui 1889, la Richburg, pentru ultima oară cu pumnii goi, John Sullivan s-a chinat timp de 75 de reprize să-l învingă pe Jake Kilrain. Trei ani mai târziu, la New Orleans, pentru prima oară cu mănușile inventate de un barcagiu londonez, James Corbett (ajuns la noi sub titlul cinematografic «Gentleman Jim») și purtând figura lui Errol Flynn) a avut nevoie doar de 21 de reprize pentru a-l face knock-out pe același John Sullivan. De atunci, timp de aproape 90 de ani, de peste o sută de ori, cite doi boxeri au urcat ringurile lumii — de la Paris la Havana și de la Detroit la Sydney — pentru a obține titlul de campion mondial absolut. Aproape de tot aștepta ori presa a reinventat expresia: «meciul secolului». Jack Dempsey și Gene Tunney, Joe Louis, Rocky Marciano și Floyd Patterson, Sonny Liston și Cassius Clay — toate aceste nume, legate de istoria sportului pugilistic, dar și producătoare de legende, exercită asupra publicului o fascinație evidentă, pe cât de inexplicabilă. Ce determină acest miraj?

Dincolo de frumusețea sau dramatismul efortului sportiv din ring, publicitatea este hotărâtoare. La începutul secolului, un texan întrepid, George Lewis Rickard, a părăsit saloanurile căutărilor de aur și jucătorilor de pocher din Klondike, dedicându-se unei afaceri inventate de el: industria pugilistică sau *box-big-business*-ul. În 1910 a cumpărat cu 125 000 de dolari meciul negrului Jack Johnson cu îmbătrinitul campion alb James Jeffries, presat de o jenă financiară să urce din nou pe ring. Pentru a economisi măcar onorariul arbitrului, Tex Rickard a oficiat el însuși printre corzi. În înfloritoarea industrie inaugurată cu acel prilej au intrat ulterior bandele de gangsteri și chiar Mafia americană. În 1915, Jack Johnson și-a cedat titlul, sub amenințarea colturilor din umbră, în repriza a 26-a, atunci când s-a asigurat că soția sa a părăsit arena cu cei 30 000 de dolari primiți pentru a se lăsa învins de Jess Willard. Până în zilele noastre, mai ales în epoca lui Sonny Liston, se știe că numele șefilor de bandă Blincky Palermo sau Frank Carbo sînt intim legate de succesele sau insuccesele mai mult sau mai puțin surprinzătoare ale boxerilor.

Nu-i mai puțin adevărat că și în acest domeniu se înregistrează o anumită evoluție. Astăzi, interesele lui Clay sînt apărate de «Main Bout Inc», iar acționarii lui «Cloverlay Inc» se ocupă de Joe Frazier. În 1970, când Clay a vrut să reintre, după trei ani de absență din ring, și când 72 de orașe americane i-au întors spatele, avocatul newyorkez Robert Kassel și-a amintit că socrul său este negustor influent într-un oraș care cunoaște pe primul senator negru în parlamentul statului Georgia. Așa s-a aranjat meciul cu albul Jerry Quarry, la Atlanta, în ciuda guvernatorului rasist Lester Maddox, care — dispus să-l boicoteze — a decretat doliu în ziua meciului. Cîștigînd prin k.o. tehnic în repriza a treia, Clay a îndrăznit să răspundă: «Da, a fost o zi neagră pentru guvernator!»

Obrăznicia lui Clay e proverbială, deși după fiecare meci spune că totul n-a fost decît manevră publicitară. El își ocărăște, își jighește, își batjocorește adversarii. Lui Liston i-a zis «urs hidos», pe Patterson l-a făcut «iepurăș», nu l-a iertat nici pe Bonavena care i-a ținut totuși piept. Scrie poezii în care se flatează, i se spune «regele lăudăroșilor» pentru că pretinde a fi «cel mai mare». După ce a lichidat lista candidaților americani și a trecut în 1966, la fel de imbatibil, prin Europa, a declarat: «Trebuie să-mi caut un adversar pe planeta Marte».

Biografia lui Cassius Clay — devenit Muhammad Ali, prin convertire la secta musulmanilor negri — acoperă harta Statelor Unite. Născut la Louisville (în Kentucky), locuiește acum, cu cea de-a doua soție și cele trei fetițe, la Philadelphia, acolo unde publicitatea se oprește pe pragul casei lui; în ciuda tentantelor oferte, revistele «Life» și «Look» nu au primit permișiunea de a-i stînji viața privată. Zboară, pentru slujbele sectei, la Chicago. Tabăra de pregătire o are la Miami Beach, în sala antrenorului său, Angelo Dundee. Bani i-a investit într-un trust de restaurante din Florida. Iar la 8 martie, într-o luni seara (cum e acum obiceiul în boxul profesionist), va încrucișa mănușile cu Joe Frazier la New York, pe ringul instalat la Madison Square Garden. «Meciul secolului» ar fi putut avea loc și la Coliseumul din Seattle sau la Astrodome din Houston (cu 55 000 de locuri, cea mai mare sală de sport din lume), dar

newyorkezii au oferit mai mult, garantînd celor doi boxeri cite un gaj de 2,5 milioane dolari. Oferta aceasta are acoperire nu numai în încasările de la intrarea în sala cu 20 000 de locuri (biletele de 250 de dolari la fotoliile de ring au fost de mult epuizate), ci mai ales în veniturile rezultate din transmisiile televizată și retransmisiile în cerc închis în numeroase săli de cinema. Milioane de spectatori vor urmări meciul pe ecrane în S.U.A., Canada, Europa, Australia și Africa. Încasările totale au fost evaluate la 35 milioane dolari.

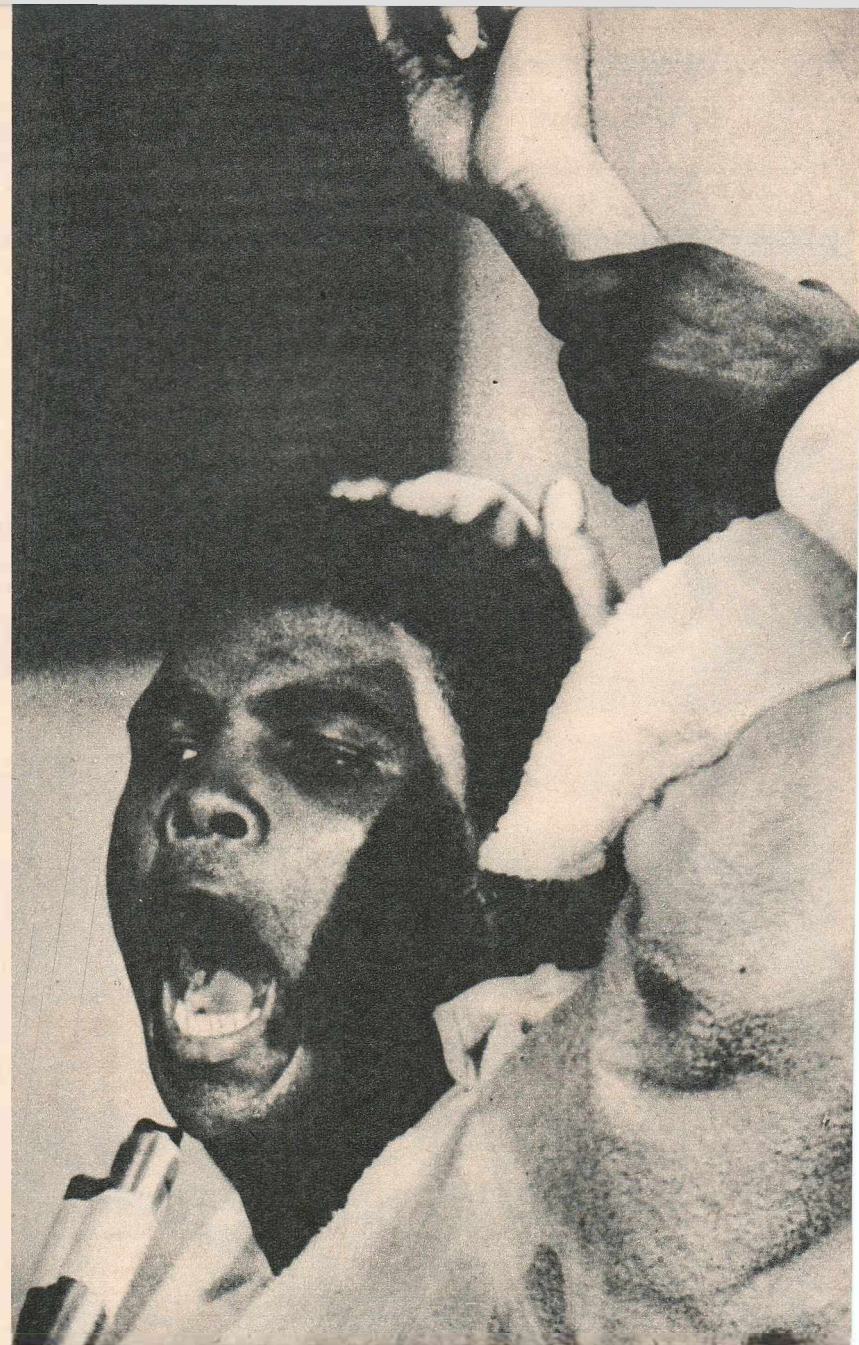
Cei ce manevrează asemenea sume știu precis ce valoare are «meciul secolului». Cînd i s-a imputat lui Clay nesupunerea la încorporare, organizatorii au încercat — fără succes — paleativul unui turneu cu 8 boxeri pentru titlul de campion mondial.

Dar cine cunoștea pe Terrel, Ramos, Spencer? Singurul care nu a acceptat mediocritatea a fost Joe Frazier, devenit campion olimpic pentru că titularul (Buster Mathis) și-a rupt un deget la antrenament. Harry Markson, directorul sportiv al lui Madison Square Garden, a intuit calitățile ce zac în acest băiat modest din Carolina de Sud, i-a dat o șansă în 1967 și după un singur meci cu George Chuvalo îl investeste campion mondial. Dar titlul acesta îl revendică și cîștigătorul turneului organizat de World Boxing Association, Jimmy Ellis, fostul sparring-partner al lui Clay. Lucrurile se clarifică abia în februarie 1970, cînd Frazier îl scoate din luptă pe Ellis în repriza a patra.

În tot acest timp, Clay își poartă cu trufie aura de erou. Revista «Time» îl numește «martirul problemei negrilor». Coretta, văduva lui Martin Luther King: «boxerul dreptății, al păcii și al demnității umane». Urmășul lui King, Ralph Abernathy: «Tu ești un adevărat marș asupra Washingtonului». Scriitorul Eldridge Cleaver îi dedică un eseu, consacîndu-l «adevăratul revoluționar negru al boxului». Truman Capote, actorul Henry Fonda și văduva lui Hemingway, Mary, au intervenit pentru grațierea care nu s-a pronunțat. Așa că Muhammad Ali va urca ringul avînd teoretic un picior încă în închisoare. Din această pricină se vorbește mai puțin de decernarea oficială a titlului de campion al lumii la toate categoriile (de fapt la categoria grea), titlu pierdut de Clay la «masa verde» — situație de care a profitat Joe Frazier, succesorul destul de provizoriu la sceptrul boxului profesionist mondial. Dar organizatorii au știut că, fără Clay, afacerile sînt blocate. Și așa cum altădată l-au declarat inapt a trece testele de inteligență pentru a-l scuti de recrutare, acum se străduiesc din nou a-l scoate basma curată și plătesc cu larghețe cautiunile pretinse de tribunalul din Houston.

Niciodată, pină la acest 8 martie, nu au stat față în față, pe ring, doi campioni mondiali neînvinși, doi campioni olimpici (Clay la Roma, 1960, la cat. semigrea, iar Frazier la Tokyo, 1964, la cat. grea) de asemenea neînvinși. Dincolo de partea extrem de lucrativă a meciului, se apreciază că înțilnirea va fi foarte interesantă din punct de vedere tehnic. Calitățile lui Clay sînt cunoscute.

Mănușile de box și chitara în balanța perpetuă a preferințelor lui Joe.

REGAL LA MADISO
DOI PRETENDENȚI LA ACEEAȘI COROANĂ:
TITLUL DE CAMPION MONDIAL ABSOLUT

CLAY

În halatul de mătase sau în smocking, totdeauna la fel de degajat.

- Cine va cîștiga totuși «meciul secolului»?
- Joe Frazier mai are o șansă: cîntăreț de balade rock
- Cota book-maker-ilor: 50-
- Se boxează cu casa închi

de Traian STOICA

Ioan GRIGORESCU:

FENIX INFLAMABIL

Există în cartea de relatări nipone: *Fenix inflamabil* (Ed. Eminescu) a lui Ioan Grigorescu un pasaj, discret strecurat, în care autorul își expune, succint dar cu semnificație, opinia lui despre reportajul de călătorie sau, mai precis, despre *elaborarea* reportajului. «Chiar și în scrierea unor note de călătorie — spune scriitorul — sentimentul distanței mi se pare definitiv». De aici funcția de «filtru» ce-i revine timpului și spațiului în vederea stratificării acelor elemente «demne de memorare». Datorită procesului de retrospectivitate se produce, «aceea confruntare... dintr-o stare de spirit pasageră, cu evenimintele și trăirile posterioare și, la această confruntare, rezistă doar esențele. Restul nu este decât jurnalism banal». Iar mai departe ni se spune: «N-am crezut niciodată în pagina de literatură extrasă aidoma din blocnote. Instanțaneul nu poate produce artă decât în fotografie».

Am insistat, la începutul acestor rânduri, asupra părilor despre reportaj ale lui Ioan Grigorescu, deoarece ele sînt aplicate, lucid și inspirat, la înșeși lucrările sale de reporter. Vedem, așadar, aici o conștiință superior estetică a reportajului ce cată a-l înscrie net în sfera artei. Trăsătură ce caracterizează activitatea de reporter a autorului *Zigzag-ului pe mapamond*, care cu vocație și abilitate se menține întotdeauna în zonele artisticului. Ioan Grigorescu face parte din seria puțin numeroasă a reporterilor la care tentativa de ridicare în estetic a genului nu ratează tocmai pentru că sînt evitate suprapunerile ostentative ale «literaturii», operațiile mortale de literaturizare. Evitarea, deci, a practicilor facile care suplinesc prezența observației adînci și continue. La Ioan Grigorescu spiritul de observație are o deosebită acuitate. Reporterul e într-o perpetuă febrilitate. Capacitatea de receptare nu slăbește, el nu-și permite prea multe răgăzuri de a «flana». Depozitînd cu maximă intensitate ațteia și ațteia impresii, reporterul simte «vital» nevoia de a le comunica. Dar nu o face orișicum, la întimplare. De aici necesitatea distanțării. Nu în sensul răcirii impresiilor, ci în acela de optare pentru ceea ce merită a fi destăinuit. Alegerea, o dată făcută, se folosesc resurse autentice scriitoricești pentru a ne face cît mai relevante semnificațiile evenimentului. Ceea ce găsim și în recentul volum: *Fenix inflamabil*.

Observațiile de ordin politic, economic, social-cultural ca și descoperirea peisajului, toate acestea sînt pregătite și organizate cu ajutorul unor instrumente ce le pun într-o lumină edificatoare. Prin mijloacele unei expresii adecvate, Ioan Grigorescu adoptă mai puțin tonul povestirii, el fiind preocupat de *reconstituirea* faptelor pe care le crede demne de a fi redat tiparului. Datorită acestui lucru, scrierea sa poartă amprenta unui prezent viu, nemijlocit. Relatarea atacului asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki, la baza căreia stau constatări și documente de ordin politic, militar, strategic, psihologic, are un caracter dinamic, e susținută de ritmul alert al unui film ce-și derulează *acum* secvențele. Tensiunea în care sînt scrise paginile de evocare a sinistrului bombardament, dar și urmărirea și interpretarea lucidă a genezei și etapelor acestuia, fac să trăiască halucinant de viu tragica «premieră mondială» a războiului atomic.

Scrisă alert, de o acaparatoare cursivitate, cartea sublimează bogăția informației în fragmente esențiale, de o mare sinteză. Din acest punct de vedere ne gîndim la condensatele referințe istorice, din care se desprind coordonatele psihologice sau sociologice ale unui popor, modul său de a gîndi și trăi. Vom da un singur exemplu doar: «Judecînd după numărul magilor și al ghicitorilor în palmă, specializați într-o chiromantie, deosebit de rafinată, japonezul acordă multă încredere prezicătorilor... Un soi de confesionale ca acelea din bisericile catolice, mici cît niște cabine telefonice, în care la lumina unui felinar cu hieroglife, magul așezat deoparte, vorbește încet, privind cu atenție palma întinsă cu un argint pe ea, și contra acestui preț i se poate citi «viitorul». Asta, în țara celor mai desăvîrșite creiere electronice, a celei mai ambiționate futurologii, a celor mai precise planuri de dezvoltare».

Excluzînd pitorescul facil la care poate fi împins vizitatorul imensului arhipelag nipon, cartea nu prezintă aridități și locuri cenușii. În afară de tabloul sintetic al unor complexe și contrastante realități, paginile din *Fenix inflamabil* conțin multă culoare, dar nu întînsă gratuit, ci pentru a se conferi cît mai multă expresivitate oamenilor și locurilor vizitate. Portretizarea unui fost Kamikaze, făcută cu mijloacele de expresie ale schiței, demontează, moral și social, mecanismul faimoasei instituții. Un strălucitor «tablou vivanț», executat cu multă grație, îl oferă «fiițele mării», acele femei «îmbrăcate în alb, ca niște preoțese ale unei misiuni sacre», ce se aflund în adîncul apelor de zeci de ori zilnic pentru a culege stridile constrînse la nașterea perlelor. Gingășia tabloului nu estompează însă durițțile și pericolile unei activități săvîrșite de aceste decorative «fete ale mării».

Carte de reportaj sau memorial de călătorie, *Fenix inflamabil* se încadrează ferm în succesele genului.

QUARE GARDEN

FRAZIER

deși în ultima sa parridă, cu Bonavena, a manifestat oarecare slăbiciuni și a primit mai mulți pumni decît este obișnuit să recepționeze. Pe de altă parte, Joe Frazier, la o masă corporală similară, este aproape la fel de rapid în mișcări ca adversarul său, și posedă un redutabil croșeu de stînga, are adică toate însușirile care-l pot pune în dificultate pe un stilist.

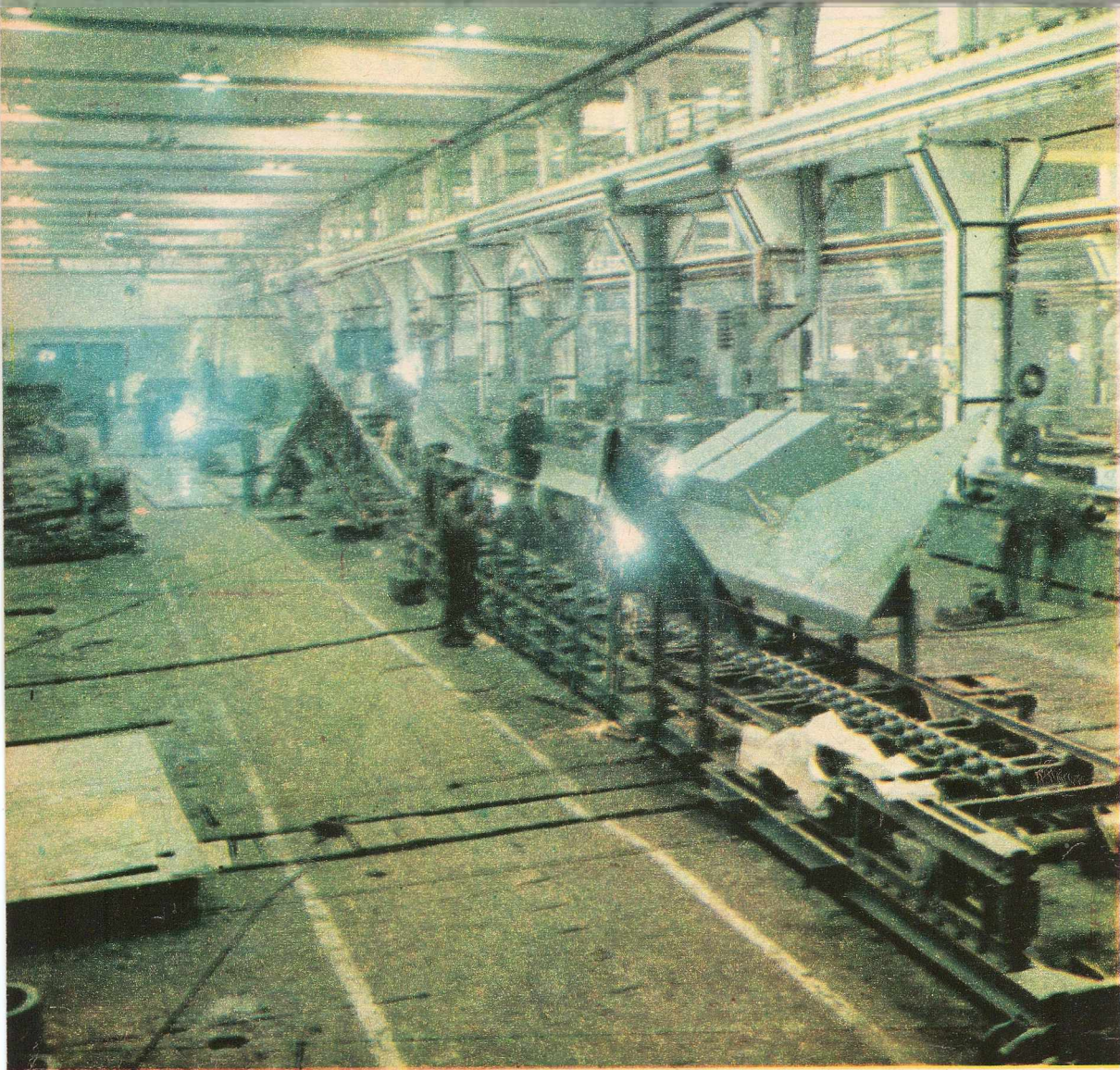
În duelul acesta se înfruntă pe de o parte robotul cu brațe scurte și picioare scurte, plin de hotărîre în loviturile seci date mai ales la corp, iar pe de altă parte felina grațioasă, rapidă în deplasări și în explozia brațelor, care-și supune adversarii. Frazier — întocmai ca și Rocky Marciano — nu va putea niciodată topăi pe ring precum Clay. «Dar vai de oponentul pe care-l va martela la rinichi; acelaia i se vor muia curînd și genunchii» — prezice antrenorul său, Jancey Durham. Nimeni nu le poate însă judeca mai bine șansele decît Oscar «Ringo» Bonavena, argentinianul care a boxat în ultimii 5 ani cu amîndoi. Celui căruia înainte de meci îi spusese «găinușă lașă» și care l-a umilit apoi în ring, Bonavena i-a declarat în vestiare: «Tu, campion, Frazier nu învinge pe tine». Și argentinianul știe ceva, pentru că în două meciuri (pierdute) cu Frazier, timp de 25 de reprize, nu a pus niciodată măcar genunchiul la pămînt, ba l-a trimis de două ori la podea pe actualul campion. Numai Bob Foster — evident impresionat — îl preferă pe Frazier, de care a fost învins prin k.o. înainte de încheierea rundei secunde, cu trei luni în urmă. Dar Foster nu-l cunoaște pe Clay decît din vedere.

Joe Frazier, al 13-lea copil al unui biet fermier negru, a ajuns la apogeul carierei sale. În 1965, grupul financiar din Philadelphia care-l protejează îi plătește 100 de dolari pe săptămînă; azi — o mie. De pe acum se antrenează cu fonograful alături, cîntă el însuși balade în ritm de rock și vrea să parvină în industria spectacolului, împreună cu formația, semnificativ numită, «The Knockouts». S-ar putea ca acest tată de cinci copii să reușească acolo unde Clay a eșuat: regele boxerilor, rămas fără coroană, și-a încercat șansa pe Broadway, în musicalul «Buck White»... scos de pe afiș după două reprezentații!

Deocamdată, mult mai importantă este însă confruntarea lor directă din ring. Palmaresul arată pentru Cassius Marcellus Clay (alias Muhammad Ali) 31 meciuri — tot atîtea victorii (din care 25 înainte de limită), iar pentru Joe Billy Frazier 26 meciuri — nici o înfrîngere (și 23 victorii prin k.o.).

Cine va învinge totuși? Book-maker-ii sînt prudenți și oferă șansele la 50-50, ceea ce nu s-a mai întîmplat pînă acum. Optăm pentru steaua acestui copil teribil al boxului, pentru acest extraordinar fenomen care-și începe a doua carieră, pentru guralivul genial și simpatic, care nu s-a putut abține, nici de data asta, să declare cu insolență: «Va fi un meci inegal, între un amator și un profesionist. Eu sînt campionul și-l voi snopi în bătaie pe Frazier!» Bietul Joe, modest, a răspuns: «Ali pălăvrăgește, eu lupt. Îl voi lichida în șapte reprize».

Adversarii și-au făcut curaj. Biletele s-au vîndut. «Meciul secolului» poate începe.

— prezente în câteva mii de sortimente, pentru utilajul minier — și pînă la celulele de flotare, nomenclatorul uzinei, pentru a putea fi studiat, ne solicită timp îndelungat. Nu putem însă să ometem pe cele mai importante, adevărate «cărți de vizită» ale uzinei băimărene. Noua denumire U.M.M.U.M. — acordată în 1960 — avea să aducă și primul produs nou — pompa A.C. de 4 țoli, destinată extragerii apei din exploatarea miniere. Ei i se adaugă, în același an, celulele de flotare 2,8 x 3 și 2,8 x 2 — MC — expediate uzinelor de preparare a minereurilor, ciururile tip Kallos și vagoanelor de funicular.

Diversificare, iată unul din criteriile de creație ale colectivului uzinei băimărene. Așa ne putem explica apariția pe parcurs — asimilarea făcîndu-se în timp record — și a multor produse cum ar fi: filtrele de vid de 5 și 10 mp, clasoarele spirale și cu greblă, amestecătoarele, agitatoarele, vibratoarele, transportoarele, culbutoarele electrice și automate, diversele pompe antiabrazive, sculele de perforare minieră, bilele pentru mori.

Relieffind, în prim plan, produsele mai recente, care figurează pe lista realizărilor cincinalului 1966—1970 (încheiat în luna iulie anul trecut) remarcăm filtrul-presă 100 mp destinat exploatarea miniere Aghireș, Dunpărul cu benă și

Anticipînd o viitoare vizită la U.M.M.U.M. — Baia Mare, am fost informați că vom găsi noi capacități intrate în producție: o nouă turnătorie care va permite realizarea a 5 500 tone diferite piese anuale; o nouă hală de montaj, care va ajunge la o capacitate de producție anuală de 6 600 tone utilaje de construcții, cu darea în funcțiune a ultimei deschideri cu instalații de sablaj și vopsit, începîndu-se în același timp construcția a încă două deschideri care însumează circa 4 000 mp; modernizarea forței. Toate acestea vor reprezenta materializarea a multe milioane lei, alocate investițiilor din 1971.

Centrul de documentare al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini va trebui să editeze un nou catalog de produse — reactualizat — întrucît celor vechi li se vor adăuga încă multe altele din care menționăm: aerotoarele mecanice cu rotor, pentru oxigenarea apelor reziduale, Dunpărul hidraulic, instalații complexe pentru fabricarea cărămizilor, un nou tip de concasor, diferite tipuri de transportoare elicoidale, noi tipuri de ciururi vibratoare, screpere pentru drenaje ș.a.

Indiscutabil că despre eforturile care se depun aici pentru lansarea cu succes a produselor uzinei, și a uzinei însăși, pe orbita industrială a țării, se poate vorbi înfinit mai

U.M.M.U.M.

BAIA MARE PE DRUMUL DE PLINEI AFIRMĂRI

Atunci cînd în peisajul industrial al țării au început hotărîtoare transformări, rudimentarele și simplele ateliere de întreținere a utilajului minier ce funcționau pe lângă fiecare din cele douăzeci de exploatarea bazinului minier maramureșean s-au reunite, în 1952, într-un singur atelier central, profilat pe reparația și producerea pieselor de schimb necesare utilajului minier din zona bazinului băimărean. După

cîteva ani, datorită dezvoltării impetuoase a acestui sector, întreprinderea a început să funcționeze sub titulatura, de mult familiară nouă U.M.M.U.M. — Baia Mare (Uzina mecanică de mașini și utilaj minier). Necesitatea imperioasă ce o reclamă prezența unei astfel de uzine o găsim în linia ascendentă de dezvoltare a exploatarea miniere din această zonă a țării.

De la piesele de schimb

platformă de 0,75 mc. concasoarele destinate sfîrîmării pietrei din carieră, podul de nisipator utilizat în industria chimică.

O parte din producția uzinei este axată pe fabricarea de utilaje destinate industriei construcțiilor: descărcătoare, transportoare, amestecătoare cu palete, sfîrîmătoare de bulgări, diverse silozuri (dintre care unele se și exportă) și ciururi.

mult. Încercarea noastră de a schița, fie și sumar, realizările ce ni s-au părut mai reprezentative, a fost făcută cu scopul de a vă prezenta încă o unitate a industriei noastre, care de la an la an înregistrează succese îmbucurătoare, răspunzînd astfel încrederei ce i-a fost acordată.

Emil CIULEI

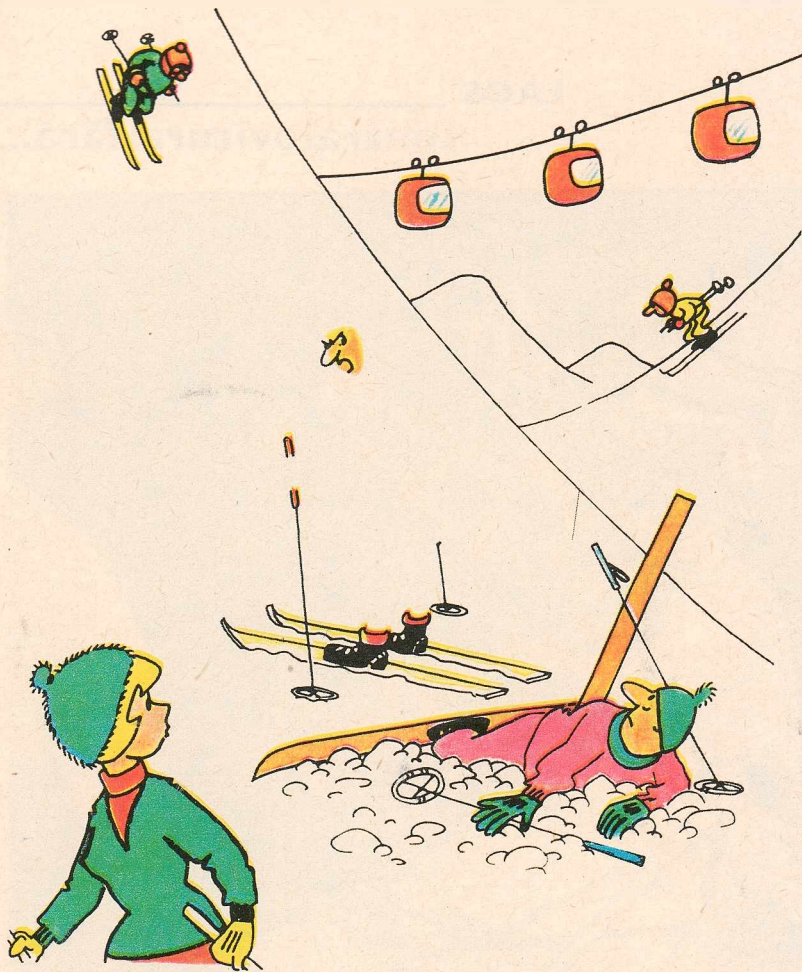

KIRAZ

— E o doamnă cu un accent, hm... foarte conjugal...

FAIZANT

— Da ce? Scrie undeva că n-am voie să mă îmbrac în alb??...

TETSU

— Poți intra, dar să știi că șefu' are gripă... Dacă ai norocul să te molipsești, te-ai învîrtit : două săptămîni concediu medical...

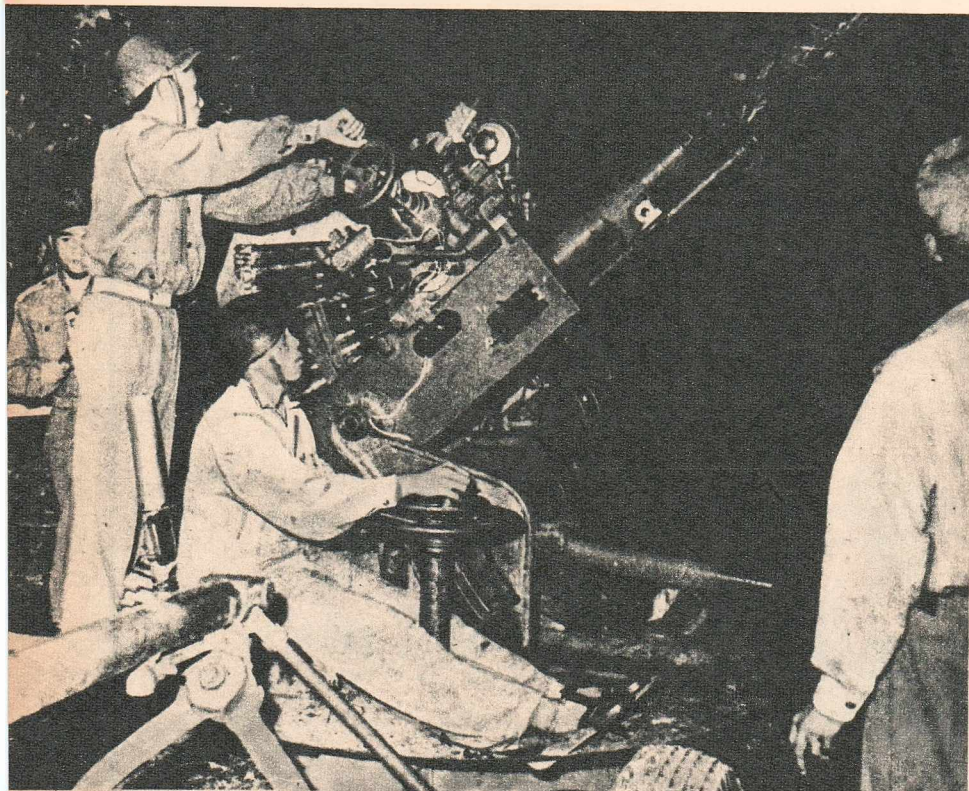

— E ceva în neregulă?... O ușoară erupție?...

LAOS

contralovitura fără... embargo

În timp ce în Laos trupele intervenționiste sînt obligate să cunoască reversul propriei lor invazii, pe fronturile din Vietnamul de Sud și Cambodgia forțele populare de rezistență și de eliberare hărțuiesc inamicul pînă la exasperare. Generalul Dao Cao Tri, care a comandat primăvara trecută corpul expediționar saigonez în Cambodgia, a fost ucis în elicopterul cu care inspecta o zonă de operațiuni. După un atac cu rachete patriotice sud-vietnameze au pătruns în perimetrul de apărare al unei baze saigoneze și au provocat importante distrugerii. În fotografie, se poate vedea cu ce s-a soldat «vizita» unui detașament al Frontului Național de Eliberare la o bază militară americană situată chiar în Saigon.

Inviaza în Laos trebuia să se desfășoare fulgerător și în cel mai strict secret. Cel pe așa sperau comandanții militari americani. Embargoul total asupra telegramelor de presă constituia scutul de fum al Washingtonului împotriva reacției opiniei publice americane și internaționale.

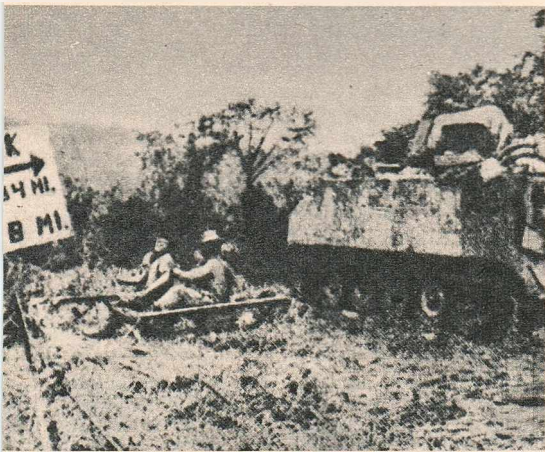
Iată însă că, mai devreme decît se așteptau și cei mai pesimiști strategii ai Pentagonului s-a produs efectul de bumerang; trupele intervenționiste saigoneze, sprijinite pe uscat în aer de mașina de război americană, cunosc acum gustul amar al noilor înfrîngerii. Conlavitura fără embargo a forțelor patriotice administrează în fața lumii întregi o teribilă lecție de istorie invadatorilor. Ei sînt bătuți în junglă, pe șosele și poteci de munte, în adîncul văii și în înaltul cerului. Și nici un embargo nu mai ține sub obroc veștile succesive despre împerechinii cu dezastrul în care se găsesc. Corespondenții agenției «France Presse» comunică laconic: aproape 20 000 de militari saigonezi sînt blocați într-o zonă acoperită de junglă, un batalion al trupelor intervenționiste a fost nimicit, iar altul constrîns să părăsească Laos și să revină în Vietnamul de Sud. Alte telegrame anunță scoaterea din luptă a unui număr de 4 000 de militari invadatori și distrugerea a aproape 200 de avioane și elicoptere americane.

Și nu trebuie uitat că riposta fermă a Laosului luptător este abia la începutul ei, pe operațiunea militară dirijată de comandamentul american în această țară are toate șansele să se sfîrșească prin una din cele mai grave înfrîngerii ale S.U.A. în Indochina.

«Nici un elicopter american n-a mai putut ateriza în acest sector» (France Presse). Artileria antiaeriană laotiană se află în acțiune.

Există un drum de întoarcere, care pentru mulți dintre cei ce au invadat Laosul este ultimul.

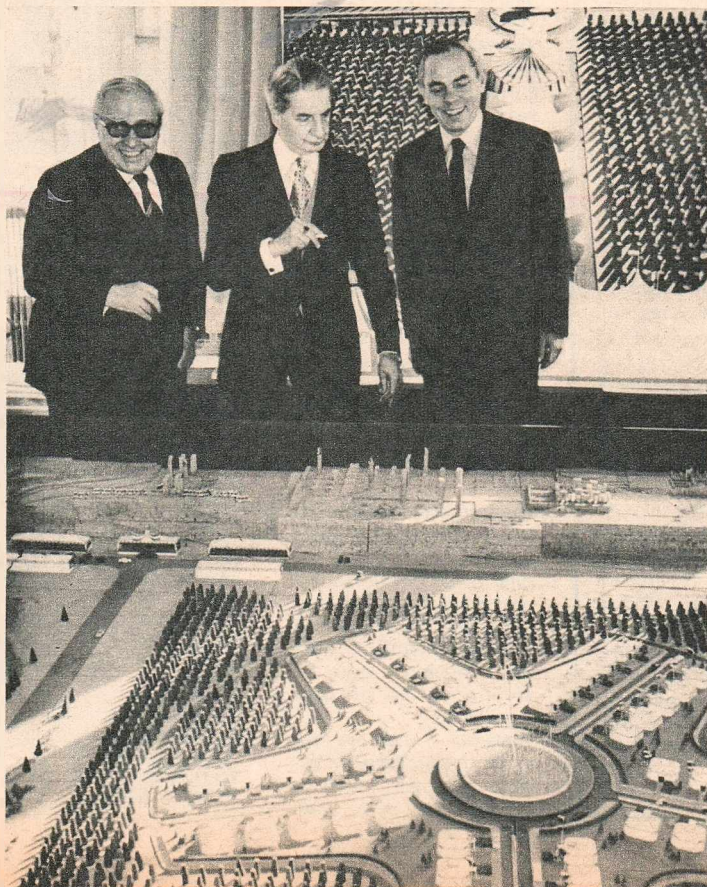
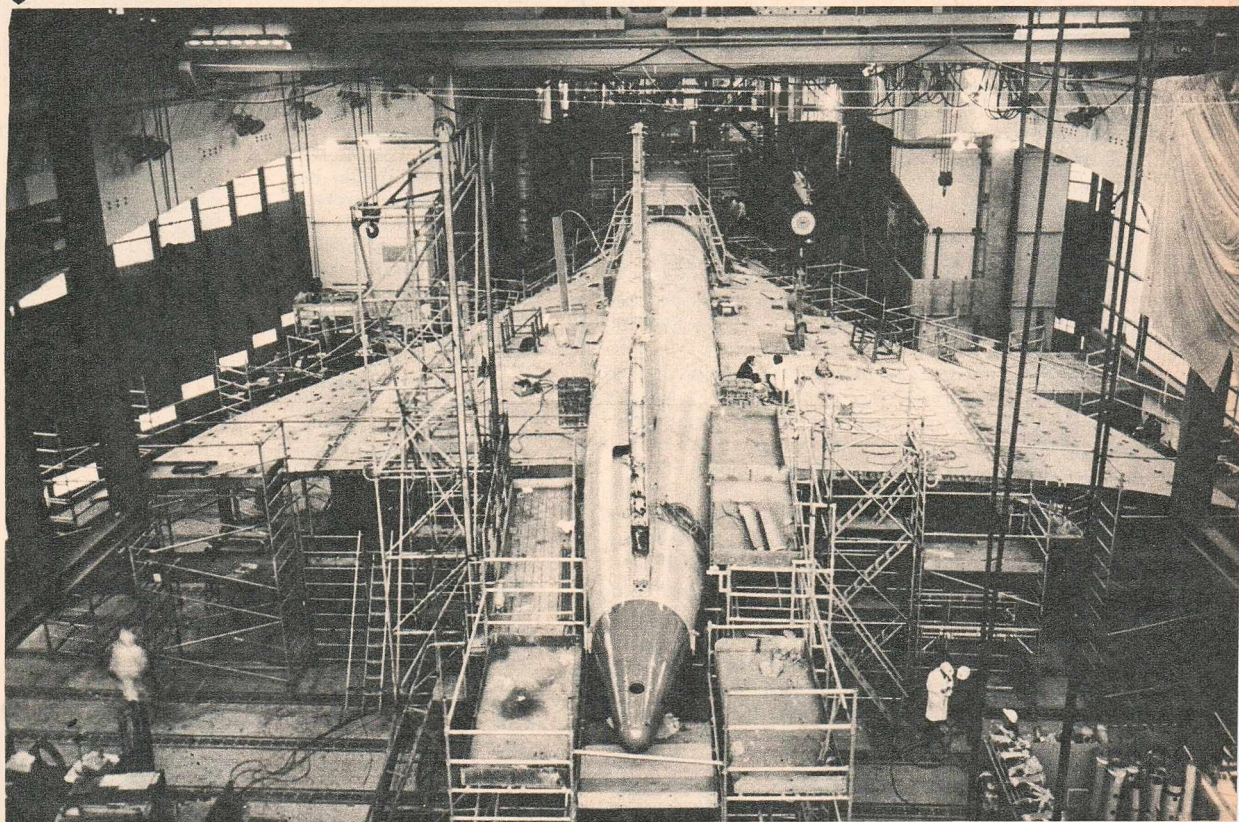

«Le Figaro» publică această fotografie cu un comentariu semnificativ: «Doi militari americani de culoare, participând la operațiunea Lam Son 719, la frontiera laotiană, au scris pe un panou ceea ce toți soldații din toate războaiele se străduiesc să calculeze: distanța care-i desparte de casă». Cei mai mulți militari americani angajați în luptele din Indochina se întreabă cu legitimă indignare: Ce caută ei aici? De ce trebuie să moară într-un război inutil și fără perspectivă?

„CONCORDE“ verde sau roșu la stop?

Aveți în imagine un hangar al uzinei de la Farnborough al firmei Royal Aircraft Establishment. Pe bancul de încercare, un prototip al faimosului avion supersonic anglo-francez «Concorde», în legătură cu care s-a scris de-atâtea ori în presă. Acum, se fac o serie de probe de verificare a rezistenței la variațiile de temperatură. Alte teste vor trebui să demonstreze dacă avionul va răspunde altor performanțe. Probele sînt cu atît mai necesare cu cît n-au lipsit surprizele. La 26 ianuarie, prototipului «Concorde 001», asamblat la Toulouse, a înregistrat un incident tehnic, pierzînd piese ale motorului în timp ce zbura deasupra Atlanticului. Admițînd însă că toate examenele tehnice vor fi trecute cu bine, va ajunge «Concorde» să fie dat în exploatare în 1973, așa cum s-a prevăzut? Greu de răspuns, căci nu este vorba numai de probleme tehnice, dar și de factori de ordin economic și politic. Tocmai asemenea considerente au determinat întîlnirea de la 18 februarie, la Paris, a ministrului britanic al aviației, Fr. Corfield, cu ministrul francez al transporturilor, J. Chamant. Ei au examinat, între altele, implicațiile pe care falimentul firmei «Rolls Royce» le are asupra proiectului de avion franco-englez, ținînd seama că în această problemă are un cuvînt de spus și trustul american «Lockheed». Întîlnirea nu a dus la concluzii concrete, hotărîrea definitivă fiind aminată pentru 29 martie. Atunci se va putea, poate, spune dacă construirea aparatului «Concorde» va dobîndi cale liberă sau va fi iremediabil sistată, ca urmare a unui mare joc de interese contradictorii.

«... acolo unde Cirus a pîs temeliile imperului»

Cele două milenii și jumătate ce se vor împlini anul acesta de la întemeierea imperului persan vor fi sărbătorite la Persepolis — ca în basmele orientale — trei zile și două nopți. Festivitățile se vor desfășura chiar pe locurile unde Cyrus a pus temelia imperului, în apropierea mormîntului lui Darius. Și pentru că acest punct istoric se află în plin pustiu, problema găzduirii înalților oaspeți ai festivităților (sînt așteptați 50 de șefi de state) face obiectul a tot felul de proiecte. Cel mai recent și fără îndoială cel mai original a fost înfățișat reprezentanților presei la Paris, în prezența ambasadorului iranian. Este macheta unei imense tabere de corturi ce s-ar întinde pe o suprafață de 64 hectare. S-a calculat că pentru «construirea» acestei așezări efemere va fi nevoie de 37 kilometri pătrați de țesături, 11 kilometri de pasmanterie, 22 kilometri de pinză impermeabilă și ignifugă. Tabăra ar urma să fie ridicată în mijlocul unei păduri de brazi.

Nicolae LUPU

În contratimp

S-a hotărît oare guvernul britanic să-și sfideze partenerii din Commonwealth, țările Africii independente, propria sa opinie publică și să furnizeze armament Africii de Sud? Se pare că da.

În urma declarației făcute în Camera Comunelor de ministrul de externe englez Douglas Home, embargoul asupra vânzării de arme britanice Africii de Sud a fost ridicat. Ministrul de externe englez a anunțat că nimic nu stă în calea livrării de elicoptere, precizând că în privința unor vânzări ulterioare de armament Anglia va lua în considerare «interesele sale superioare».

A trecut abia o lună de la încheierea Conferinței Commonwealthului în cadrul căreia se ajunsese la o formulă de compromis în sensul creării unui grup de studiu în această problemă, grup de studiu care urma să facă un raport. Or, acest grup de studiu nici n-a apucat să-și țină prima sa reuniune și Anglia a anunțat ceea ce poate fi echivalat cu o hotărâre de a livra arme Africii de Sud. Observatorii politici nu au întârziat să sublinieze că această hotărâre va provoca vii proteste în Anglia, în alte țări, mai ales în țările Commonwealthului. Evident, se pune întrebarea: ce rost a avut crearea Comitetului de studiu, dacă rolul său e egal cu zero? Din Londra se anunță că guvernul britanic a lansat o campanie avînd drept obiectiv prevenirea dezintegrării grupului. Se știe că India a anunțat că nu va participa la activitatea acestuia dacă Anglia nu-și modifică hotărârea de a ridica embargoul. Nigeria și-a anunțat la rîndul său hotărârea de a acționa în acest sens. Toată această incurcătură nu poate avea decît o singură explicație. Anglia era hotărîtă de la bun început, încă înainte de Conferința Commonwealthului, să nu țină seama de părerea partenerilor săi, dar a acceptat o formulă de compromis doar pentru a asigura condiții în vederea anulării embargoului fără presiunea unei reuniuni a Commonwealthului și a evita o ruptură spectaculoasă în urmă cu o lună. Din primele reacții se poate spune că, dacă acest răgaz a avut un astfel de țel politic, el nu pare să fie încununat de succes intrucît și fără Conferința Commonwealthului consecințele se anunță a fi asemănătoare. De altfel acest lucru a devenit evident în urma faptului că oficialitățile de la Londra au simțit nevoia unei campanii de explicare. Deputatul laburist Williams Hamilton sublinia în Camera Comunelor că această hotărâre va avea urmări pentru Anglia atît politice cit și economice, avîndu-se în vedere reacția țărilor africane. Corespondentul agenției «France Presse» în capitala Etiopiei subliniază că hotărârea guvernului britanic este «în totală contradicție» cu tezele exprimate de către principalii săi adversari africani la Conferința Commonwealthului, conform cărora «primul ministru Heath are obligația morală să aștepte lucrările Comitetului de studiu înainte de a lua o hotărâre».

Guvernul indian, prin purtătorul său de cuvînt, a declarat că livrările de armament britanic către regimul sud-african «vor accentua primejdia la adresa păcii și securității popoarelor nu numai din Africa de Sud ci și din zona Oceanului Indian». Poate tocmai conștiința acestor primejdii explică rezultatele sondajului de opinie publică întreprins în Anglia la sfîrșitul lunii ianuarie, care arată că majoritatea populației din Marea Britanie se opune reluării livrării de armament englez către regimul rasist de la Pretoria. Diferitele luări de poziție împotriva acestor livrări nu fac decît să spulbere pretextele invocate pentru a justifica măsurile anunțate. Pentru oricine este evident că armele servesc întăririi unei politici rasiste retrograde în momentul cînd în întreaga lume se exprimă cu putere avîntul mișcării de eliberare împotriva regimurilor colonialiste și rasiste. Nu este nici primul, nici ultimul act în contratimp cu această tendință a epocii, dar persistența într-o direcție contrară cerințelor vitale ale popoarelor nu-i conferă acestei politici mai multă viabilitate. Dimpotrivă.

escalada agitațiilor sociale

«O adevărată escaladă a agitației sociale...», scria mai deunăzi «Le Figaro», referindu-se la valul de mișcări greviste, revendicative, ce au loc în ultima vreme în Franța — de la grevele salariaților de la poștă și radioteleviziune pînă la demonstrațiile viticultorilor din sudul Franței, greva metalurgiştilor de la Bati-gnoles și, în sfîrșit, revendicările personalului navigant de la «Air France», «Air Inter» și «U.T.A.», în urma cărora conducerile celor trei companii aviatice au reacționat printr-un clasic lock-out. În Anglia au loc acțiuni de luptă împotriva proiectului guvernamental de reformă, care înăsprește legislația sindicală — iar grevei personalului de la poștă, declanșată în urmă cu șase săptămîni, nu i se întrevede un punct final grabnic. În Italia puternica centrală sindicală C.G.I.L. a lansat o chemare la unitate sindicală organică, în lupta pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai și pentru apărarea și întărirea instituțiilor republicane, democratice, ale țării. Rețin în mod deosebit atenția și frămîntările sociale din Suedia. «Cu mai bine de un an în urmă, în decembrie 1969, un mit murea în Suedia» — scrie «Le Monde», citînd lunga și dîrza grevă a minerilor din Laponia. De atunci «modelul suedez» al așezisei păci sociale a fost zguduit de alte 150 acțiuni muncitorești și în prezent țara este confruntată cu altele — ultima dintre acestea fiind intrarea în grevă a piloților portuari, fapt care a determinat paralizarea activității principalelor porturi, după situația similară din domeniul căilor ferate și al organelor de stat centrale și locale. Mai mult chiar, în afara a 25 000 membri ai corpului didactic universitar, au fost suspendați și 3 500 de ofițeri din cele trei arme, fiind considerați, potrivit ministrului apărării, «funcționari ca oricare alții».

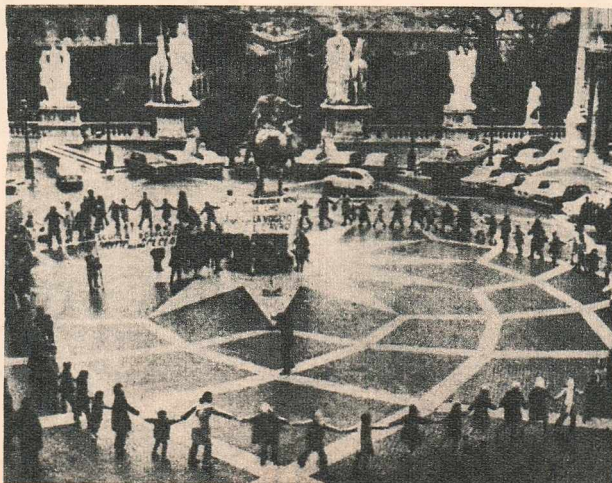
Hora aceasta insolită a avut loc în Piața Campidoglio din Roma. Școlari din diferite cartiere ale marelui oraș s-au adunat aici pentru a cere autorităților să asigure condiții mai bune de învățămînt, locuri în școli și parcuri de sport și distracții. Acțiunea a avut loc sub egida Uniunii Femeilor Italiene și a găsit ecou în cercurile politice și sindicale.

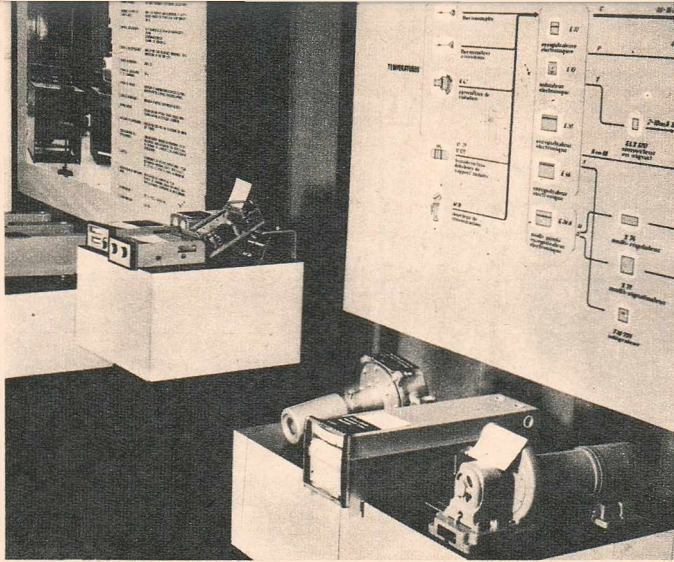
Mișcarea revendicativă din Suedia cunoaște forme din cele mai variate. În fotografie: cîțiva dintre cei 21 de muncitori dintr-o mică localitate din nordul țării, concediați, care au declarat o grevă a foamei. Într-o scrisoare adresată primului ministru Olof Palme, ei declară că nu vor înceta greva decît atunci cînd toți vor căpăta din nou de lucru.

«Orice speranță de reluare a dialogului în vederea încetării grevei personalului din poșta britanică este prămaturoasă» — au transmis agențiile de presă. Ceea ce pare să exprime și gestul secretarului general al Sindicatului lucrătorilor din poștă, Tom Jackson, surprins de fotoreporter în timpul unui discurs ținut în fața greviștilor

Transmițând această imagine a aeroportului Orly, paralizat în urma lock-outului, agenția «France Presse» o însoțea de aceste cuvinte: «Un conflict de o extremă gravitate. Pentru prima dată în istoria transportului aerian, toate avioanele comerciale ale unei țări sînt blocate la sol pentru o durată nedeterminată...»

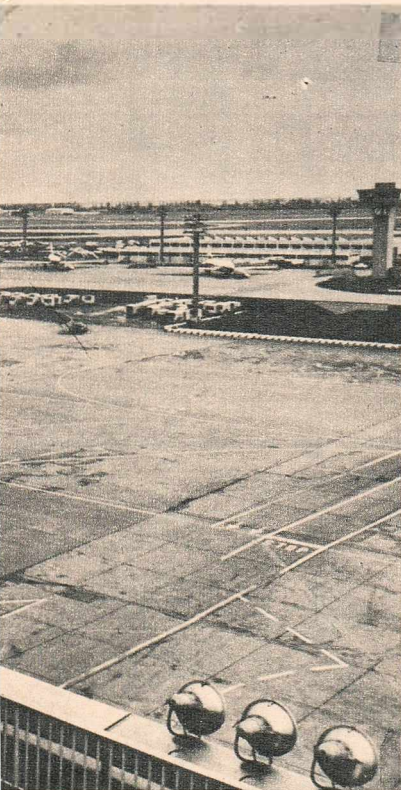
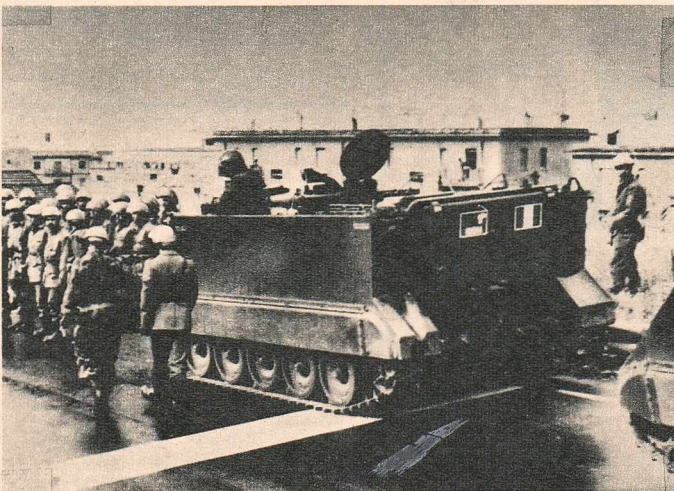

„electronum“ la varșovia

Peste 2 000 de specialiști au vizitat prima expoziție românească de elemente de automatizare, organizată la Varșovia. Interesul față de exponatele prezentate în capitala Poloniei de întreprinderea română de comerț exterior «Electronum» s-a concretizat revelator în semnarea unor contracte.

tancuri la reggio calabria

«Comitetul de acțiune pentru Reggio — capitală de regiune», formație de tendință neofascistă, a profitat de decizia Consiliului regional al Calabriei de a menține centrul administrativ la Catanzaro pentru a provoca noi dezordini, a lansa apeluri la rezistență și acte de sabotaj. A fost din nou necesară intervenția poliției, ale cărei coloane motorizate au pătruns în oraș pentru a demola baricadele.

cronica de trei secunde

MODESTIE

Ignorant plin de bune intenții, credeam că fiind de 6 ori mai ușor decît pe pămînt — viața oamenilor pe Lună va fi mai ușoară, mai liberă în mișcări, mai simplă, poate chiar mai frumoasă. Credeam că va fi o mare plăcere să sari pe Lună, să dansezi, să te plimbi, să joci golf, să-ți faci de cap — scăpat de gravitația plicticoasă a Terrei. Aș! Să mergi doi kilometri și ceva pe pămînt e un moft. Sus, acolo, după doi kilometri, Shepard și Mitchell erau epuizați și au renunțat să mai urce pe creasta craterului investigat, înălțime derizorie de 120 metri. Firește, vina nu e a lor ci a mea, a ignoranței mele bine intenționate — cea mai blestemată nuanță de ignoranță. Totuși nu mă dau bătut...

Medicul astronautilor, Charles Berry, a declarat răspicat că dificultățile trăite de Shepard și Mitchell dovedesc că există limite aspre în activitatea omului pe Lună. Limite care nu pot fi încălcate; Luna e ostilă omului, omul nu-și poate face de cap nici acolo — a adăugat Robert Dittman, asistent la centrul de cercetări medicale.

Mă întorc spășit și zic: bine și așa. Chiar mai bine. Dacă și pe Lună «există o limită în toate» — ca și pe pămînt — mă simt mai liniștit. Mult mai liniștit decît dacă aș fi aflat marea bucurie că pe Lună îți poți face de cap. Firește, și această liniște de pămîntean are limitele ei. Limitele vieții pe Terra le cunosc prea bine, în acest domeniu nu

sînt de loc ignorant — căci noi am învățat plătind scump, mult mai scump decît costă un zbor Apollo.

VIATA ȘI OPERA...

Născut într-o familie țărănească, Antoine Meilland a iubit de tînră florile și îndeosebi trandafirii.

La 16 ani, în anul 1900, el a intrat în slujbă la un florar din Lyon și s-a căsătorit cu fata acestuia. El i-a dedicat specia de trandafiri «Madame Meilland» care a cucerit un renume mondial. Printre cele mai celebre specii de trandafiri create de Meilland, cităm: «Bethina», «Printesa Margareta», «Maria Callas», «Champs-Elysées» și «Papa Meilland».

Din 1948, el și-a instalat negoțul și laboratoarele pe Coasta de Azur, unde și-a continuat lucrările trandafirești, spre întreprinderea sa «Universal Rose Selection Meilland» îndreptîndu-se pașii tuturor marilor profesioniști și amatori ai florilor din lume, într-un lung pelerinaj.

Pină în ultimii ani ai vieții, Antoine Meilland a avut bucuria să-și vadă trandafirii plasați pe primele locuri în palmaresurile expozițiilor florale.

Antoine Meilland era cavaler al Legiunii de Onoare. Antoine Meilland a murit tîrziu, la 87 de ani.

Cîteodată, moartea e neverosimil de respectuoasă și de corectă cu viața și opera unor florari.

...Dar cine mai poate fi florar?

Radu COSAȘU

agenda

Frecvente lovituri de stat ce au loc în diferite state africane care și-au căpătat independența, obligă la vîgiliență. Președintele Tanzaniei, **JULIUS NYERERE**, a anunțat recent crearea unei miliții populare, tocmai pentru prevenirea și jugularea oricărei încercări de răsturnare a puterii sau de invazie, așa cum s-a întîmplat în Guinea.

Într-o înscenare judiciară pe care unii comentatori au caracterizat-o drept «un Burgos portughez», «un act guvernamental de intimidare», autoritățile de la Lisabona au acuzat un grup de patrioți angolezi de «activitate subversivă împotriva securității statului». Printre cele zece persoane aflate pe banca acuzării — dintre care două femei — se află și pastorul **JOAQUIN PINTO DE ANDRADE**, președinte de onoare al Mișcării populare pentru eliberarea Angolei.

Stirea a făcut senzație: **GRETA GARBO**, azi în vîrstă de 66 ani, reapare pe ecran. După atîția ani de «izolare totală», celebra stea de odinioară ar intenționa să interpreteze rolul episodic al reginei Napoleoni în filmul mult așteptat al regizorului italian **Lučino Visconti**, «În căutarea timpului pierdut», după celebra carte a lui Marcel Proust. Artistă, care s-a retras de pe platourile de filmare în 1941, ar fi solicitat ea însăși să joace în acest film, care va fi turnat în Franța.

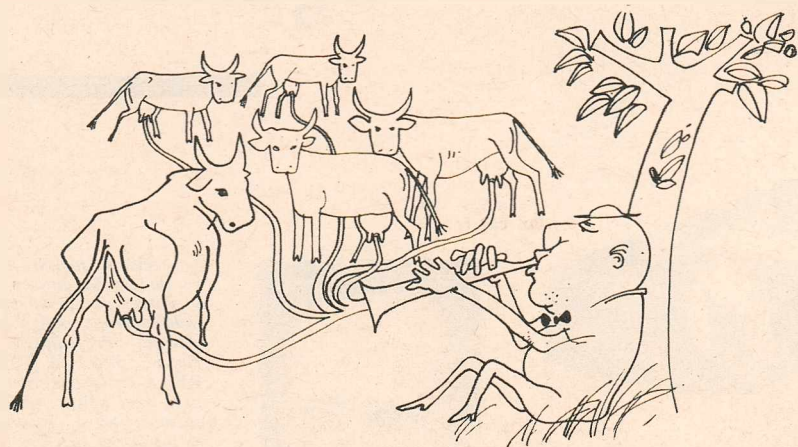
Dificultățile serioase ce stau încă în calea aderării Norvegiei la Piața comună au determinat inițierea unor negocieri directe la nivel înalt, la Oslo. Președintele Comisiei C.E.E., **FRANCO MARIA MALFATTI**, a făcut o vizită de trei zile în capitala Norvegiei pentru a purta tratative cu premierul norvegian și cu alte personalități oficiale. Vizita s-a desfășurat în condițiile unor vehemente atacuri ale opoziției, care se opune intrării Norvegiei în Piața comună.

Devenit cunoscut prin lucrările sale de atitudine ca un adevărat tribun al «deschiderii bisericii către lumea oprimaților», ca un luptător pentru rezolvarea problemelor de ordin social, împotriva represiviilor față de cei cu vederi progresiste, **DOM HELDER CAMARA**, arhiepiscop de Recife și Olinda, se află pe lista celor 38 de candidați la Premiul Nobel pentru pace pe anul 1971.

Procesul de la Fort Benning (S.U.A.) a fost reluat. Principalul acuzat pentru oribilul masacru săvîrșit de trupele americane în satul sud-vietnamez Song My, locotenentul **WILLIAM CALLEY**, a prezentat în fața Curtii Marțiale aceleasi argumente inconsistente în legătură cu crimele comise propria manu. Sfătuit de avocații săi, Calley a declarat cu sînge rece că a decis din ordin superior.

SIMFONIE ALBĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	T	E	A	C	Ă				
3									
4									
5	M	I	E	L	U				
6									
7									
8									
9									
10									

ORIZONTAL: 1) Albul ochiului. 2) În apărarea armei albe — Creație poetică, uneori albă (sing.). 3) Pură pe jumătate! — Cu albuș (pl.) — Deasupra. 4) Rival al lui Ștefan cel Mare la tronul Moldovei — Crescut în albie. 5) Băstinaș al meleagurilor albe — Ornament neterminat! 6) Autorul pînzei «Transport de buți iarna» — Pronume latin. 7) Albi — Alb pe margini. 8) Curelușă de meșină — Construcții în Balta Albă, de pildă (sing.). 9) Un soare din anticul Egipt — Puțină zăpadă! — Prezentă la arma albă (pl.). 10) Poet clujean din lirica căruia cităm «Calul alb» — Tinuta în alb a sorei.

VERTICAL: 1) Luciul alb al zăpezii (pl.). 2) Înlocuite cu succes de

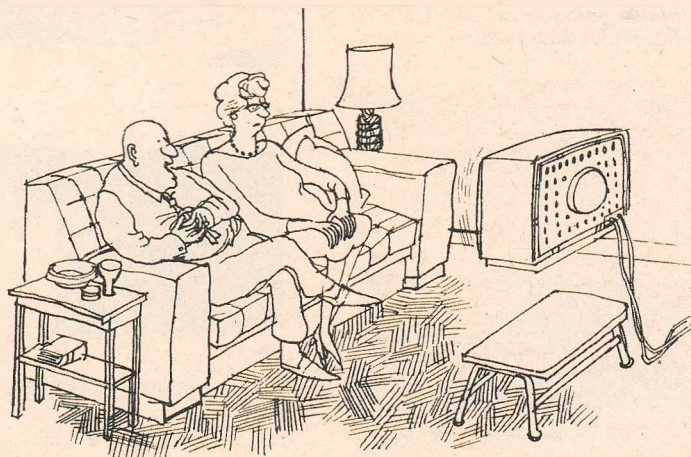
parafina albă la fabricarea lumînărilor — Alba Iulia. 3) Nota diapazonului — Piatră semiprețioasă avînd o varietate albă ca laptele (pl.). 4) Strîng bani albi pentru zile negre — Zece! 5) Timp cu zăpezi mari și ninsori abundente — Erbacee întrebuițată în medicină avînd varietăți cu flori albe. 6) Ana Albu — Fluviu cu unul din izvoare denumit «Alb». 7) Televiziune! — Un unghi și un cerc! — O pînză albă în depărtare! 8) Rozător crescut și pe lîngă casă, pentru minunata lui blăniță albă — Cel breaz are o pată albă-n frunte. 9) Părintele lui «Harap Alb» — Apelativ. 10) Da de unde! — Pește mic de culoare albă-argintie.

Dezlegarea jocului «CE MAI FETE!», apărut în numărul trecut

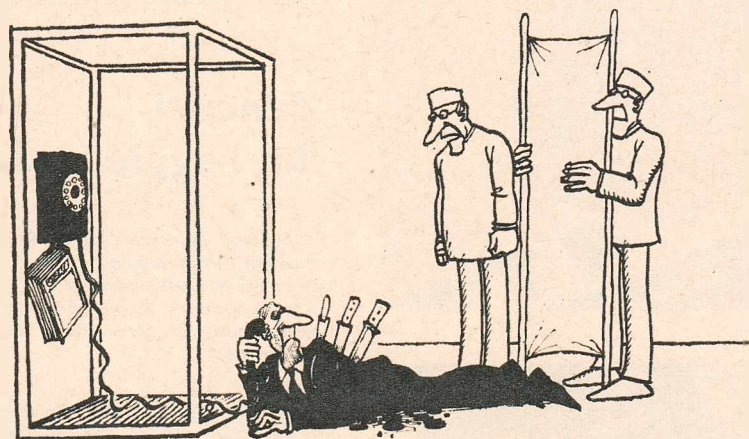
ORIZONTAL: 1) MITREA — ALMA. 2) ALAI — DILUAT. 3) RENTIERA — BA. 4) GATA — LI — CEL. 5) ANA — SANDALI. 6) RA — BA — AOR — A. 7) E — MURE — LOC. 8) TEICI — SOLID. 9) ALAUTA — RARA. 10) S — RACLE — CN. 11) LAMA — AISTEA.

UMOR

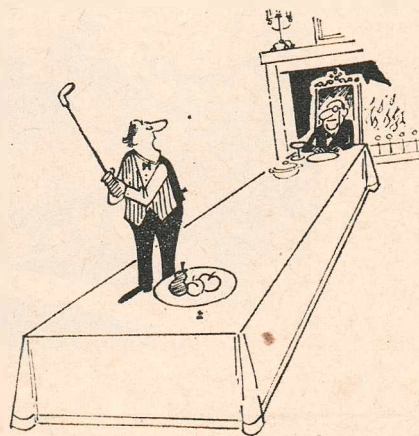
DE PESTE HOTARE

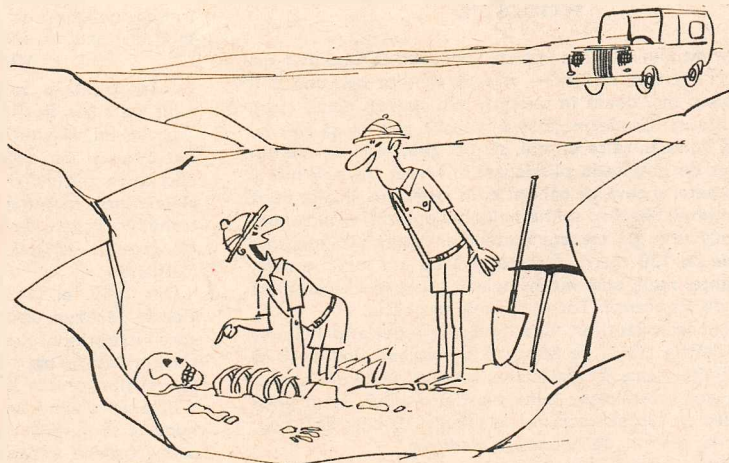
— Teribil iluzionist, nu?!...

— E cineva care a chemat Salvarea?

— Măr sau pară, Sir?...

— Cred că e Adam. Îi lipsește o coastă...

carte

● Chiar de la primul său număr, publicația trimestrială **Manuscriptum** s-a dovedit a fi de un real interes și utilitate. Cel de-al doilea număr vine să justifice din plin prezența indispensabilă a proaspătului periodic în peisajul nostru publicistic. **Manuscriptum**, prin felul cum e conceput, satisface cerințele publicului larg, iubitor de literatură, el fiind, în același timp, un instrument de lucru și referință și pentru specialist.

● La Editura Cartea românească a apărut un volum de Teatrul de Teodor Mazilu. Fără a avea caracterul exclusiv al unui teatru de lectură, tipărirea lui oferă cititorului prilejul de a zăbovi asupra replicii surprinzătoare și cu tîlc, dîndu-i-se astfel posibilitatea să deguste și literar o operă complexă și originală.

● În cartea **Tinerii**, autorul ei, A.I. Zăinescu, își propune, după propria lui măturisire, nu o definiție ci o dezbateră asupra condiției de ființare a tînarului. O face cu pasiune, cu răspundere, cu talent (Editura politică).

● La Editura Eminescu a apărut o carte de **Versuri** (în limba maghiară) semnată de Kiss Jenő.

● După ce face, în capitolul de început al cărții **Probleme de psihologia muncii**, o incursiune în organizarea științifică a producției și a muncii, Ion Holban analizează, în două mari secțiuni, problemele fundamentale și speciale ale psihologiei muncii (Editura științifică).

● Al treilea volum de **Probleme de logică** însumează studii semnate de acad. Ath. Joja, Anton Dimiriu, Crizantema Joja, Virgil Stancovici, Sorin Vieru, Valeriu Streinu, Alexandru Surdu, Mircea Tirmoveanu, Eduard Seiler, Tudor Ristea (Editura Academiei R.S.R.).

● În colecția «Savanții de pretutindeni» a Editurii științifice a apărut lucrarea monografică asupra vieții și activității marelui savant olandez **Christiaan Huygens** de cunoșcui oameni de știință sovietici V.I. Frankfurt-A.M. Frenk. Traducere prescurtată de Dan Răutu și Marcel Sand.

● Paginile ultimului număr al revistei **Secolul 20** prilejuiesc cititorului varii întâlniri cu numele unor scriitori ca Giorgio Bassani, Claude Simon, Milan Kundera, Harold Pinter, James Thurber, John Updike, Ambrose Bierce, Dino Buzzati, François Mauriac, Erich Maria Remarque, John Dos Passos, Julian Przyboś. După cum se vede, irezistibile motive pentru a fi parcurse.

cinema

● Zimbetul lui Fernandel era unul din punctele de sprijin ale comediei cinematografice franceze și un prilej de bucurie pentru spectatorii de pretutindeni. Moartea marelui comic ne întristează cu atît mai mult cu cît deînțării secretelor de mult rari în lume.

● Începutul. Un cineast sovietic inzebrat cu o turburătoare forță

de dominare a imaginii și de sfidare a convențiilor psihologice, Gleb Pamiľov — autorul unui remarcabil film văzut pe micul ecran, «Prin foc nu se trece» — se impune atenției noastre prin această creație considerată de către critică drept cea mai bună dintre realizările cinematografice sovietice pe 1970. În rolul principal — o acrită excepțională, Inna Ciurikova.

● **Trandafiri roșii pentru Angelica.** Acest suav titlu, cu rezonanțe din Sean O'Casey («Red roses for me») și cu trimiteri la marchiza ȳngerilor, n-are nici o legătură nici cu unul, nici cu alta. Aventurile sînt din Alexandre Dumas, vizualizate de așa-zisul regizor Steno (coproducție franco-italo-spaniolă). În rolurile principale — Raffaella Carrà și Jacques Perrin.

● **Cinematica** aduce un bine-meritat omagiu marelui actor André Bourvil, programînd citeva din creațiile sale esențiale — **Străbătînd Parisul, Plăcerile orașului, Cauze drepte, Un enoriaș ciudat.**

● Nu pierdeți aceste filme: **Ultimele samurai, Romeo și Julieta, Ingerii negri, Soarele alb al pustului.**

plastică

● La Apollo, graficianul **Marcel Chirnoagă** într-o nouă ipostază artistică, aceea de sculptor. El expune 11 lucrări. Dacă lucrările în lemn («Figură de ȳntept», «Homunculus»), de-o expresivitate remarcabilă, nu aduc toțiș nici o noutate, în schimb montajele sculpturale vin cu ineditul lor ș-a uimească publicul. Aceste «Sperietori» sînt de fapt transpunerea pe alt plan a unor constanțe în creația lui Chirnoagă, acele alegorii ale răului și metafore ale spaimei, ȳntîlnite mereu în grafica autorului, realizate de astă dată în alte tehnici, dar nu mai puțîn impresionante prin mesajul lor.

● Ordonate pe registre, imaginile grafice ale lui **Radu Dragomirescu** sînt succesiuni ale unor posibile evenimente rămase în stadiul improbabilității și analizei. Fixarea simbolică a siluetei, transferul lor discontinuu pe un cîmp, sistemele de legătură și analiza speculativă a formei grafice țin de o algoritmie intimă, dar ȳncrîtată (Apollo).

● **Valentin Th. Ionescu** expune la Apollo opt lucrări de mari dimensiuni în acvaforte. Simbolurile pe care le propune sînt ambigue și uneori literaturizante («Perfecțiune»). Remarcabil ȳnsă este rafinamentul inciziilor care constituie imaginea și cîmpul grafic.

● **Cele 24** de litografii color ale lui **Radu Stoica** propun o altă privire asupra omului. De fapt, un pretext pentru planificarea aleatorie a unor trasee de oscilograf, diagrame simbolice realizate cu virtuozitatea rece a unui ordinator ȳndiferent (Apollo).

● Tot la Apollo, **Iosif Teodorescu** expune zece lucrări în acvaforte și acvatinta pe care le-a intitulat «Motiv 73».

disc

● Pentru realizarea celui de-al treilea disc din ciclul «Istoria muzicii universale în exemple», remarcabilă lucrare a muzicologului și compozitorului Zeno Vancea, s-a recurs la soliști, formații orchestrale și dirijori de cea mai verificată reputație: Semion Snitkovski (vioară), Ina Kolegorskaia (pian), Aldo Ciccolini (pian), Conrad Klemm (flaut), Loredana Franceschini (clavacin), Radu Aldulescu (violoncel), Ștefan Ruha (vioară), Lola Bobescu (vioară), Angelica Tuccari (soprană), acompaȳiați de orchestre dirijate de Mircea Basarab, Mircea Cristescu, Richard Schumacher și Bohdan Warchal (EXE-0504).

● «Concertul pentru vioară și orchestră» de Paul Constantines-

cu, operă din ultima perioadă de creație a regretatului muzician, izbuteste să ne redea integral strălucirea muzicii sale. Solistul concertului, violonistul Ștefan Ruha, aduce un prestigios omagiu uneia dintre cele mai personale opere ale compozitorului (ECE-0490).

● «Trei piese pentru orchestră de coarde, op. 4, nr. 2», precum și «Preludiu și fugă (Toccata), op. 17, nr. 2» de Constantin Silvestri, atestă preocupările compozitice întemeiate pe surse folclorice, ocupînd un loc esențial în prodigioasa sa carieră. Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Mircea Cristescu, realizează o interpretare corespunzătoare (ECE-0490/2).

muzică

Dina Schneidermann

● Reamintim programul de azi de la Ateneu: prima audite de «Transmutanțe» de E. Wendel; Concertul pentru vioară și orchestră de Benjamin Britten (tot în primă audite); Simfonia nr. 88 de Haydn; Uvertura la opera «Coțofana hooță» de Rossini. Dirigează **Mircea Basarab**. Solistă, violonista bulgară, binecunoscută la noi, **Dina Schneidermann**.

● Violonistul **Ștefan Ruha** și violoncelistul **Iacob Dula** își aduc contribuția la succesul viitorului concert al Filarmonicii (12-13 martie). Ei vor fi interpreții Concertului pentru vioară, violoncel și orchestră de Brahms. În restul programului: «Motive maramureșene» de C.D. Georgescu și un opus de Gustav Mahler, în premieră la noi — Simfonia a IX-a.

● Concert ȳnchinat creației corale românești (D.G. Kiriac și G. Cucu). Corul Filarmonicii, dirijat de Vasile Păntea — soliști, **Aurelia Diaconu** și **Florian Dumitrescu** (8 martie, Ateneu).

● În studioul din strada Nufierilor: concertul Orchestrei simfonice a RTV, dirijate de Emanoil Elenescu. Programul cuprinde: «Sase cîntece și o rumbă» de Mihail Jora — în versiunea orchestrală a lui Pascal Bentoiu; Concertul în Do major pentru vioară și orchestră de Haydn; Simfonia în Re minor de César Franck. Un excelent solist — violonistul **Mihai Constantinescu** (11 martie).

● Formația orchestrală clujeană «Ars Nova» condusă de **Cornel ȳaranu** — la București, cu un program de muzică contemporană (Pierre Boulez, Luciani Berio, John Cage, Edgar Varèse, Cornel ȳaranu, Vasile Herman, Roman Vlad, Aurel Stroe). Își dau concursul soprana **Agneta Kriza**, baritonul **Ion Budoiu** și trombonistul **Gheorghe Lungu** (10 martie, Sala mică a Palatului).

teatru

● **Play Strindberg** de Dürrenmatt (Teatrul «Bulandra»): «Danșul morții» al lui Strindberg, trecut prin rînjetul sarcastic al lui Dürrenmatt, despuțat de literatură dar și de tragismul său monumental, cu personaje devenite

derizorii tocmai datorită unghiului lucid și ironic din care sînt privite. Liviu Ciulei, autor total (regizor, scenograf, actor) al unui spectacol în care strălucește mai ales arta actorească, cea de mare subtilitate și rafinament a lui Cloddy Berthola, cea de farmec și dezinvoltură a lui Victor Rebeniuc și propria sa artă, dar mai ales știință, a compoziției minuțioase și inteligente. Așteptăm să-l vedem în rolul căpitanului Edgar și pe Petre Gheorghiu, coregizorul spectacolului.

● **Schimbul** de Paul Claudel (Teatrul «Nottara»): spectacol imbibat de o poezie tragică, dar iradiînd și o anume lumină și forță stenică, bine articulat regizoral de Ion Olteanu și jucat pe patimă, tensiune și liniște de un cvartet actoresc de zile mari: **Liliana Tomescu** (absolut memorabilă în rolul Marthei — senzualitate pură, căldură umană, echilibrul, toate ținute sigur în mîna unei mari actrițe), Ștefan Iordache (ghem de contradicții, joc nervos, straniu, mișcare acrobatică), **Gilda Marinescu** (sensibilă și mult mai frumoasă ca altădată), Val Săndulescu (de o discreție puțîn prea distinsă). Decoruri și costume, cu vagi aluzii hippy, semnate de arh. **Teodora Dinulescu**.

● **Să ne iubim, copii** (Teatrul de stat din Oradea, secția maghiară): program muzical-voios de cabaret, cum se autointitulează, realizat, cu gust și măsură, în buna tradiție a revistei de limbă maghiară, regizat și prezentat cu un umor discret de Halasi Gyula. Dirijor, **Boros Zoltan**. Am reținut prezența dezinvoltă a actriței Halasi Erzsebet, precum și pe Papp Magda, Belenyi Ferenc, Csiky Iboily, Gulacsy Albert, Cseke Sandor și alții.

● **Pisica în noaptea Anului nou** (Teatrul dramatic-Brașov): după marea vogă a «Camerei de alături» se pare că «Pisica...» lui D.R. Popescu va ocupa primul loc pe afișele teatrale ale țării. ȳnainte chiar de spectacolul Naționalului clujean, o versiune scenică semnată la Brașov de regizorul Eugen Mercus (regia și scenografia) și interpretată de Virginia Marcu, Mircea Andreescu, Ion Jugureanu, Mada Florian, Geta Groapă, Angela Costache și alții.

● **Patru oameni fără nume** de Radu Bădilă: Teatrul tineretului din Piatra Neamț ne anunță premiera spectacolului omagial pe care îl ȳnchină semicentenarului P.C.R. Regia — Gabriel Negri, scenografia — Mihai Mădescu. În distribuție: **Corneliu Dan Borcia**, **Cornel Nicoară**, **Sibila Oarcea**, **Eugen Apostol**, **Const. Manea** și **Ion Muscă**.

televiziune

ACTUALITATE-REPORTAJ. Ciclul monografic «România '71» se ȳnceie cu prezentarea Municipiului București (duminică). Sub genericul «Cincinalul 1966-1970 în cifre și imagini» vor fi evidențiate alte însemnate realizări ale societății românești din ultimii cinci ani (luni, marți, vineri). Tema documentarului «Planeta se grăbește» de Paul Anghel și Sergiu Verona: tehnica vieții umane (joi). De 8 martie, un reportaj pentru «ele» (luni).

MUZICĂ-COREGRAFIE. O pagină a «Albumului compozitorilor români» este ȳnchinată lui Achim Stoia (duminică). Difuzat prin Interviziune, concert al unor laureați ai concursurilor muzicale și coregrafice internaționale: **Elena Duma**, **Emil Gherman**, **Gh. Crăsnaru**, **Eugenia Moldoveanu**, **Andrei Agoston**, **Marinel Ștefănescu** (miercuri). Emisiunea «Studio dans» prezintă două lucrări coregrafice inspirate din capodoperele lui Brăncuși «Poarta sărutului» și «Coloana infinitului» — danșează **Irinel Liciu** și **Sergiu Ștefănschi** (sîmbătă).

FILM. Revedere cu inteligenta actriță **Rita Tushingham** în filmul ei de debut «Gustul mieri», realizat de «furișul» **Tony Richardson** (miercuri). O «Lungă vară fierbinte» de-adevăratelea: ilustrul roman al lui Faulkner, ecranizat în 1958, cu **Paul Newman** în rolul lui **Ben Quik**, **Orson Welles** — **Will Varner**, **Jeanne Woodward** — **Clara** (vineri). În ciclul «Istoria filmului» al lui D.I. Suchianu: mari regiuni sovietici — Eisenstein, Pudovkin, Dovjenko (joi). Să nu uităm romanul-foleton, tot cu **Emmanuelle Riva** și **Philippe Noiret** — al treilea roman din seria **Mauriac** — «Sfîrșitul nopții» (luni).

TEATRU. Cam ciudată structura programelor de teatru ale săptămîinii. Nu că nu ne-ar plăcea teatrul englez, dar... Vedem: «Hedda Gabler», cunoscuta dramă a lui H. Ibsen în interpretarea unor celebrități ale teatrului (și filmului): britanic: **Michael Redgrave**, **Ralph Richardson**, **Trevor Howard**, plus **Ingrid Bergman** (marți). În reluare: «Bărbați aleși» — un scenariu după proza lui **Alun Owen**, cu alte celebrități ale teatrului (și filmului) britanic: **Laurence Olivier**, **Anna Calder-Marshall**, **Catharina Page**, **Paul Scofield**, **Sean Connery** (sîmbătă). Așteptăm cu interes și plăcere Telerecitalul lui **Carmen Stănescu**, «asistată» de **Mihai Fotino** (sîmbătă).

ȘTIINȚĂ. «Giganții mării și vapoarele uscatului» este titlul emisiunii «Univers XX» (joi). A doua emisiune științifică, «Mai aveți o întrebare», este dedicată bolii ulcerose. Poate o și vindecă! (vineri).

SPORT. Un meci de box (fie și înregistrare!) echivalent cu o mare finală mondială de fotbal: **Cassius Clay** — **Joe Frazier** (marți). Și un interesant meci de fotbal, transmis de la Katowice: **Gornik Zabrze** — **Manchester City** în C.C.E. (joi).

DIVERTISMENT. Căci totu-i trecător... La ora cînd apare revista noastră, a IV-a ediție a «Cerbului de aur» e pe sfîrșite. Nu ne rămîne decît să-i mai ascultăm o dată pe cei mai buni în «Gala laureaților», iar în ȳnceiere — pe **Dalida** (duminică). Nu uitați: «Steaua fără nume», în versiunea ei cea mai reușită — folclorul (luni).

Irinel Liciu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 10, etapa din 7 martie 1971

- I. Crișul — Polit. Iași (Cupa României)
- II. C.S.M. Sibiu — Progresul 1 (Cupa României)
- III. Polit. Timiș. — Steagul 1, x rosu (Cupa României)
- IV. Corvinul — Steaua 2 (Cupa României)
- V. C.F.R. Arad — F.C. Argeș 2 (Cupa României)
- VI. Progresul Brăila — Jiul 2 (Cupa României)
- VII. Inter — Milan 1, x, 2
- VIII. Juventus — Napoli 1
- IX. Fiorentina — Torino 1
- X. Lazio — Bologna 1, x
- XI. Sampdoria — Roma 1, x
- XII. Foggia — Cagliari 1, x
- XIII. Lanerossi — Verona 1

FLACĂRA-ALBUM

Va reedita Clay succesele anterioare
Aste amănunte în paginile 22-23.

